

Flugfiske i Norden

Dokumentera din havsöringsbäck Miekak
Nya laxflugemönster Abborre på fluga

HER ER ETT UTROLIG TILBUD FRA HARDY'S TIL ALLE SPORTSFISKERE.

Går du med planer om å kjøpe fiskestang du kanskje ikke har råd til, kommer du til å finne denne annonse meget interessant.

Fordi dette er ett helt spesielt tilbud fra vår side som introduksjon på våre nye kullfiber Favourite fiskestenger.

Assortementet består av 8 fluestenger, 3 slukstenger, 3 to-hånds laksestenger for flue og en markstang.

Hver stang har grafittforsterkede holkeløse skjøter.

Hver stang har en unik overflate som gjør friksjonen stang/snøre minimal.

Og hver stang har håndbundne silkesurringer i tråd med Hardy's kvalitetsbegreper.

Man skulle tro, at på grunn av alt dette, villè vår Favourite stangserie bli temmelig dyr.

Dette er ikke tilfelle.

For sannheten er at vi er villige til å redusere vår fortjeneste slik at du ikke behøver å gå glipp av ett godt kjøp.

Videre opplysninger om Favourite serien får du ved å kontakte din lokale Hardy forhandler.

 HARDY
THE WORLD'S FINEST FISHING TACKLE.

Nya vatten – nya vänner

Framför oss ligger semester och flugfiskeresor. Det kan innebära ett kärt återseende med vatten vi betraktar som "våra" efter många somrar i följd, eller första resan till nya spännande strömmar. Samtidigt som jag själv överger mina småländska vatten för sjöar och älvar på nordligare breddgrader, så befolkas stränderna i min del av landet av holländska, tyska och danska flugfiskarbröder, som i mina hemnavatten finner sitt flugfiskeeldorado.

Varför åker jag då ifrån ett garanterat gott fiske, och söker mig till nya vatten? Hemma kan jag min å, mina öringar och mitt fiske – vid de nya vattnen är jag novis, och mitt fiske blir oftast därefter.

Jo, vi åker naturligtvis alla för att uppleva nya miljöer, fiska efter fiskslag som inte finns hemmavid – och för att träffa nya och spännande vänner och dela deras fiske. För att lära och vidga våra kunskaper.

Put and take vatten har i mångas öron en dålig klang. Men man glömmar då, att det är just genom dessa inplanteringsvatten, som i varje fall det svenska flugfisket fått uppleva något av en explosion. För det var här flugfiskare möttes.

Tidigare gick man ensam med sitt flugspö, men 70-talet samlade flugfiskarna vid de nya vattnen. Det var här vi provkastade varandras spön, bytte flugor och erfarenheter. Vattnen blev centra, som inte bara gav oss fiskeupplevelser, utan också nya kunskaper förmedlade av nya vänner.

Sommarens resa kan på samma sätt ge dig nya impulser – och förhoppningsvis lämnar du själv också impulser till de fiskebröder du möter. För det är först när vi flugfiskare möts och lär av varandra, som vårt flugfiske kan utvecklas.

Tag ditt spö och din flugask, och åkt till din sommarsjö eller sommarälv. Fiska och tag vara på de stunder vattnet bjuder dig, men tag också vara på möjligheten att vända på strandstenarna, kika på insekterna, visa vad du ser för andra – men var också själv frågvis...

Den generation äldre flugfiskare, som jag själv en gång försökte hämta hjälp och erfarenhet från som ung vetgirig flugfiskare, var verkliga experter. Men de var främst experter på att smussla med de flugmönster, som de använde vid sina hemliga smultronställen. De flesta av dem är döda idag, och låt oss hoppas att deras inställning begravdes med dem. För det är en inställning, som inte gagnar någon. Och minst av allt gagnar det tanken på ett nordiskt flugfiske utvecklat efter nordiska förhållanden.

En ny spännande säsong har just börjat. Så låt oss gå ut och söka naturupplevelser och flugfiskeglädje. Men för var och en av er – läsare som medarbetare – önskar jag att ferien också ska ge nya vänner, nya erfarenheter och god sport.

I höst möts vi igen i FiN, och genom FiN ska vi samla och förmedla vår gemensamma kunskap. Vi ska redovisa våra nyfunna erfarenheter, berätta om fiske-teknik och nya flugmönster. Och vi ska visa varandra till goda fiskevatten. Precis som vi hittills har gjort. Det ska vi göra, därför att det är erfarenheter och resurser, som är allas vår gemensamma tillhörighet och delar i det vi en gång i framtiden ska kalla vårt flugfiskearv.

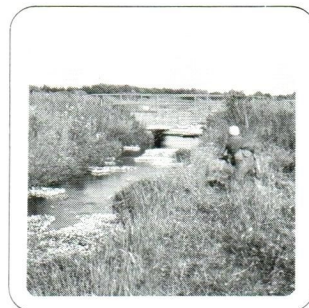
Gunnar Johnson

Flugfiske i Norden

NR 3 juni 1983

INNEHÅLL:

Dokumentera din havsöringsbäck	sid 4	Köp, sälj och byt	sid 31
Svarta Fåret	sid 8	De namnlösa tjärnarna	sid 32
Min østjyske sø	sid 12	Bokbiten	sid 34
Vatten-andarna i Parkiforsen	sid 14	Rapport från vatten	sid 36
Harren – bara ett substitut	sid 18	Marknadsnytt	sid 38
Havsöringsknep III	sid 20	Brev från Preben	sid 43
Med fluga i Miekak	sid 24	Dagen M i regnbågssjön	sid 44
Abborre på fluga	sid 28	Tankar på strandkanten	sid 47

Den danska ån är liten, men kan bjuda på stora överraskningar.

(Foto: Steen Ullnits)

Dokumentera din havsöringsbäck

När havsöringen börjar leka får fotografen sin chans – då är fisken inte längre så skygg, och leken äger alltid rum i dagsljus

Text och foto: Bengt Olson

När stränderna börjar spraka av praktfulla höstfärger är det dags för havsöringen att börja sin lekvandring.

Tanken att med kameran dokumentera havsöringens lekplatser och lek dök upp sommaren 1981, men först i november i fjol lyckades jag, efter många problem och åtskilliga långa timmar i såväl sol som ösregn, fånga havsöringsleken på bild. Det största problemet, trodde jag, skulle bli att komma tillräckligt nära öringarna för att få acceptabla bilder, utan att samtidigt störa dem. Efter studier av stränderna vid "min" bäck – Loån norr om Stockholm – fick jag idén att gräva ned ett akvarium i strandkanten, och i det placera en motordriven och fjärrstyrd kamera.

Markägaren gick med på saken, och jag lät en akvarieaffär tillverka ett akvarium för motorkameran. Det skulle vara så litet som möjligt med tanke på vattnets lyftkraft, och kom att kosta 70 kronor. Kameran skulle utlösas med infraljus.

Vattenståndet i ån var hösten 1981 ovanligt högt – som det skulle visa sig alldeles för högt för att kunna utföra experimentet med kameran i akvariet.

Enligt uppgift skulle havsöringen gå upp i ån för att leka tidigast kring månadsskiftet september-oktober. Trots det höga vattenståndet skulle det uppenbarligen behövas lockvatten i i form av ett par kraftiga regnskurar. Dessa kom också i mitten av oktober. Den 14 oktober vandrade jag efter ån utan att riktigt veta hur jag skulle komma på ett lekande havsöringspar, eller om stigningen skedde natt eller dag.

Snabb lek

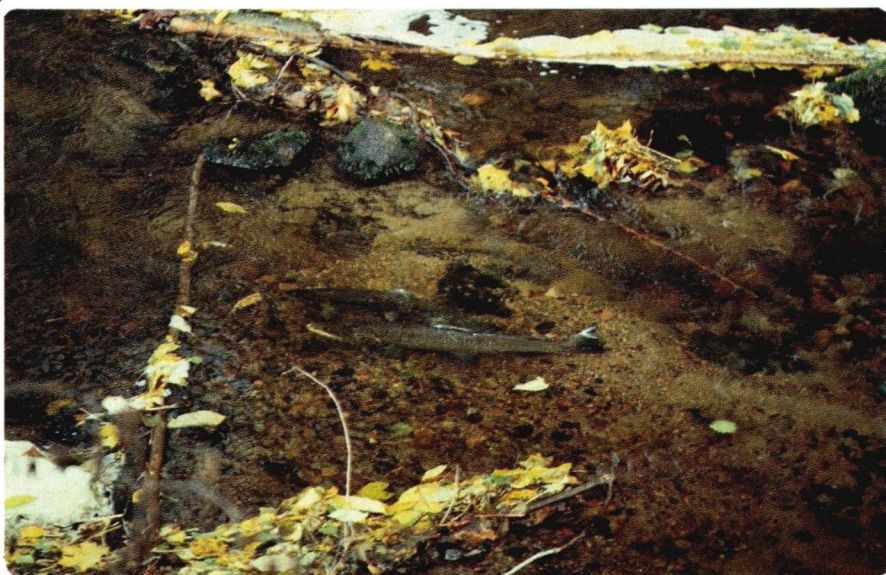
Försiktig spaning från en landsvägsbro avslöjade inga öringar, men lockade dit en bonde, som snabbt blev insatt i problemet. Medan vi stod och pratade, kravlade plötsligt en öringshane på cirka tre kilo fram ur broskuggan in i det några centimeter grunda skvalet ovanför bron och vidare mot en djupare håla. Större delen av fisken var ovan vattnet, och den slingrade sig fram à la ål. Ytterligare samtal med ortsbor visade, att de väl kände till öringens lekplatser och ofta tittade på leken.

Havsöringarna verkade trots leken vaksamma och lättskrämda. Till att börja med använde jag därför ett 300 mm och ett 500 mm spegeltele. Öringarna föredrog skuggade lekplatser, ofta omgivna av buskage och rishögar. Leken hade många gånger

forts på nästa sida

Havsöringslek på grunt vatten. Men utan polarisationsfilter blir det mest vattenblänk i kamerasökaren.

Här har två havsöringar sökt sig till lekplatsen framför mig....

....och plötsligt lägger sig den stora honan på sidan och börjar «sparka upp» en lekgrop i grusbotten.

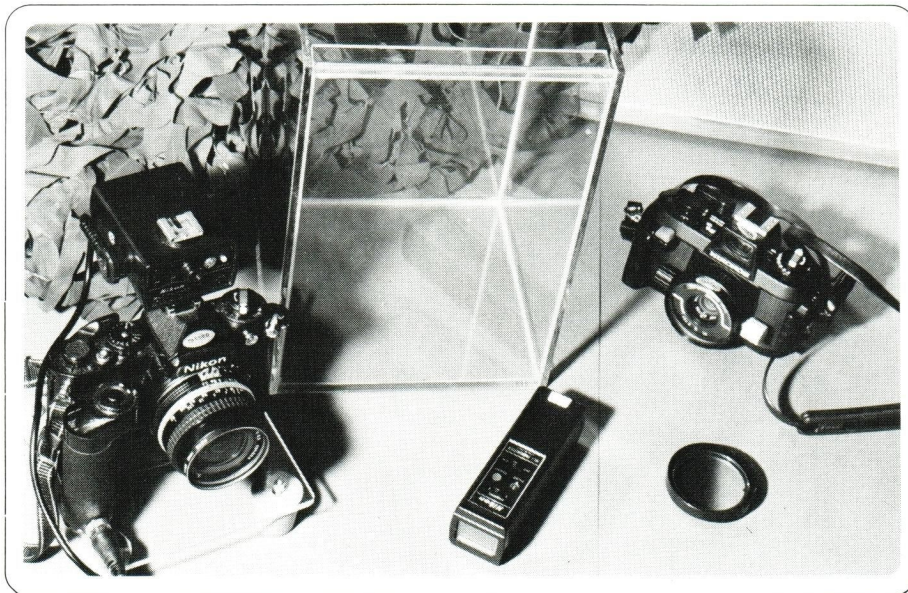
De korta teleobjektiven är de bästa – men polarisationsfilter ett måste

forts från föreg. sida

ett så snabbt förlopp, att jag helt enkelt inte hann med. De första filmrullarna visade därför bara vattenuppkast efter avslutad lek, eller öringshanar som gick och plöjde i ytan.

När jag väl upptäckt havsöringarna, blev det betydligt lättare att hitta en lämplig lekplats omgiven av skyddande buskage. Krälände i leran – för sådan var det gott om – lyckades jag komma fram till ett sälgbuskage bara dryga metern från lekgruppen. För att fånga hela leken försökte jag i början chansa på det ögonblick när honan skulle börja "gräva" och hanen rusa till. Men trots att leken kom med relativt jämna intervaller, var det svårt att från min sneda vinkel ta bilder av öringsarnas beteende. Resultatet blev mängder av exponerad film utan större värde.

Närheten till fisken lockade mig att nästa dag ta med en undervattenskamera – en Nikonos IV. Den har automatexponering och kräver inte mer än avståndsställning och så att säga «trycka på knappen». Gömd bakom sälgstammarna förde jag oändligt försiktigt ned kameran i vattnet och riktade in den mot lekgruppen.

Ett akvarium med en fjärrutlöst motorkamera som jag tänkt ställa vid en av lekplatserna – men vattnet blev för högt. Till höger en Nikonos IV för undervattensfotografering samt ett cromofilter, som är nödvändigt om man samtidigt vill fotografera över och under vattnet. Femtio procent av ljuset reflekteras nämligen bort av vattnet.

Vilt slagsmål

Just när allt tycktes fungera, uppenbarade sig ytterligare en öringshane på platsen. Den var lika stor som den uppvaktande. Den nya stod avvaktande i utkanten av "poolen". Varje gång öringsparet drog sig ned i lekgruppen, rusade den nye hanen efter. Det uppstod ett vilt slagsmål, som slutade med att intränglingen jagades bort. Med våldsam fart simmade han inte bara upp framför min kamera, utan slog också till den med stjärten, så att den höll på att hamna i ett djupt hål nedanför mig!

Under vatten förändrar sig objektivets brännvidd. Den blir längre, men inte nog med det. Det 35 mm objektiv jag använde på Nikonosen har en närgräns ovan vatten på 0,8 meter, men under vatten förändras brännvidden och därmed också närgränsen, som blir 1,05 meter.

Den främmande öringshanen fortsatte sina försök att nästla sig in i leken och slutade varje gång med att ställa sig framför min kamera på någon decimeters avstånd. Jag hamnade i den märkliga situationen att komma för nära och fick mycket riktigt inte någon användbar bild. Vattnet som verkat klart visade sig dess-

utom var bemängt med partiklar från multnande växter, som absorberar gult ljus. Bilderna blir således gultnade. Siktdjupet i det cirka 3 dm djupa vattnet var mycket dåligt, och möjligheterna att fotografera leken med en undervattenskamera små.

Sex punkter

Året 1981 gick till ända utan att jag lyckades få mer än ett par användbara bilder, men jag hade gjort många värdefulla erfarenheter. Följande punkter anser jag vara de viktigaste:

1. Det går utmärkt att smyga sig på lekande öringar. Vaksamheten, speciellt hos honan, är betydligt nedsatt. Finns det inget naturligt skydd, kan man förvandla sig till ett buskage med hjälp av ett camouflagenät.

2. Korta teleobjektiv är bäst. Det vanligaste teleobjektivet i landet lär vara 135 mm, vilket räcker utmärkt. Personligen kom jag att använda två kameror (en svartvit och en med färgfilm) med ett ljusstarkt 105 mm objektiv och ett på 200 mm. Ett polarisationsfilter är ett måste för att kunna se ned i vattnet utan störande reflexer. Använder man blix, måste även den vara försedd med polfilter.

3. Polfiltret ger ljusförluster och det är nödvändigt att använda en snabb film. För färg använde jag Ektachrome 400, som med fördel kan pressas ett eller två steg, d.v.s. exponeras efter 800 eller 1600 ASA/ISO.

4. Även om havsöringar kan välja ganska skyddade lekplaster, så sker leken endast i dagsljus. Botten skall bestå av grus och småsten. Vattendjupet är i små åar ofta bara ett par decimeter.

5. Öringarna har uppenbarligen på förhand rekognoserat en skyddad plats i ån, dit de flyr om de blir skrämda. Denna kan ligga både nedan och ovanför lekplatsen.

6. Vid leken lägger sig honan på sidan och slår med stjärten upp en grop, där rommen läggs. Endast några hundra romkorn läggs per gång, vilket innebär att leken kan ta åtskilliga timmar. Vid varje lektillfälle gräver honan vidare på samma sida av gropen, vilken hela tiden förflyttas något uppströms. Öringshanen vaktar hela tiden i närheten, och varje gång honan glider ned i lekgruppen

rusar han dit. Bägger rister med öppna gap. Honan lägger sina romkorn, och hanen sprutar mjölke över dem. På det viset kommer den lagda rommen att skyddas, genom att honan vid nästa lek sprider grus och sten över den. Jag har sett olika havsöringspar använda samma lekgröp, d.v.s. den har ju förflyttats något både uppströms och i sidled.

Efter 410 dygnsgrader kläcks rommen. Det innebär, att om vattnet håller en temperatur på plus 10 grader, kläcks rommen efter 41 dygn. I själva verket tar det mycket längre tid, eftersom vattnet är kallare under vintern, och man får räkna med att kläckningen sker under tidig vår i mars-april.

Under vintern, våren och sommaren 1982 gjorde jag kontinuerliga besök vid ån för att försöka följa utvecklingen av rommen. Det visade sig dock vara mycket svårt att fastställa när kläckningen ägt rum. De nykläckta ynglen sökte sig troligen omgående till mer skyddade platser i ån. Först på sommaren kunde jag upptäcka en del havsöringsungar. De var dock tväsomriga.

Hösten 1982 var det betydligt mindre vatten i ån än föregående år. Allt hade varit perfekt, om det inte varit för två saker. Folk från energiverket hade röjt för kraftledning, och vägverket hade beslutat om underhållsarbete på landsvägsbron. Nedhuggna träd och buskar hade vräkts ner i ån. Förra årets fina lekplats var försvunnen, och endast tre öringar hade – enligt vägverkets folk – försökt passera landsvägsbron.

Ännu den 17 oktober hade ingen öring visat sig i ån, trots ett par kraftiga regn. Så äntligen den 22 oktober upptäckte jag tre honor i en annan del av ån. Den största vägde säkert över sex kilo. De höll på att gräva lekgröpar, och inte nog med det, de började leken utan hane. En hane på cirka tre kilo kom dock omgående uppkravlande och fastnade för den största honan.

Påse mot regn

Just denna sekvens fick jag aldrig tillfälle att registrera. I regnet slutade nämligen motorn att fungera. Inom parentes kan sägas, att om man bara trär en liten plastpåse över handtaget till motorn, så hindrar det att fukten tränger in och vållar kortslutning i det elektriska systemet. Sedan jag monterat bort motorn fick jag några rätt fina bilder av öringshanen.

Den av lera bestående slänten blev i regnet allt halare, och i det tilltagande mörkret höll jag på att hamna i ån. De följande dagarna präglades av mycket lite aktivitet i ån. Havsöringar fanns kvar, men de var omöjliga att fotografera, dels på grund av för djupt och grumligt vatten, och dels för att det var helt omöjligt att närma sig dem, utan att de försvann i högsta fart.

Vid ett tillfälle klättrade jag runt en gammal mur, då plötsligt ett öringspar simmade ut under en stock och ställde sig framför mina fötter. Tyvärr satt ett 200 mm objektiv med en närgräns på 2 meter på kamerahuset. Det gick inte att ställa skärpan. Fiskarna fick inte ens plats i sökaren.

Alldeles ovanför detta ställe fanns en lekplats, och till min överraskning

lekte detta par där först en vecka senare, den 2 november. Jag hade lyckats krypa fram alldeles ovanför öringarna och får äntligen de bilder jag vill ha. Solen lyser, men den står lågt och når inte ned till lekplatsen. Med polfiltret på är det svårt att ställa skärpan, men det lyckas och jag kan dra mig tillbaka utan att störa den sista leken i det dalande ljuset.

Den 6 november vandrade jag åter fram och tillbaka efter ån utan att se en enda öring. Leken är tydligen slut. Lufttemperaturen är minus 5 grader, och i vattnet är det plus 5.

Ett par dagar senare tar jag mig försiktigt ut till lekplatsen och fotograferar den under vattnet med Nikonosen. I det "guldfärgade" vattnet kan man skönja en del romkorn i den grushög som honan kastat upp.

Spännande uppgifter för klubbar

Det finns i Sverige hundratals smååar och bäckar – som erbjuder, eller skulle kunna erbjuda, havsöringen lekplatser och uppväxtområden. I en del av dem finns redan havsöring, men dessa småstammars existens är ofta hotad. I andra har det funnits havsöring. De skulle kunna restaureras och än en gång bli havsöringsvatten.

Bara i Stockholms län finns för närvarande elva bäckar i vilka havsöringen regelbundet går upp för lek. Eller åtminstone försöker – en del av dessa vatten är nämligen så små, att havsöringen vissa år inte kan komma upp i dem på grund av vattenbrist, och i samtliga är stammar ständigt hotade av förgiftning, nedskräpning och tjuvfiske.

Men för några få år sedan fanns i länet bara sju havsöringsförande bäckar. Fyra har kommit till genom fiskevårdande åtgärder, och genom avel och stödutställningar har flera av bestånden kraftigt förstärkts – såpass mycket att inte bara yrkesfisket gynnas, utan även sportfisket fått en del av den "nya" havsöringskakan.

Allt fler flugfiskare, både klubbar och enskilda, har engagerat

sig i just denna fiskevårdande verksamhet. Den ger visserligen knappast flugfiskarna någon utdelning i form av fiske, men den upplevs ändå som mycket lönande. I ett fall – Estaviksbacken på Tyresö – har en sektion av en klubb fått till stånd en egen odling med hjälp av länets fiskerikonsulent, och genom bl.a. laxtrappa undanröjt vandringshinder för havsöringen.

På detta område finns mycket att uträtta för många klubbar runt om i landet. De vatten som skulle kunna ha egna havsöringsstammar är nämligen många fler än de som verkligen har havsöring, och i de vatten där havsöringen finns skulle den ofta kunna vara mycket mera talrik. Restaurering och övervakning är spännande uppgifter, men det är viktigt att redan från början kartlägga och dokumentera dessa små vattendrag. Det kan, och bör, ske med kamerans hjälp. Men att fotodokumentera ett litet havsöringsvatten är svårare än man är böjd att tro. FiN-fotografen Bengt "Bobo" Olson har gjort det, och hans objekt har varit Loån, vid Östanå, några mil nordost om Stockholm.

Red.

Flugor i Sheep-serien, och några varianter, bundna av Lennart Bergqvist och Bengt Öste – Lennart har använt svart, rött och blått hår i vingen på sin Red Sheep, och Bengt har vinrött silke i samma flugas kropp. Till Green Sheep har Bengt vidare en "Cosseboom"-grön kropp (ljus olivgrönt silke, Pearsall's nr 82). (Foto Lennart Bergqvist).

Halli kastade en enda blick över landskapet och konstaterade med en röst som inte gav mig mycket hopp: "Vi kommer att få bekymmer". Vi stod på en bilparkering på en höjd ovanför Grjót vid "milli fossa"-sträckan i Islands ryktbara laxälv Nordura. Även på långt håll var det uppenbart att älven gick högt över sina bräddar. Jodå, nog hade vi fått bekymmer.

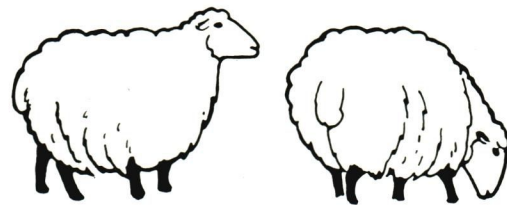
Redan ett år tidigare hade Halli börjat förbereda vår fiskevecka vid just denna sträcka, den högst skattade i Nordura. Äntligen hade jag fått chansen – att mötas av högvatten punkterade ett helt år av växande förväntningar.

Min fiskebroder sedan många år, Haraldur (Halli) Stefansson, är brandchef på Keflavíks flygplats och en av Islands mest erfarna flugfiskare, flugbindare och laxfiskeguider. Sedan lång tid tillbaka tillbringar Halli större delen av sina

sommarsemestrar vid olika laxälvar, och Nordura var ett av hans favoritvatten. När han konstaterade att vi fått "bekymmer" talade han alltså av erfarenhet, både av Nordura i högvatten och av hans fiskekamrats föga flexibla flugfiske teknik. Vad han i själva verket sade var att det var jag som fått bekymmer.

Laxlaboratorium

Jag har haft förmånen att redan från begynnelsen av min kärleksaffär med Salar få fiska på Island, och jag försöker varje sommar få tillbringa en månad vid olika isländska laxälvar. Har man den förmånen, blir man snabbt kurerad från lusten att fånga så många laxar som möjligt för att i stället börja experimentera med hur man skall lyckas locka laxen till det mest elektrifierande hugget. Islands laxrika älvar blir ett fantastiskt

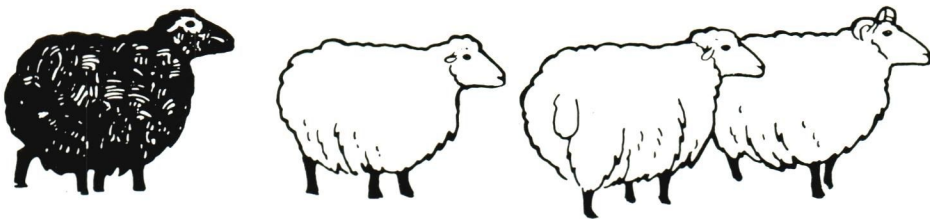
laboratorium, där provrören ersatts av boron- och grafitspön, flyt- och sinktipliner, där de kemiska preparaten bytts mot flugor som Torrish, Jonah, Jock Scott och Jeannie, katalyserna mot vattentemperaturer, vattengenomskinlighet och ljusförhållanden, alla underkastade de oräkneliga variationer som finns i den miljö som omger själva föremålet för experimenten, laxen.

Jag hade ett personligt behov av att närma mig laxflugfisket på just det sättet, för sedan jag haft de första framgångarna och väl fått smak för

Amerikanen Joseph P. Hubert blev besatt av tanken att finna svaret på frågan: varför tar laxen en fluga? Fyra gamla mästare gav honom en ny presentationsteknik, en femte visade honom vägen till en ny succéflugserie

"Svarta fåret" i laxflugasken

Av Joseph P. Hubert

laxfiske blev slumpens stora roll bara mer och mer frustrerande för mig, intill gränsen för ren besatthet.

Mina experiment började med att jag noga bokförde varje lax jag fångat. Svaren på frågorna var, när och hur var lätta att formulera i ord och siffror, men frågan *varför* förblev obesvarad. Hade jag lyckats finna svar även på den, hade jag ju också funnit det suveräna botemedlet mot alla "blanka" dagar.

Men det finns lagar och regler som styr även livet i djurens värld, och någonstans finns också ett svar på

min mycket speciella fråga: varför tar laxen en fluga?

Innan jag går vidare, måste jag göra en bekännelse om de många besvikelser och mödor som mötte mig i mitt experimenterande: ett så stort artat nöje måste vara en synd!

För att försöka värdera mina egna erfarenheter från laxälvarna gick jag grundligt igenom litteraturen, allt som skrivits av författare som Bates, McFarland, Taverner, Frances, LaBranche, Rudd, Waddington, Kelson, Davis, Phair, Sage och många andra, som alla sjungit en lovsång till den

mångfacetterade *Salmo Salar*. Det finns mycket litet i laxfiskets värld som verkligen är nytt, och vad alla dessa författare skrivit har sitt ursprung i oräkneliga tusental timmar med spö i hand, vid vatten så olika att det är omöjligt för en enda människa att få uppleva dem alla.

Någonstans bland alla dessa sidor fanns de ledtrådar jag sökte. Ett slutligt, definitivt svar kanske inte finns – själv hoppas jag att det aldrig går att finna det – men kanske finns det delsvar, någotsånär tillfredsställande förklaringar för den som har tillfälle och tålamod att sortera och experimentera med de gamla mästararnas iakttagelser.

Ny flytlineteknik

Mitt experimenterande får sannolikt aldrig något slut, även om det ledde till en eller annan upptäckt som dramatiskt ökade chanserna under fisket. En hybrid-flugfisketeknik utvecklades efter Wood, Crossfield, Grant och Laming, som gav var sitt bidrag till en flytlinepresentation, som med en förutsägbar frekvens producerar hugg som var så spektakulära att de inte kan beskrivas, bara upplevas. Ännu en av laxens många mindre kända egenskaper var avslöjad, och för den som prövat tekniken fanns det ingenting som kunde gå upp mot den.

Men även om det visade sig möjligt att ur litteraturen filtrera fram en framgångsrik presentationsteknik, mötte nya och större svårigheter – flugval, myter, konventioner, vanor, gamla ghillieknep – allt fördunklat av motsägelser och skenbart utan logik. Ni har säkert hört eller läst dem allesammans: detta är en "blå" älv, välj en fluga vid säsongens start och behåll den på tafsens till isen lägger sig, använd 12:or klara dagar, gå ned till

forts på nästa sida

Även i norska laxvatten – här Sandöla, strax nedströms bron vid Grong – har Sheep-flugorna firat triumfer, liksom i amerikanska steelhead-älvar.
(Foto Bengt Öste).

forts från föreg. sida

4-X-tafsar, det går inte att förutse när laxen hugger så behåll flugan i vattnet hela tiden, en hoppande lax hugger aldrig... och så vidare i all oändlighet.

Jag kunde inte finna en enda vettig ledtråd i allt detta, utan återvände till de gamla mästarna – deras sammanvägda erfarenheter fick bilda en bas, från vilken en ny utgångspunkt för experimenterandet kunde utvecklas. Det finns en förklaring till att det finns över 5000 laxflugemönster. Det finns ett behov av olika storlekar – vattenförhållanden kräver anpassning ljusförhållandena måste tas med i beräkningen och... jodå, när de används på rätt sätt är de gamla brittiska "klassikerna" överlägsna alla nykomlingar i flugasken.

Av alla de tiotusentals ord jag läst fann jag några som skrivits av Richard Waddington vara de mest värdefulla: "Det finns mycket som talar för hypotesen att laxen för sin existens i mycket stor utsträckning är beroende av ålen". Jag, och säkert

även andra, hör till den skara av tacksamma laxfiskare, som gärna erkänner denne mästares klara och logiska observationer.

Magiskt medel?

Ett fortsatt bearbetande av denna hypotes ledde till brukbara användbara riktlinjer för hur de nya flugmönster skulle se ut, som skulle kunna förenas med den "nya" flytlinepresentationstekniken. Under det år som följde gav hundratals laxar handfasta vittnesbörd om hypotesens obestridliga värde – ja, det nya receptet resulterade i en fantastisk fest! Men innan någon drar slutsatsen att ett "magiskt medel" äntligen upptäckts, vill jag tala om att metoden långtifrån alltid är produktiv – den har sina mycket bestämda begränsningar. Dessa begränsningar kan enklast definieras så, att de laxfiskare som aldrig nöjer sig med mindre än att försöka locka laxen att ta flugan i ytan, omedelbart får besked om laxen är "på gång" eller ej,

och när den inte är det.. ja, är de tillräckligt hängivna för att vägra pröva andra knep får de också finna sig i "blanka" timmar och kanske dagar. Men den sortens laxfiskare behöver aldrig tröstas – de fiskar en alldeles speciell sort lax...

Minnet av den första anblicken av Nordura är fortfarande levande för mig. Jag hade framför mig en ypperlig laxälv och en veckas fiske – men en älv i ett sådant skick att den på sin höjd marginellt inbjöd till fiske med min presentationsteknik. Fiskejournalens noteringar från de tre första dagarna visar att ett hyggligt antal laxar landades av Halli, och att en norrmän, med vilken vi delade vårt fiske, hade blygsamma framgångar med sjunklina och ett 16 fots spö. Även en kall älv i högvatten ger lax åt den som anpassar sin teknik – dessa bäge gentlemän fortsätter därför med sitt laxfiske, medan deras sturige amerikanske fiskekamrat degraderade sig själv till chefstailer i avvaktan på bättre förhållanden. Men att sköta snaran är inte speciellt tidskrävande, varför jag fick dagarna att gå genom att sitta på stranden och blanda ab-

norma mängder av dagdrömmande med planering av kommande fiske.

Veckan innan hade jag fiskat i Grimsa och där sett fiskeribiologer elfiska ålyngel. Ytan var begränsad, men antalet ålar var häpnadsväckande stort, och en närmare inspektion av fångsten gjorde klart för mig att maskmetarnas framgångar sannolikt i hög grad beror på det "matintryck" som ålen ger laxen. Det kanske inte är möjligt att fästa en *Leptacephalus* på en krok, men jag är övertygad om, att den dag då maskfiskarna byter bete och övergår till ål, kommer de att göra ännu större fångster.

En djärv tanke

De förutsättningar på vilka min flytlinepresentations-teknik byggde gav utrymme för en imitation med formen av den "laxmat" som utgörs av *Anguilla*, själva ålen. Eftersom ålen representerar ett skafferi som laxen är van vid i alla slags vatten och under alla slags ljusförhållanden, existerade teoretiskt en spännande möjlighet att komponera ett "lurdjur" som närmade sig ofelbarhet. En djärv tanke naturligtvis, men en laxfiskare som tvingats till överksamhet på stranden av en kristallklar älv i ett

fjärran, mystiskt och vackert land må vara förlåten en eller annan hädisk fundering...

Samma kväll, efter ännu en superb middag i vårt veidihus, bad jag Halli ta fram sin flugbindningslåda. Med bilden av ålen för ögonen knåpade vi med hår, silke och fjäder – vi använde även ett ölglas fyllt med vatten för "simövningar", och till slut tyckte vi oss ha fått fason på vår imitation. När det röda lacket på flughuvudet torkat, räckte Halli mig den nya flugan, och jag satte den i en flugask fylld med klassiska brittiska "juveler" – Doctor-flugor, Jock Scott, Torrish, Jonah och liknande. Min kommentar just då blev denna: "Titta där – det svarta fåret!".

Den 19 juli 1977, klockan 18.22, talades en trekilos hanlax, fångad på en Black Sheep nr 6 dubbel, i Kyrgro-farhylur-poolen i älven Nordura på Island.

I ärlighetens namn måste jag medge att den inte högg i det första kastet, men jag kan försäkra att jag inte hann göra mer än högst fem. En omedelbar framgång alltså, men jag hade en känsla av att jag svikit det sätt att flugfiska lax jag alltid talat mig varm för – i ytan och med klassiska mönster – och det fick mig att omgående klippa det "svarta fåret"

från tafsspetsen och returnera flugan till asken. Det skulle dröja fyra år och flera hundra laxar innan jag åter fiskade med en Sheep.

Det blev Haraldur Stefansson som fick fungera som gudfar för Sheep-flugorna, för under de år som följde fiskade man med dem i många älvar runt om på Island – med övertygande resultat. Halli är av naturen generös, och han delade frikostigt med sig av flugorna till andra laxfiskare som drabbats av "blanka" dagar.

Även mottagarna upplevde stora framgångar med flugorna, och de blev omgående föremål för något som närmast kan liknas vid en kult. Laxfiske är nu en gång vad det är och bildar ett brödraskap som inte finns i någon annan sport, och beställningar på Sheep började strömma in till överrumplade flugbindare runt om i världen. Förra året hörde jag några laxfiskare tala nedsättande om flugorna, men när jag fick titta på dem, visade de sig knappast ha ens en avlägsen likhet med den fluga jag och Halli band vid Nordura. Motiverad av en känsla att jag måste försvara mig, vill jag därför nu offentliggöra hela serien av Sheep-mönster.

Mätte Kelson, Frances, Maxwell och Pryce-Tannat ha förbarmande med min arma själ...

Sheep-serien

Alla sex Sheep-flugorna har rött huvud, och samtliga har hårvingar (bucktail) som är tre gånger krok-längden. De binds normalt på dubbla laxkrokar nr 4, 6 och 8, och fem av dem har blått, dubblat och nedbundet hackel. Bara Green Sheep avviker – den har gult hackel. I övrigt skall flugorna se ut så här:

Black Sheep: vinge – svart (underst) och gul; kropp – svart silke; butt – fem varv smal, rund silvertinsel.

Silver Sheep: vinge – samma som Black Sheep; kropp – flat silvertinsel; butt och rib – smal, rund silvertinsel.

Blue Sheep: vinge – blått, vitt och blått; kropp – kingfisherblått silke; butt – smal, rund silvertinsel.

Red Sheep: vinge – svart, rött, svart; kropp – klarrött silke; butt och rib – smal, rund silvertinsel.

Brown Sheep: vinge – svart, brunt, svart; kropp – svart silke; butt – smal, rund silvertinsel och rött silke; rib – smal, rund silvertinsel.

Green Sheep: vinge – grön (underst) och gul; kropp – highlandergrönt silke; butt – smal, rund silvertinsel och gult silke; rib – smal, rund silvertinsel.

Samtliga original – "får" har dessutom "cheeks" av Jungle Cock eller substitut. Dessa kan dock självfallet utelämnas.

Min østjyske sø

En berättelse om de små händelser,
som gör vårt fiske
till en stor upplevelse

Av Henrik Leth Hansen

Teckning: Finn Ringtved

Da jeg for omkring en halv snes år siden flyttede fra København til Randers, var det først og fremmest naturen og fiskeriet der tiltrak. Beslutningen jeg dengang tog, har jeg aldrig siden fortrudt. Når lejlighed byder sig, bliver fiskegrejerne pakket och bilen suser med god fart mod sø, å eller strand. Efter en lille halvtimes kørsel er jeg ved min østjyske sø. Viggo og Marie, der gennem en halv menneskealder har drevet landbrug og fiskeri, er altid gode for en sludder, og de øser med velvillighed ud af deres livserfaringer.

Søen ligger langstragt i østvestlig retning. Landskabet yder ikke megen beskyttelse mod de stadig skiftende vindretninger. Og fra "søblik", kan vinden i løbet af få minutter rejse en meter høje bølger og skumsprøjt. Rørskov, sten og sandbred danner søen rundt en varieret overgang mellem land og vand. Og netop denne vekslen giver gode betingelser for et rigt udbud af fødeemner. Vanddybden varierer meget i søen. Sine steder kan der måles dybder på omkring fyrrer meter. Der er flere banker og skrænter, især omkring odderne.

Det åbne landskab i forbindelse med den til de fleste tider friske vind og en masse væld i bunden betyder, at vandtemperaturen og iltindholdet på trods af udledningen af gødningsstoffer har kunnet forblive gunstigt og betinget et rigt varieret dyre, plante og fiskeliv.

Blandt fiskene kan nævnes: Gedde, abborre, ål, helt, skalle, smelt og efterhånden en rimelig bestand af søørreder. Derudover findes der en mindre bestand af

regnbueørreder betinget af at mange geddefiskere bruger dem som levende agn. Efter en dags fiskeri, er der i de fleste tilfælde en god netpose levende regnbuer tilovers, der så kan starte på en ny tilværelse i søen. Fælles for alle fiskearterne er, at søens rige udbud af fødeemner åbner mulighed for en fantastisk tilvækst. De ørreder vi i det tidlige forår udsætter i størrelsen 20–30 cm, har om efteråret nået en længde på over 40 cm. Ligeledes er de i deres udseende blevet blanke og deres kød rødligt.

Fund af kunstfærdigt udformede redskaber fra vores forfædre: Stenøkser, knive, kroge og flækker, bevidner at søen igennem alle tider har været yderst produktiv. Igennem årtusinder har der kunnet opretholdes en balance til fælles gavn for mennesker og natur.

Selv om søen op gennem tiderne har ydet sit bidrag till menneskenes bespisning, har vi ikke altid behandlet den respektfuldt og lige pænt. Nogle af de ældre fiskere ved søen kan berette om virkelig barske overgreb. Det mest uhyrlige, jeg har fået kendskab til, er en hændelse fra omkring første verdenskrig, hvor fiskeriet, for en beskeden sum, blev overdraget til et par gæve fiskeskippere fra Skagen. Med deres fiskekuttere og garn beregnet til vesterhavsfiskeri gik de så grundigt tilværks, at de i løbet af en sommer fik opfisket så godt som hele ørredbestanden.

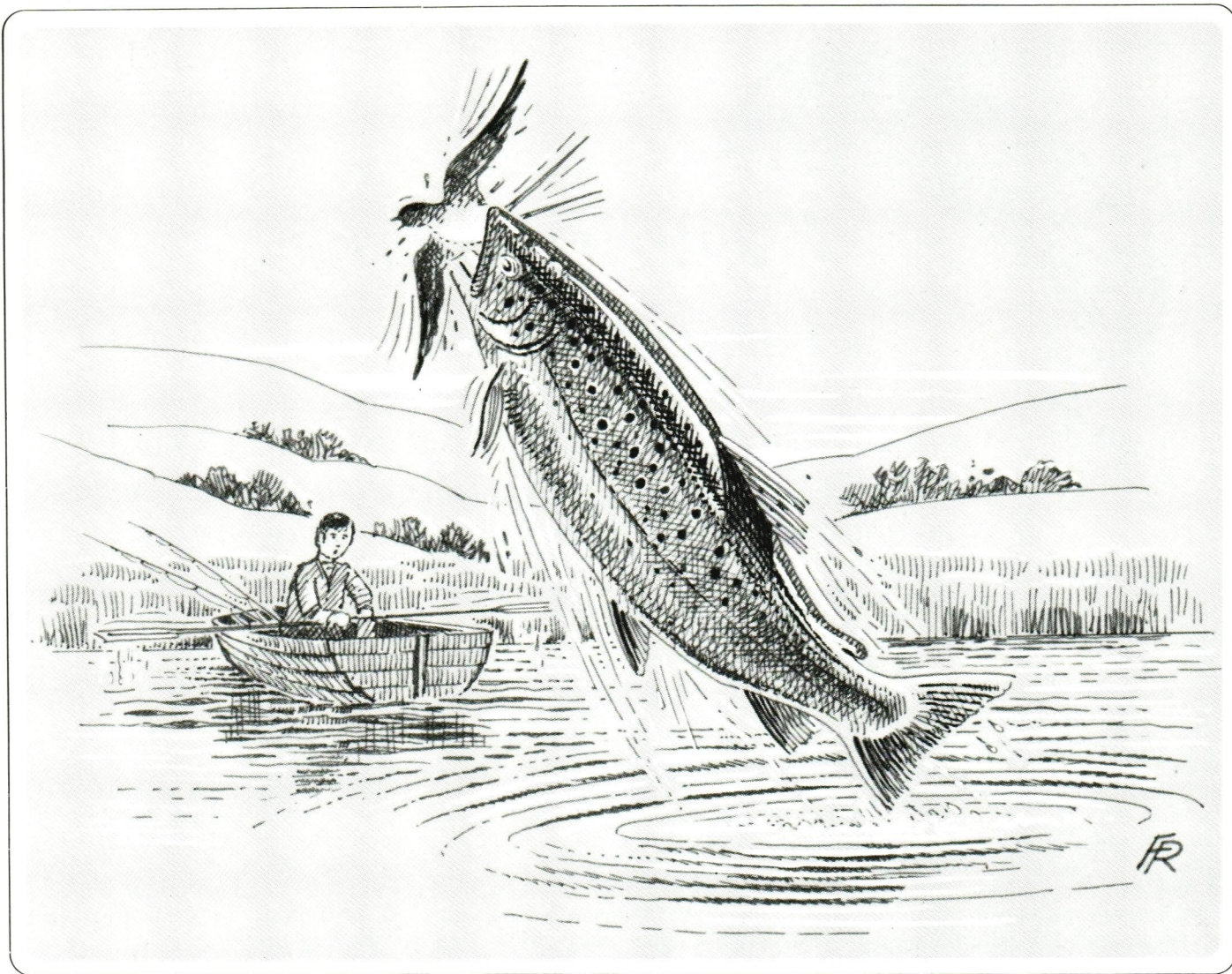
I den østlige ende af søen løber der en bæk ud. På trods af reguleringer bruger ørrederne stadig bækken som gydeplads.

I bækken er der flere gange blevet afsløret tyveri af opgangsfisk. Det mest grelle eksempel var opfiskning med fork, og det viste sig, at bondens brønd var fyldt med gydemodne søørreder. Men efterhånden er de værste af disse overgreb blevet stoppet, og hvis lodsejere, lystfiskere og naturelskere fremover samarbejder, vil vi komme længere væk fra den målestok, der kun regner i kroner og ører, og vi vil i fællesskab kunne pleje søens tarv.

Med bilen kan jeg køre helt ned til søbredden, hvor båden ligger fortøjet. Af dovenskab spænder jeg normalt påhængsmotoren på. Fiskegrejer, mad og drikkevarer finder hurtigt deres respektive pladser i båden, og efter et par skub med åren forlader båden sivbugtens beskyttelse. Hvis vinden er i vestlig retning, hvad den jo er for det meste, lader jeg båden drive øst på langs med Viggo's siv. Alt mens stangen samles undersøger jeg sivkanten og søoverfladen; Er der spor af aktivitet? Det kan være ørredens rygfinne og hale i overfladen, det kan være småfisk der for livet springer ud af vandet, og det kan være ørreder eller skaller, der jagter insekter eller nymfer. Men alt sammen er det gode tegn til at få lidt bevægelse i fluestangen og udfordre naturen med mit bedrageri!

Ørrererne i søen kan være lunefulde og overraskende. De vil kunne optræde overalt. Der lever med sikkerhed ørreder som vil få vægten til at slå ud over de 10 kilo. Når en af disse basser, få meter fra båden, hopper højt ud af vandet, for derefter med et kæmpe maveplask igen finder sit rette element, giver det et grip i mig, og forøvrigt sikkert i enhver anden fiskersjæl, der oplever dette.

Ørrererne kan lokkes til at bide på alle former for lystfiskergrej. Vi kan fange dem på spinnere, på blink eller woblere på træk efter båden. Ligeledes kan de fanges på regnorm og angfisk. Och så kan de fanges på tørflue, vådflue eller nymfeimitationer! Jeg har prøvet det hele og fået fangst. Men efterhånden, blandt andet grundet tidligere gode resultater, er jeg gået mere og mere over til udelukkende at bruge fluestangen. For mig er det facinerende at kaste til fisk, jeg kan se. Fluefiskeriet er desuden en dejlig kontrast til mit daglige arbejde på et larmende værksted. Her kan jeg nyde og udfordre naturen. Samtidig er jeg sikker på, at når alt gøres op så vil det vise sig, at fluefiskeriet også fangsmæssigt kan stå mål med de andre former for fiskeri.

Stille aftener sidst i maj eller juni måned, kan byde på en ufattelig rigdom af døgnfluer. Søen kan være som belagt med et helt tæppe. Og selv bilruderne må ved hjelmkørslen tørres rene. Overalt i søen kan jeg se ørrederne tage for sig af retterne. Med åben mund svømmer de i overfladen og nærmest skummer lækkerierne i sig. På disse aftener kommer flueæskens "skabninger" næsten altid til kort.

Ja, selv orm på en ubelastet krog eller agnfisk, der besnærende trækkes forbi ørredens snude, bliver ignoreret. Men selv om fisketasken, under disse betingelser, for det mest forbliver tom, er det alligevel sådanne aftener jeg tænker tilbage på når jeg sætter mig tilrette bag fluestikken en kold vinteraften.

I morgen- og aften-timerne kan jeg træffe ørrederne helt inde under land, og så er der mulighed for et utroligt spændende, fluefiskeri. Ofte har jeg været ude for, at ørrederne bogstaveligt er svømmet mellem benene på mig og gnubbet sig op af støvlerne. Især, hvor der er pålandsvind og lidt bølger, kan der være chance for at træffe mange ørreder. De

står da med hovedet mod søen og halen næsten oppe på land og er i de fleste tilfælde interesseret i mine nymfer bundet på krogstørrelse 14, hvorimod spinnegrejene og de store ørredfluer, under disse forhold, vil vise sig virkningsløse. En morgen- eller aften-tur vil her udmerket kunne resultere i 2-3 ørreder på omkring et par kilo.

Til andre tider, vel nok de fleste fiske-ture, virker søen som tomt for fisk. Intet liv i overfladen, ingen resultat med hverken flue, blink eller orm. Planløs sejllads mellem de så ellers sikre steder. Så pludselig fanger blikket en stor fugl som på stivet vinger holder sig svævende et godt stykke over søkanten. Ankeret listes forsigtigt udenbords, og jeg sætter mig tilrette for nøjere at studere den store fugl. Øjeblikke senere kan jeg se, at det er en velvoksen fiskeørn. Vingerne smyger sig sammen omkring den store krop, og som en blykugle omviklet med fjer, hvirvler fiskeørnen mod søoverfladen. Det føles som en evighed, men drejer sig kun om sekunder, så kommer fiskeørnen til syne og i fangerne sidder der en blank fisk. En

af naturens dygtigste fiskere har været i aktion.

Men en hændelse med modsat fortegn har jeg også oplevet. En søndag eftermiddag med hård nordvestlig vind lå jeg for anker i læ af den nordlige bred. Fra de bølgende kornmarker hvirvlede vinden insekter ud over søen, hvor svalerne holdt sig svævende lige over vandspejlet. Selvom jeg var ved at gøre kål på en del af madpakken, var mit blik heldigvis rettet mod søoverfladen og svalerne, der ligesom jeg spiste deres "frokost". Jeg så ikke ørreden hoppe ud af vandet - desværre - derimod så jeg ørredmundens lukke sig præcist om svalen. Samtidig rettede ørreden sig ud, og det sædvanlige maveplask forenede ørreden med vandet. Så den søndag holdt vi nærmeste fælles frokost!

Denne lille beretning, er først og fremmest skrevet, fordi jeg i det stille håber at vores elskede hobby også i fremtiden må udvikle sig til andet end teknik og viden-skab. Og netop lystfiskeriet levner jo plads til det hele.

"Vatten-andarna" i Parkiforsen

Gunnar Isaksson – flugbindare och en av det svenska flugfiskets Grand Old Men – väver ihop nya teorier med egna erfarenheter förankrade i ett långt flugfiskarliv

Text och foto: Gunnar Isaksson

Min första fisketur till Parkiforsen i Lilla Lule älv inträffade så tidigt som år 1940, då jag tillsammans med min fru fiskade där under två augustiveckor. Den gången handlade det om ett renodlat spinnfiske – för min del mest från strand men också från ankrad båt under forsen, som var knappa kilometern lång och rann mellan sjöarna Parkijaure och Randijaure. Vi upplevde ett makalöst fiske med höjdpunkten, då jag fick nöjet att gaffa en 5 kilos storöring, som min fru drillat och tröttat med beundransvärt kalla nerver. Förutom sin sköna natur hade forsen allt man som sportfiskare kunde drömma om – grov insjööring, fet och stridbar harr av imponerande format, men också fina strömgäddor och välsmakande abborre. Under de följande 25 åren blev forsen det självklara målet för mitt årliga semesterfiske. Sedan fick sagan ett bittert slut. En damm och ett kraftverk står nu som gravmonument över ett av Norrbottens bästa sportfiskevatten.

Redan till mitt andra besök vid forsen hade jag skaffat mig en flugfiskeutrustning för att kunna njuta av alla de fröjder, som Nils Färnström så målande skildrade i vår gamla tidskrift Sportfiskaren. Jag hade aldrig tidigare sett någon hantera ett flugspö och det tog också en rundlig tid att efter bok lära in kasttekniken. Först efter två sommars ihärdig träning ansåg jag mig behärska konsten någorlunda bra. Under tiden hade

harren uppmuntrat mina mödor genom att nappa villigt på mina våtflugor i traditionella engelska mönster – Red Tag, March Brown, Butcher, Coachman, Teal- och Mallard-flugor.

Sedan jag lärt mig att kasta med flugspöet blev det dags att på vintarna binda egna flugor. Mina läromästare blev Olle Törnblom och Arne J Schultz, som i Sportfiskarens handbok (1940) hade ett avsnitt om flugbindning. Det gick lättare än väntat att binda våtflugor, även om det till en början var svårt att få fason på vingarna. I läroboken hade flugbindning beskrivits som en av de mest fångslande sysselsättningar som finns. Själv fångslades jag också från första början och skulle med tiden komma att få allt större glädje av

att ägna mig åt denna fascinerande sysselsättning.

Med flugbindningen väcktes också mitt intresse för de insekter, som fanns i forsen och togs av fisken. Jag började därför att undersöka maginnehållet i fångade fiskar, främst då större harrar, för att få uppslag till egna flugkompositioner.

Nätbyggaren

I fiskarna fanns sällan vingade insekter utan allehanda larver i varierande storlekar. Med tiden lärde jag mig känna igen dagsländenymfer samt mygg- och knottlarver. Det mest intressanta fyndet var emellertid en närmare 2 cm lång krumböjd larv med brungrön rygg, mörkgrön undersida med buskformiga gältofsar längs magen samt kort stjärtborst. Larven var den överlägset största insekten i fiskmagarna, och det var ofta de största harrarna som kalasat på den. En kilosharr hade ett 40-tal larver i magsäcken, flertalet ännu levande när jag rensade den. Min slutsats blev att larven måste ha varit tämligen lättåtkomlig för fisken. Genom sin storlek måste den dessutom ha varit ett begärligt byte.

Det kom att dröja ganska länge, innan jag började förstå vad slags larv det rörde sig om. Lösningen kom till slut i en liten bok med avbildning i färg av insekter som levde i vattnet. Bland nattsländelarver fanns

Hydropsychelarver uppskattas av fisken. Ibland kan magarna vara fulla av dem.

en bild, som i varje detalj stämde in på min larv, fränsett färgen. Bokens summariska beskrivning löd: "Hydropsyche angustipennis – upp till 20 mm lång, spinner fångstnät, allmän i starkt strömmande vatten". Att nattsländelarverna levde i sina hus visste jag, men att det också fanns former som inte var husbyggare – ja det kom som en fullständig överraskning.

Man kan knappast tala om att larven därmed var identifierad närmare än att det var en nätbyggare. Inte heller senare har jag kommit till större klarhet än att larven tillhörde släktet *Hydropsyche*. Artbestämningen lär vara allt annat en enkel och en uppgift för fackmannen. Det poetiskt klingande namnet (*hydro*=vatten och *psyche*=själ) tilltalade mig och larven har i mina tankar alltid haft namnet "Vatten-anden".

Larverna förekom bara i fisk, som fångats i forsens översta del, där jag med förkärlek fiskade i höljor på ömse sidor närmast forsacken. Forsens övre del var bred och långgrund med stebotten. Vid lägre vattenstånd kunde man i långstövlar vada fram till den djupa mittfåran. I forsens nedre del, som av en stor holme delades i två armar och var betydligt brantare än den övre, fanns aldrig den här larven i fiskmagarna. Den förekom inte heller i magen på laxöringen i forsens. Den silverblanka insjööringen som vanligen vägde 3–7 kilo, och endast kunde tas vid spinnfiske, hade alltid en tom mage. Öringen hade sin lekplats i forsens och forsacken, och ungarna föreföll att lämna forsens sedan de kommit upp i en vikt om 2–3 hekto.

Inte ens när den här nattsländan svärmade i stort antal, såg jag någon slända på vattnet, och fiskvak förekom ytterst sällan vid dessa tillfällen. Med tiden lärde jag mig också att nattsländorna har ett puppstadium, men i mina fångade harrar hittade jag under alla dessa år inte mer än en enda puppa. Det fanns alltså åtskilliga frågetecken omkring den här nattsländan men det mesta har under årens lopp fått sin troliga förklaring. Mera härom i det följande.

Larvimitationer

Nattsländelarven från forsens blev givetvis den första insekten, som jag försökte imitera vid bindstället. Den första var en enkel mask av mörkgrönt ullgarn på 8:ans våtflugekrok, men den gjorde ingen succé. Nästa

version var också enkel – bara en kropp av grönskimrande påfågelherl – och den fungerade betydligt bättre. Med larvimitationen knuten till tafspsetsen och en våtfluga som upphängare behövde jag sällan lämna forsens utan fisk. När inte ens favorit-höljan gav någon harr lärde jag mig under årens lopp, att där i stället fanns en stor öring, som skrämde undan harren. Av våtflugorna minns jag särskilt en med kropp och påfågelherl och gråsvart vinge, som gav många fina harrar i kvällsmörkret, när nattsländorna svärmade över forsens. Flugorna fiskade bäst, när fluglinan av silke blev genomvåt och

tog flugorna djupt ner mot botten. När de syntetiska linorna kom skaffade jag mig en flytlina, men fiskade aldrig lika bra med den, när larvimitationen och våtflugor satt på tafsens.

En bra larvimitation försvarar gott och väl sin plats i forsens fiskares flugask tillsammans med SL-puppor, *Europea 12*, Rackelhanar, *Streaking Caddis* m fl nattsländeimitationer av senare årgångar. Eftersom man sällan ser bindbeskrivningar över nätbyggande nattsländelarver skall jag i en artikel här intill berätta hur jag numera av plast binder mina förtyngda larvimitationer.

forts på nästa sida

I Parkiforsens långgrund övre lopp just under forsacken trivdes de nätbyggande nattsländelarverna.

Grov insjööring i fin kondition, och fet och stridbar harr fanns en gång i forsens.

Litteratur om nätbyggare

Först efter åtskilliga år av fåfängt sökande på bibliotek och i bokhandeln kunde jag hitta fler fakta om nätbyggarna. I en skriftserie med titeln Svenska Djur från Norstedts förlag utkom 1950 häftet *Insekter*, som bl a beskrev de för oss flugfiskare intressanta sländgrupperna. Avsnittet om nattsländorna var författad av Karl-Erik Forslund, som skildrade nattsländearter i södra Dalarna. Efter att ha beskrivit arterna i en insjövik övergår han till nattsländorna i en bäck med stenig botten och ett stritt och forsande lopp. I bäcken förekom en helt annan nattsländefauna än i sjön. Larverna hade på olika sätt tvingats anpassa sig för att hålla sig kvar i det kraftigt strömmande vattnet. Husbyggarna tillverkade sina hus av sand eller grus. I bäcken fanns dessutom flera olika nätbyggande nattsländearter.

Nätbyggarna hade olika metoder att tillverka fångstanordningar, med vilka de samlade in föda, som kom drivande i strömmen. En art spann säckformade, upp till fingerlånga fångstnät. En annan formade sitt nät som ett svalbo. I ett bäckparti med lugnare lopp förekom en art, vars larv tillverkade nät formade som dubbelböjda, gråbrunaktiga korvskinn med ena ändan trattformigt utvidgat och vänd mot strömmen.

Författaren beskrev också Hydropsychearter, som han betecknade som de mest konstfärdiga spinnmästarna. I bäcken förekom Hydropsyche augustipennis i mängd. Deras larver spinner fångstnät av kraftiga trådar, som korsar varandra vinkelrätt och bildar nästan likstora maskor. Nätet sitter som ett fönster i sidan av en liten grottformig byggnad av spinn- och växtmaterial. Grottan har en trattformig öppning vänd mot strömmen. Mittemot öppningen finns ett hål som leder till en 2–3 cm lång gång, täckt av skiftande material. Här sitter larven med huvudet inne i grottan och väntar att något ätbart skall virvla in och fastna mot nätet, som hålls rent med en bunt borst i larvens bakände.

Problemet att placera sina ägg i det rinnande vattnet har honorna resolut löst på det sättet, att de kryper ner i vattnet och fäster äggen på stenar och andra föremål vid botten. Detta gäller alla nätspinnande former, men

också många andra, och praktiseras också i stillastående vatten, t ex av den stora husbyggande nattsländan Phryganea. Om pupporna sägs endast att de är mycket rörliga och att de simmar eller kryper upp till vattenytan för kläckning. Tyvärr var den refererade artikeln endast illustrerad med bilder av två vingade nattsländor och en husmask i svartvitt.

Denna brist kompenseras dock i rikligt mått, när ICA-förlaget år 1977 utgav boken *Sländor*, som i 141 utsökta färgbilder i 2–5 gångers förstoring visar olika utvecklingsstadier hos alla de sländgrupper, som börjar sitt liv i vattnet. Bland bilderna förekommer en nätbyggares fångstryssa, en nattsländepuppa och en helt frilevande nattsländelarv. I textavsnittet om nattsländor, skrivet av Bo W Svensson och hållet i populär och lättillgänglig form, nämns nätbyggande arter utan närmare beskrivning av sådana. Boken ger emellertid både genom de många bilderna och textavsnittet just den baskunskap, som jag tycker att varje nybliven flugfiskare bör skaffa sig om de olika sländformer, som kan förekomma i våra vatten.

Den som i dag vill fördjupa sitt vetande om nattsländor i allmänhet och nätbyggare i synnerhet kan knappast hitta en bättre källa än boken *Caddisflies* av amerikanen Gary LaFontaine. Det är glädjande att FiN efter en tidigare recension återkom till boken genom att i nr 1/83 återge ett avsnitt om driftande puppor. Boken är ett bra exempel på en fiskebok när den är som bäst, och redovisar i bokstavig mening djupgående studier av nattsländor i deras olika utvecklingsskeden. Flugbindaren får intressanta uppslag till nya imitationer och flugfiskaren råd om tekniken att fiska dem.

Sitt stora värde har boken enligt min mening genom att den behandlar just nattsländor, som utgör en så viktig fiskföda i våra nordiska vatten. En och annan kan kanske tycka, att boken inte har så stort värde, eftersom den ju avhandlar förhållanden i USA. Men om man utgår från att nattsländor av samma släkte, t ex Hydropsyche, lever och beter sig på samma sätt, var de än förekommer, blir enda skillnaden att vi inte har exakt samma arter av detta släkte. Man kan som flugbindare mycket väl följa bokens bindbeskrivningar, men bör självfallet anpassa imitationernas färg och storlek till nätbyggare i våra egna vattendrag.

forts. på sid 42

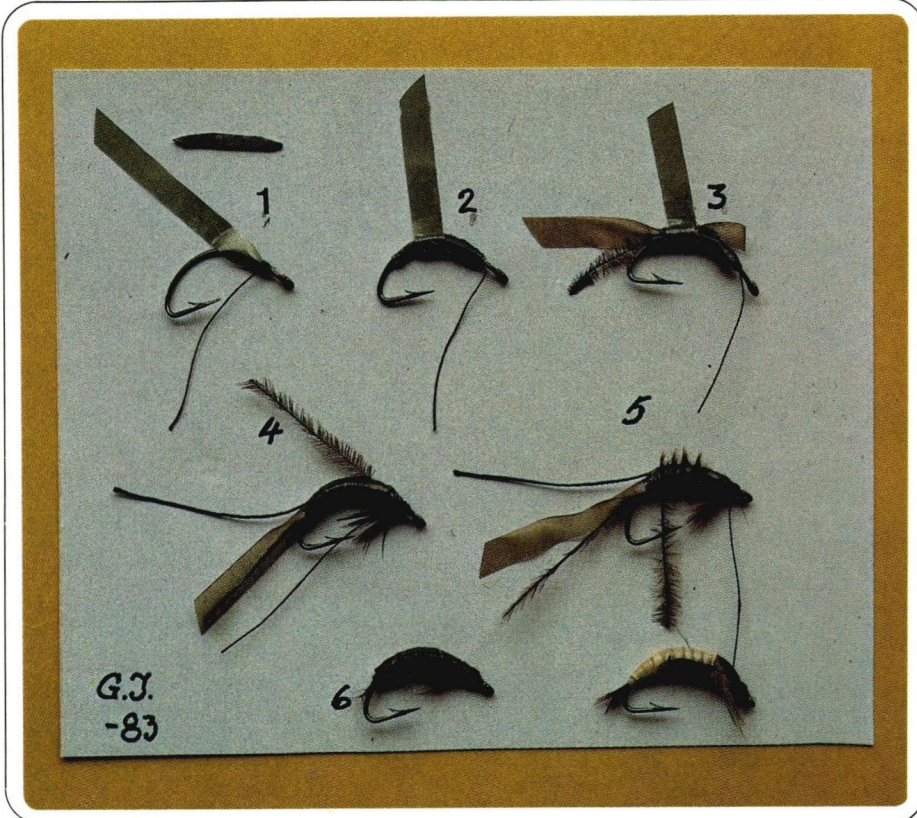
Gunnar Isakssons nattsländelarver

Text: Gunnar Isaksson

Foto: Gunnar Johnson

För att efterlikna den krumböjda kroppsformen använder jag Mustads puckelkrok (maggotkrok) nr 37140 i storlek 10 eller någon av de engelska puckelkrokar, som sedan några år finns i marknaden, t ex Yorkshire Sedge-krokar. Man kan också böja skaftet på en stor våtflugerkrok till bågform, men måste i så fall även böja ut krokspetsen, så att den pekar aningen utanför kroköglan. Till förtyngning klipps en smal remsa rullbly något kortare än den blivande kroppen och ett par mm bred. Vidare behövs en 15 cm lång och 3–4 mm bred remsa av segt töjbar PVC-plastfolie till kroppen, samt en något kortare plastremsa, som skäres så bred att den täcker kroppens rygg och sidor. Till stjärtborst och gältofsar lämpar sig strutsherl och till markering av kroppens segmentindelning behövs en bit tunn, färglös nylontafs. Olika arter av de nätbyggande larverna har olika färger och för samma art tycks också förekomma lokala färgvarianter. Bäst är att för färgvalet studera den naturliga insekten i ditt favoritvatten.

Först några allmänna råd om flugbindning med plast. Kroppsremsan måste alltid vara uttöjd, när den lindas på kroken. Måste den släppas, skall den förtyngas med en hackletång och töjas ut på nytt, när bindningen fortsätter. Kroppsremsan används också för att fästa olika material till kroppen. Alla ändar bör få nå långt in i kroppen för att få säkert fäste.

Gunnar Isaksson har under många år utvecklat en helt egen bindteknik, där han arbetar med plast i olika färger.

Så här binder jag larvimitationen:

1. Linda med den väl vaxade bindtråden en kort bädd framtill på kroken några millimeter från kroköglan. Fånga in änden av kroppsremsan mellan bindtråden och framändan av trådbädden och linda fast remsan med ett par varv och halvslag med bindtråden.

2. Tjänj ut kroppsremsan och linda denna ett varv över fästpunkten. För in blyremsan under kroken och linda fast den till krok-skaftet. Linda vidare bakåt med tät överlappning så att en tjock kropp byggs upp.

3. Linda en bra bit ned i krokbojen så att kroppen får tydlig bågform. Med de 2-3 sista varven lindas änden av ett kort strutsherl in i kroppen. Linda tre varv tillbaka mot öglan, lägg ena änden av ryggremsan på kroppens översida och linda fast den med ett varv av kroppsremsan. Änden av nylon-tafsén (svart tråd på bilden) lindas till kroppen med nästa lindning av remsan.

4. Fortsätt att linda kroppsremsan framåt med så gles överlappning, att varje nytt varv endast täcker halva föregående. När 3/4 av kroppen är klar, fästs änden av ett långt strutsherl in under remsan. Linda vidare till kroppens framända, där remsan lämnas hängande i en tyngd. Bind in en kort bunt fjäderfiber till ett sk falskt hackle framför kroppen. Tvinna kroppsremsan till trådform, och linda den ett varv till ett litet huvud. Lägg med bindtråden ett par varv och ett halvslag bakom huvudet och skär av remsan.

5. Linda det långa strutsherlet i en gles spiral bakåt till den punkt, där ryggremsan utgår ur kroppen. Sträck ryggremsan lätt uttöjd framåt över kroppen, och fäst remsan med två varv av bindtråden tätt framför kroppen. Håll tråden hårt åtdragen och tvinna samtidigt ryggremsan till trådform och linda den ett par varv över det första huvudet. Säkra med två varv och halvslag med tråden tätt bakom huvudet och skär av remsan. Linda tafsnylonet i en hårt åtdragen spiral mellan varven av herl och avsluta med ett

halvslag framför kroppen. Säkra halvslaget med två varv och ett par halvslag med bindtråden. Skär av både denna och tafsnylonet.

6. Återstår bara att skära av strutsherlet i bakändan så att en 3-4 mm lång stump sticker ut, samt att kapa ribbingherlet tätt in till kroken. Avsluta med att lacka bindtråden bakom huvudet.

Det kan vara svårt att få tag i folie av PVC-plast i lämpliga färger. Numera ser man i butikerna sällan annat än ofärgad plast som metervara på rullar. Kontrollera att plastsorten är den rätta genom att klippa en smal remsa, som skall kunna töjas ut utan att gå av. När den släpps skall den långsamt återta sin ursprungliga längd för att vara av rätt sort. Ofärgad plast kan lätt färgas med Dylon eller Herdins Allfärg. Enklast är att använda filtpennor med vattenfast färg, som är snabbtorkande och biter på plast, t ex Pantone, som finns i ett otal färgnyanser. I så fall färgas remsan enklast, sedan den lindats fast framtill på kroken. Självklart kan larvimitationen också bindas med kropp av dubbingmaterial, ribbat med strutsherl. Till ryggremsan är plast överlägset bättre och starkare än fjäder.

Rätt fiskad skall larven flyta nere vid botten utan att dragga. Problemet är att kunna uppfatta hugget. Använder man flytlina med fettad tafs är det alltid svårt att se hugget genom dragning i tafsén i det starkt forsanade vattnet, där larverna lever. En nappindikator kan vara en hjälp, t ex en buskig torrfluga med kropp à la Muddler. Samma problem kvarstår om man använder flytlina med sjunkande spets eller sjunklina, men dessa linyper har den fördelen att de snabbare för ner flugan mot botten. Ibland kan man uppfatta nappet som en dragning i fluglinan, om spöet hålls lågt mot vattnet. Håller man spöet högt kan ett hugg någon gång ses på linbågen upp mot spötoppen. Före ett nytt kast kan man gärna låta larven bli hängande i strömmen några ögonblick och därefter med några korta dragningar börja ta hem linan. Ofta är detta säkraste sättet att kroka fisken.

Harren - bara ett substitut?

Text: Leif Johansson Teckningar: Conny Viklund

Alla vi som haft tillgång att läsa äldre fiskelitteratur har under stundom fått lära oss att harren långt ifrån var samma ädla byte för en flugfiskare som öringen. Den betraktades på sina håll som "mindre värdig", och fick som sådan utstå både bitter som ovederhäftig kritik. Därför syntes det mig en gång i tiden en aning konstigt - för att inte säga våghalsigt - att som Rolf Smedman gjorde, ställa upp till harrens försvar. Senare har han ju gjort sig känd som dess stora tillskyndare. Om det är på grund av detta eller möjligen en självransakan bland oss spösvingare må vara osagt, men harrens anseende har otvivelaktigt ökat. De som idag rynkar på näsan åt den utgör ingen större skara. Men den bör fiskas i det element där den gör sig bäst, i de snabba strömmarna, och inte som en del fiskutsättare fått för sig, i sjöar. Där kommer den inte alls till sin rätt, utan blir en spänstlös, missanpassad fisk - ja, rent utav förnedrad.

Ofta när man läser eller hör någon berätta om årets fisketur, den där som sedan länge ligger inplanerad och som ska bli verklighet någon gång under bästa fiskeperiod, handlar det ofta om det öringsfiske man förväntar sig. Man ställer kosan långt upp mot norr, för där om inte annat bör man väl lyckas. När det hela så småningom ska summeras, visar det sig ofta att av öringsfisket har istället blivit ett harräventyr. De allra flesta är trots detta helnöjda med resans utfall - har blivit frälsta på "Nattens Drottning". De återvänder gärna, men då med siktet inställt på ett specialiserat, ett rikttat fiske. Andra grämer sig hela tiden över den uteblivna kontakten med grov öring, och ser harren enbart som en räddare i nöden - ett substitut.

Vad bägge kategorierna inte tänker på,

är att dessa bägge arter häruppe i norr oftast livnär sig på helt skilda saker. En rätt vanlig missuppfattning faktiskt, särskilt bland dem som kommer lite långväga ifrån och vanligen fiskar under helt andra betingelser.

Medan öringen i våra näringsfattiga norrländska vatten redan vid tidig ålder övergår till fiskdiet för att klara sin egen snabba tillväxt, förblir harren hela tiden präglad på de insekter som vattnen producerar. Men eftersom vi lärt oss att dom flesta regler har undantag, skulle det säkert förvåna om jag påstår att detta inte också gäller öringens matvanor. Vid dom allra häftigaste nattsländesvärmingarna kan nämligen även öringen inte låta bli att rikta sitt intresse mot denna företeelse. Alltför ofta är man emellertid hänvisad till att försöka locka dessa öringar till hugg - genom att efter bästa förmåga, både vid bindstället som sedermera vid vattnet - imitera ett fiskyngel. Det görs som bekant bäst med en streamer, eller som vår flugfiskepionjär gjorde med företrädesvis en Silver Doctor. Det är slående när man läser äldre fiskelitteratur, hur populär denna våtfluga var i Norrland - en typisk öringfluga. Redan då, många år tillbaka i tiden, var det tydligt att man var tvungen att "gå på djupet" med "imitationen" för att få kontakt med dom grova.

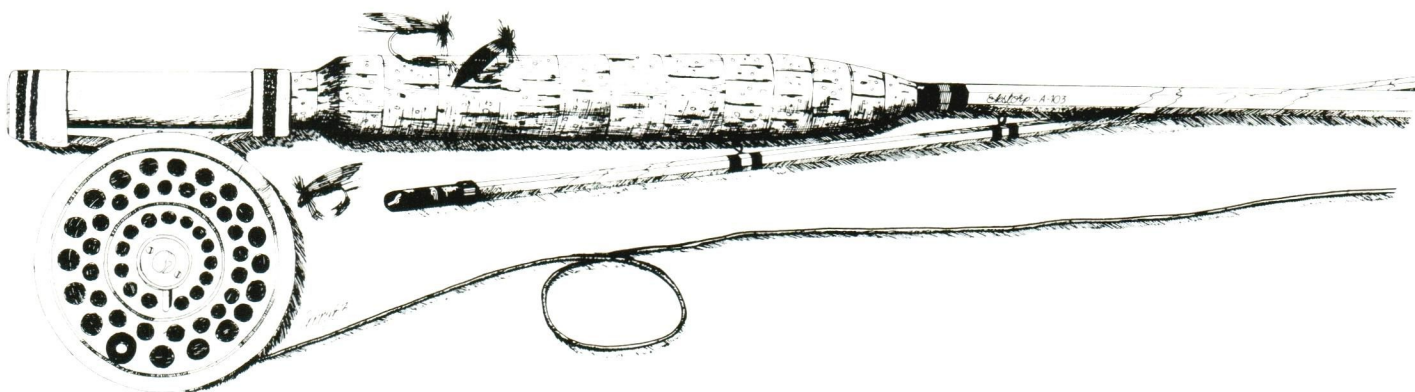
Detta är ett förhållande som med åren accentuerats än mer. Den största anledningen till detta är kanske det moderna skogsbruket och dess aldrig sinande glupskhet efter mer. Att vi inte har råd att lämna kvar några träd på dom stora vidderna kan väl i värsta fall accepteras. Däremot borde den skövling som pågår ända in på våra vattendrag kunna stoppas. Följden har blivit att man tagit bort inte

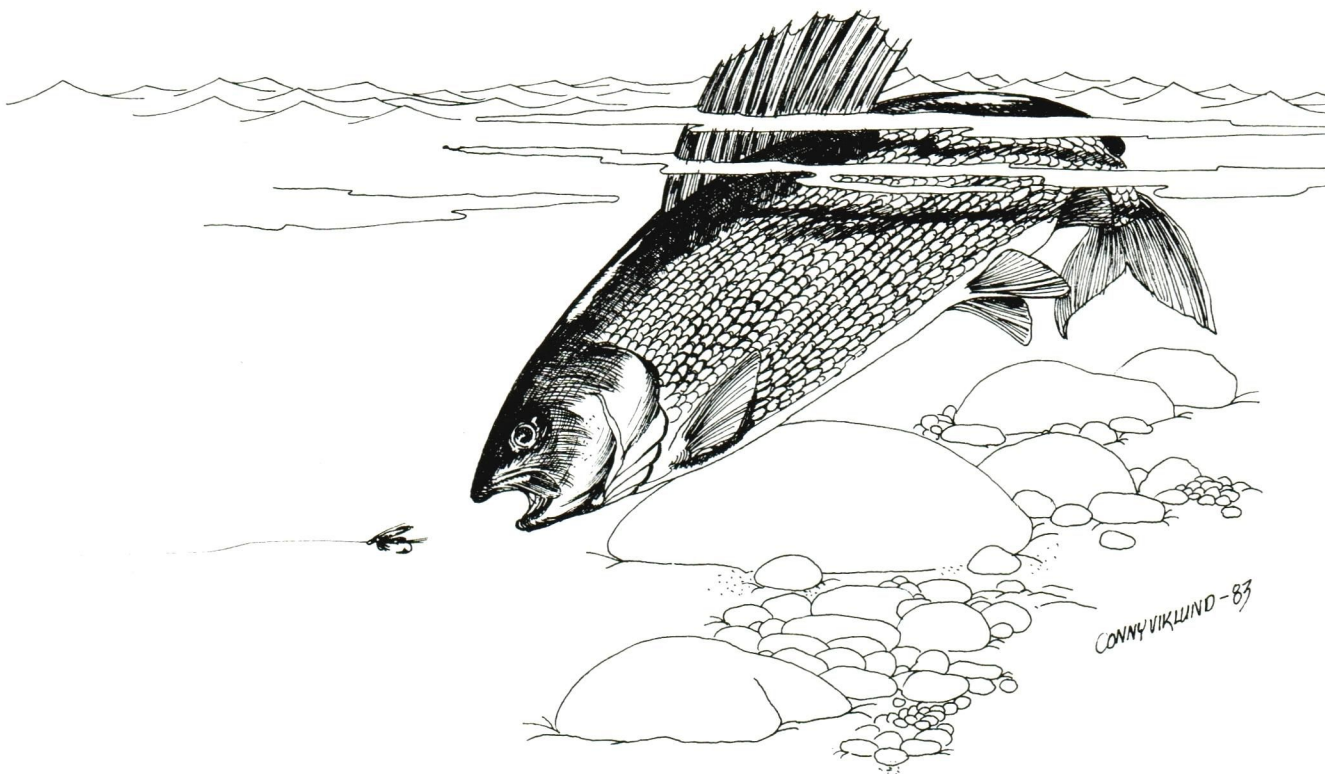
enbart det skydd som fisken behöver, utan också den del av födan som dom bestods med från dess träd. Avfallet från träden är vid många vatten det enda naturliga gödningsmedlet och höjer därmed insektsproduktionen. Jag tycker man borde kunna kosta på sig att lämna en skogsrand utefter våra vattendrag för att minska dess nakenhet - en nakenhet i dubbel bemärkelse. Idag står många av våra "fjällvatten" kanske inför samma öde som drabbat inlandet, om vi inte tänker oss för. För i dessa skogsråvarubristens tider riktas blickarna än längre norrut. Och om skogsbruket visar samma oförmåga att se till andra intressen än sina egna även i framtiden, har vi snart samma problem där.

Visst drabbar detta även harren. Om möjligt än mer eftersom den till hela sin läggning är präglad på de insekter vattnen har att erbjuda. Detta till trots så står den kvar vid sin diet. Den kämpar och slåss om de matkarotter som ett krympande matbord ändå har att erbjuda - till stor glädje för oss flugfiskare. Tillgången på harr minskar däremot, vilket är allvarligt nog och långt ifrån acceptabelt.

Mot bakgrund av detta behöver det inte förvåna, att de som gästar nordligaste Sverige för första gången känner sig en aning vilsna. Oftast som dom har vana från vatten där öringen är mer präglad på insekter. Norrlänningen vet givetvis om detta, även om han i det längsta försöker truga dom prickiga skönhheterna med något som flyter - det blir roligare på det viset, så att säga.

Men den som redan från första början bestämmer sig för att åka hitupp och fiska harr, och rättar sin utrustning efter det-

ta, har betydligt större möjligheter att lyckas. Samtidigt blir det lättare att glömma bort det substituttänkande som man bär med sig. Jag inbillar mig att harrfisket häruppe och öringsfisket söderut har fler beröringspunkter än öringsfiske contra öringsfiske. Ser vi till dom allra bästa fjällvattnen är förhållandet delvis annorlunda.

Ett utrustningsförslag, som inte vill göra allför stora intrång på dom personliga värderingarna, skulle se ut som följer: Spöet bör vara ca 8.5 fot för en lina AFTM, 5–6. Orsaken till att jag inte rekommenderar lättare grejor är att flera av dom allra bästa harrvattnen är rätt stora och blåsiga. Tafsspetsens grovlek har ju genom åren varit ett kärt debattämne. Personligen använder jag mig oftast av 0.16 mm till detta fiske, sällan tunnare. Vad man senare knyter på längst fram är ju beroende på vad som för stunden intresserar fisken – detta om du är imitationsfiskare. Det finns däremot många som – inte är "så noga" i valet av fluga, och som menar att det fungerar lika bra om man använder sig av "något åt det hållet". Det "något" bör under alla förhållanden vara av nattsländekaraktär. Allt från larv, över puppa till färdig slända. Och nöj dig förallldel inte bara med en variant och storlek, eftersom vi har en mängd olika arter.

Många anser harren vara ett alltför lättfångat byte, och så tillvida stämmer det, att småharr kan vara en aning tröttsamma i längden. De stora, som man hoppas kunna lura, kan däremot långt ifrån beskyllas för detta. Tvärtom, dom

kan stiga både en som flera gånger till flugan, för att granska den in i minsta detalj. Håller den inte måttet, eller lämnar flugans presentation något i övrigt att önska, refuseras den utan pardon – och bör skyndsamt bytas. Harren är en insektslivets gourmet, inte sen att lyfta på locket till alla de fat som ett väldukat bord har att erbjuda, vilket ställer till förtret även för den som tror sig vara väl skickad att avslöja vad som bjuds. Därför kan det vara en fördel, att redan innan fisket börjar använda sig av sitt medhavda insektsnät. Man slipper förhoppningsvis att sitta uppe i standregionen och på måfå byta flugor. Det finns nämligen tillfällen, när harren driver selektiviteten till sin spets, och inte låter sig luras av annat än en perfekt imitation, fiskad på exakt rätt sätt. Dessa gånger är för oss flugfiskare till oförglömlig glädje, därför att våra kunskaper sätts på dom svåraste av prov. Det finns väl knappast någon, som efter en sådan episod inte har blivit åtminstone en erfarenhet rikare.

Harren är ju dessutom "fiskbar" nästan ända till dess isen lägger hinder i vägen. Många av mina trevligaste minnen härrör från just höstmånaderna. Framför allt september och början av oktober har mycket att ge, förutsatt att dagen blir solig. Det är givetvis inga häftiga svärmmningar som aktiverar harren denna årstid, utan mycket av fisket sker helt blint. Man förlitar sig på att den ska minnas vad som tidigare under säsongen varit intressant. Alltså är imitationer av både nattsländepuppor och färdiga sländor gångbara långt efter dom minnesrika

dagarna under högsommaren. En lika ovanlig som kär gäst – en dagslända – uppenbarar sig igen vid den här årstiden. Ovanlig, därför att det behövs verkligt soliga dagar för att den ska visa sig på dessa breddgrader. Kär, därför att det alltid är lika roligt att se dagsländorna i denna nattsländans högborg. Det är en *Baetis Rhodani*, och den verkar mer attraktiv för harren så här på höstkanten än tidig försommar, då den också gästar oss. Möjligen beroende på att den då försvinner i den insektsexplosion, som är så utmärkande för dessa dagar här uppe. På hösten har den mindre konkurrens och är därför begärligare som föda.

Så småningom blir man tvungen inse att även flugfisket efter harr har ett slut. Man får då tid summera den gångna säsongens höjdpunkter, och för egen del är det inte ofta som ett harrfiske etsat sig fast bäst i ett av ålder sviktande minne. Men tillräckligt ofta ändå för att påstå, att för mig är harren till lika stor glädje som öringen. Den är dessutom en fisk med karaktärsdrag utöver det vanliga – den mäktiga ryggsfenan med dess fantastiska färger lämnar ju ingen oberörd.

En av flugfiskets grundläggande ideer bygger på att för fisken presentera en konstgjord fluga på ett så naturtroget sätt som möjligt. När man i harren har en fisk som till hela sin läggning ställer upp på just detta, kan jag svärigen förstå varför den inte bör få ingå som en fullvärdig medlem, jämlik med öringen – och inte som substitut. Det borde vara ett renlighetskrav bland oss flugfiskare.

Havsöringen är inte särskilt kräsen när det gäller flugmönster – men den är nog med storlek och "styling". Därför behöver havsöringsflugfiskaren en speciell arsenal, som består av...

Klassiker, små svarta – och "monsterflugor"

Text: Bengt Öste Foto: Lennart Bergqvist

År 1972, under min första vecka vid Aurlandsälven i Sognefjord i Norge, delade jag rum med en av Norges mest erfarna havsöringsflugfiskare, Julius Ytteborg. Han lärde mig mer om havsöringsfiske under den veckan än aldrig så många aldrig så tjocka böcker kunnat göra. Alla hans tips visade sig redan då, liksom senare, vara mycket värdefulla.

Ett av dem var en havsöringsvariant på det gamla kära temat "stor fisk skall ha stor mat".

En dag – vid middagstid, då solljuset föll mot älven i den för "fiske-

spaning" mest gynnsamma och avslöjande vinkeln – fick Julius syn på en praktpjäs till fisk, en havsöringshane som parkerat sig i en kort och ganska grund pool som kallas Cementmuren. En låg stenmur har nämligen byggts där, just i strandkanten, för att hindra erosion och erbjuder samtidigt fiskaren kamouflage vid "korthållsspaning" (och vid torrflugefiske – gömd bakom muren överlistade Julius för övrigt sin största torrflugehavsöring på 6,2 kilo).

Problemet med den poolen är emellertid att en krokad fisk till varje pris

måste övertalas att stanna kvar i den – omedelbart nedströms delar sig nämligen älven i två långa, våldsamt forsande grenar, av vilka den större går bort från fiskaren över mot andra stranden. Vilken väg fisken än väljer, och en krokad havsöring retirerar så gott som alltid nedströms, kan den betraktas som förlorad...

Julius återvände från sin spaningsrunda och berättade om den stora fisken, samtidigt som han rotade i sina flugaskar. Detta var i månadsskiftet juli-augusti och vattnet var ovanligt varmt, kring 10 grader; de flugor vi framgångsrikt använde vid vårt skymnings- och nattfiske var dubbla 8:or och 6:or. Men den "specialare" som Julius den gången rotade fram när natten var som allra mörkast, för att fresta den stora fisken i Cementmuren, var en monsterfluga – en Waddington, Thunder & Lightning, storlek 5/0!

"Julius" – egentligen, utan Jungle Cock, en "Black Gnat female" – är en av många svarta flugor som ger fina resultat vid nattfiske i norska vatten.

Artikelförfattarens favorittorrflugor för havsöring – en yvig hackelfluga och "Nalle Puh" i havsöringsversion.

Anthony Crossley's version av "Fiery Brown", med mjukt höns-hackel för sydsvenska vatten.

Nattknepp från Em

Vitsen med denna jättefluga var dubbel, minst. Dels visste Julius att en mycket stor havsöring, om och när den under dygnets allra mörkaste minuter skulle vara villig att ta en fluga, sannolikt lika gärna eller hellre skulle ta en stor som en liten. Dels visste han också att det yviga, svarta hägerhacklet på hans Waddington skulle ge flugan "liv" även i det slaka vattnet där fisken stod – och att den skulle sjunka lagom djupt; den stora havsöringen skulle inte behöva besvära sig med att stiga c:a en meter till ytan. Dels, och kanske allra viktigast, skulle den stora flugans vassa trekrok ge Julius en bättre möjlighet att fästa och hålla fisken – och att använda en grövre tafs än eljest.

Julius fiskade nämligen alltid med ett 9 eller 9 1/2 fots enhandsspö, plus en silkelina som ju är helt "stum" och därför ger större möjligheter att både känna och kroka fisk. Men att med en sådan utrustning snabbt fästa en krok större än nr 4 över hullingen, det är mycket svårt, som bekant.

Nå, praktpjäsen tog omsider "monstret" med stor entusiasm, och Julius kunde hålla kvar den i Cementmuren. Han fick sin fina fisk, och jag lärde mig ett nytt knepp – redan några dagar senare fick jag användning för det. Jag hade visserligen inte någon Waddington, men väl en svarthårsyvig pjäs bunden på en 3/0 Low Water; jag riggade den på ett lätt tvåhandsspö och serverade den under "mörkaste kvarten" framför en femkilosfisk. Det fungerade.

Sedan dess har jag många gånger haft glädje av det kneppet, och inte bara i Aurlandsälven. Det är inte nytt – Julius hade inte läst Anthony Crossleys skildring från Em och fisket på 1930-talet, men där finns exakt samma knepp inte bara beskrivet utan

W.H. Barrets "Supper Fly" – en svensk klassiker för nattfiske efter havsöring.

(Foto: Rolf Svensson).

också utvecklat till en skön konst. Att under nattens mörkaste timmar låta en mycket stor, yvig fluga dingla i det slaka vattnet, där fisken aldrig i dagsljus kunde förmås stiga till en fluga, blev en metod som inte bara gav Crossley de största, utan också de flesta fiskarna. Flugorna var väldiga Alexandra; mönstret "bättrades på" så småningom och fick namnet Super Fly – det svenska havsöringsflugfiskets "klassiker" för nattfiske, i regel en 4/0.

"Styling" viktigt

Havsöringen är, lika litet som laxen, speciellt kräsen när det gäller mönster – däremot är det som kallas styling mycket viktigt, liksom storleken och valet av krokvalitet och kroktyp.

När det gäller det speciellt svenska värfisket efter övervintrande – och, lyckligtvis, även efter en hel del värstigande "blankingar" – används framgångsrikt en uppsjö av både kända och okända mönster, och numera oftast bundna som Waddington- eller tubflugor. Gamla tiders "stora järn" krävde ju kraftiga tvåhandsspön för säker krokning, men

de nya flugornas trekrokar tillåter att man fiskar även mycket stora flugor med enhandsspön, och många föredrar det.

Värfisken är sällan kräsen. Den som tvekar inför djungeln av "säkra" mönster kan, som jag, backa tillbaka till det mycket begränsade urval som i gamla tider rekommenderades flugfiskare vilka hade förmånen att få besöka Em: Mar Lodge för mulet och grått väder, Dunkeld för soliga dagar.

Det rådet står sig än i dag. Det fiskelag jag tillhör använder vid värfisket just dessa bägge, bundna på både förtyngda och oförtyngda tuber i olika storlekar från 1 till 2 tum, och i hårvingevertioner. En medlem i gänget, Per Oscarson i Vara, har prövat sig fram till ett par "lagom" håriga och buskiga varianter, som visat sig mycket effektiva – och lagom för svenskt värfiske, det är mycket härligt det! På våren är havsöringen särskilt benägen att "söka lä" i slakt vatten; bara flugor med mycket, och gärna mjukt, hackel och hår har något "liv" i sådant vatten. Redan Crossley kom snart underfund med att de vanliga brittiska laxflugorna var för stela och för magra – hans egna Em-mönster, som Fiery Brown och Pilsener, bands "mulliga och hacklades ymnigt med mjukt höns-hackel. De fiskar utmärkt än i dag – inte bara i Em.

"Förtrollad" fluga

Värfisket kräver alltså inte några mönsterorgier, men likafullt skulle jag vilja lägga till ytterligare ett – en "blå" fluga. Dels för att sådana fungerar mycket bra om vattnet råkar var grumlat, dels för att de "blå" inte sällan visat sig speciellt attraktiva för nystigen blank fisk. Min favorit var länge Silver Wilkinson i olika versio-

forts. på nästa sida

"Elver" – även kallad "Elver Fly" eller "Ransome's Elver" – en originell men effektiv fluga, som imiterar ett ålängel.

Räkflugan "General Practitioner", en fin höstfluga för stor havsöring, bunden på Esmond-Drury-krok.

"Mar Lodge" och "Dunkeld" – hårvingevertioner på tvåtums tuber för fiske i högt och kallt värvatten, bundna av Per Oscarson, Vara.

ner – även som tub och Waddington – och senast i mars i år visade den sig på nytt suverän, då under fiske i en tämligen grumlig Nybroå. Men denna fina fluga har trots detta fått avstå favoritskapet till en annan "blå", Elver.

Denna Elver (eller Blue Elver, eller Ransome's Elver som den också kallas efter upphovsmannen) är för mig en smått "förtrollad" fluga med en stundom förbluffande förmåga att reta havsöring (och lax, säger fiskebröder) till hugg. Att den inte är mer känd i Norden beror, gissar jag, på att det dels är svårt att få fatt i de speciella fjädrar som används för Elvers vingar och hackel, dels att det faktiskt är litet knepigt att binda den på rätt sätt.

Mönsterbeskrivningen är:

Huvud: rött

Kropp: svart silke, tunt klädd

Rib: oval eller flat silvertinsel

Vingar: två långa fjädrar med vit mitt-
rand från Blue Vulturine Gu-
inea Fowl – en afrikansk pärl-
höna – lagda baksida mot bak-
sida, så att de "slöjar" kroken.

Hackel: tre eller fyra varv av en blå
fjäder från samma fågel, men
utan vit mittrand. Hacklet görs
som "krage" och binds bakåt,
så att det blandas med vingen
och når förbi krokbojen

Detta låter kanske inte så konstigt. Men originalet Arthur Ransome's egen fluga, bands alltså på en enkel Low Water nr 4 eller 6, och med en vinglängd av 2 1/2 inches – 6,3 cm (och dessutom med "Kinder" av Jungle Cock). Det innebär att vingarna skall vara mer än dubbelt så långa som själva kroken – och det är mycket viktigt att man bibehåller just de proportionerna, annars snor sig vingfjädrarna ofelbart i krokbojen under kastet. Men man kan heller inte (mer än obetydligt) "förstora upp" dessa proportioner – det är nämligen vingfjäderskaftens styvhet snarare än vingfjädrarnas längd, som avgör vilka proportioner som är de rätta. Däremot går det naturligtvis att byta den tunna och lätta Low-Waterkroken mot en vanlig nr 4 eller 6, och det brukar jag göra för det lite tyngre vårfisket.

Denna Elver är även en ypperlig fluga för sensommar- och höstfisket i svenska havsöringsvatten, även när förhållandena påbjuder att flugorna skall vara små, kanske nr 10 och 12. För höstfisket har jag f.ö. ytterligare

Per Oscarson och Kenneth Boström diskuterar flugvalet en tidig vårdag vid Em. En "hårig" fluga med mycket "liv" ska det vara, eftersom havsöringen den här tiden på året söker lä i lite slakare vatten.

en favorit, en s.k. räkfluga – General Practitioner, på en nr 8 eller 10 Esmond Drury trekrok. Den, och andra räkflugor som t.ex. Hardy's Shrimp, eller nymfliknande flugor av typ Ullsocken, har en förmåga att locka hösthavsöringen till hugg, som enligt min erfarenhet gör dem överlägsna de mer vanliga "klassikerna". De är alla yviga, håriga eller "luddiga". Det tycks vara just det som gör su-
sen...

De "små svarta"

I svenska vatten, vill säga. I norska vatten ter sig flugvalet, paradoxalt nog, betydligt enklare – rätt storlek och rätt kroktyp är viktigare än mönstret, även om detta inte är betydelselöst. Det vanligaste felet är sannolikt att välja en för stor fluga – en nr 6 är t.ex. för det mesta en *mycket* stor fluga i de flesta norska havsöringsvatten. Nr 8 och 10 är vanligare, och ger mer fisk. Det säger sig självt att krokvalet blir utomordentligt viktigt om flugorna skall vara små, i synnerhet om älven är strid och fisken understundom mycket stor. De klassiska, enkla Low-Waterlaxkrokarna är närmast odugliga (utom i större nummer, från nr 4 och uppåt, vid de tillfällen då det är lämpligt med en riktig stor fluga,) medan dubbla Low Water, liksom de ännu tunnare (men dyrare) dubbla Wilson är utmärkta. Men de vanliga, bronserade dubbla öringkrokarna är också ett fullgott alternativ, och i ett fall då flugan skall vara så liten som nr 12, eller ännu mindre, är de det allra bästa krokvalet.

Tuber och Waddingtons är förträffliga, som sagt, vid de tillfällen då fisken kräver "monster", men oanvändbara som mycket små flugor – de mycket små trekrokarna får inte ett fäste som håller en stor, nystigen havsörings mun. Esmond-Drury-trekrokar har jag använt ganska flitigt till och från, men aldrig lyckats få belägg för att de verkligen är överlägsna dubbelkrokarna.

I en artikel "Små flugor för stor havsöring" i FiN nr 4/1979 beskrev jag ett antal mönster, som gett mig mycket havsöring i norska vatten. Åtskilliga av dem är mycket snarlika varandra – den gamla tumregeln att "alla färger är bra, så länge de är svarta" är i inte obetydlig grad tillämpbar. Två av mina fiskebröder fiskar sedan flera år lika envist med var sin variant av de "små svarta" – i det ena fallet en Glödhäck, i det andra en Black Prince; det enda som skiljer dem åt är att den ena flugan har en butt av självlysande rödorange ull, medan den andra har en stjärt av röda hackelspröt. Bägge har vingar av svart Opossum-svans (eller något annat småkrusigt svart hår), tunn, rund silvertinselrib och kroppar av svart ull samt svart hackel.

Magra – och feta

De är fina skymnings- och nattfiskeflugor, och temat svart-rött-silver kan naturligvis varieras på många sätt. Men det kan vara klokt att variera det till små typer av *styling* – dels tunt bundna, magra, närmast streamerliknande flugor – dels fetare, mulligare flugor.

I Aurlandsälven, där jag gjort de flesta av mina erfarenheter av norsk havsöring, är det nämligen både min och många andra flugfiskares erfarenhet att magrare och litet större flugor – slanka Sweep, t.ex., eller Thunder & Lightning eller Spey Ghillie (beskriven i nr 5–6 1982) – är effektivast tidigt på säsongen, medan havsöringen senare föredrar något mindre och mulligare flugor av typen Glödhäck, Black Prince eller Julius (en Black Gnat female kompilerad med "cheeks" av Jungle Cock, och med kropp av svart chenille).

Under mörka nätter är vidare de "feta" flugorna klart bättre, medan de magra flugorna med fler färger än svart är bäst ljusa nätter och under fiske på dagen. Men även då har jag den största framgången med svartkroppade flugor – den ryktbara, silverkroppade Heggeli har jag faktiskt

aldrig lyckats få någon fisk på (jo, grilse men inte havsöring), medan däremot små Blue Charm och Thunder & Lightning varit utomordentligt pålitliga, även i hårt solljus.

Nymfer, däremot, kan inte sällan – i all synnerhet under senare delen av säsongen – vara ett utmärkt alternativ till de mer konventionella våtflugorna. Den hörgårdska gumminymfen används med stor framgång i många norska havsöringsvatten, men en vanlig Montana är i mitt tycke ännu bättre; då kan man ju också välja den krok som passar bäst.

Varning för våld

Så långt våtflugefisket, det klart mest effektiva sättet att fånga havsöring på fluga. När Julius Ytteborg fångade sin fisk på ett Waddington-monster använde han en grov tafsspets, sannolikt 0,35... men när han på samma svåra plats landade sin stora torrflugehavsöring, hade han bara 0,20. Det gick, men inte utan ett mycket användbart knep: han gömde sig bakom muren och visade sig inte för fisken förrän den var helt uttröttad. Det tog en timme, och under den timmen "hölls fisken igång" genom att Julius spände linan litet varje gång fisken stannade. Den fick trötta ut sig själv, helt enkelt. Men den blev aldrig skräm, bara förbryllad och småirriterad. Därför lämnade den heller aldrig poolen.

Detta är en förträfflig metod – i många fall den enda möjliga – att klara en stor fisk på lätta don. När en havsöring krokats, öppnar den gapet och "ruskar" på sig för att bli kvitt kroken – frekvensen hos dessa ruskningar eller skakningar ger en vink om fiskens storlek: små, snabba skakningar = liten fisk. Stora, tunga, långsamma = stor fisk.

Då är det dags att "lätta på trycket". Om man inte gör det, stiger havsöringen så gott som alltid till ytan för att hoppa, eller vanligare "rulla". Men även om man tar det varligt efter krokningen, brukar den rusa – så gott som alltid nedströms.

När den stannat, brukar jag försiktigt (med nätt och jämnt spänd lina) "veva mig ned" till i höjd med fisken, för att sedan sidledes försöka få in den i slakare vatten, där den fortare blir trött. Men är havsöringen stor återstår några ronder – tar man det försiktigt, kan man "bogsera" eller "leda" en havsöring uppströms, som en lax, och när den väl kommit tillbaka till den plats där den högg, brukar

hela proceduren upprepas... men för varje "varv" blir fisken allt tröttare. Ger man fisken tid, brukar man inte ens behöva "leda" den – havsöringen simmar självmant upp till den plats där den högg. Alltför tuffa tag provocerar en havsöring till långa rusningar och hopp, ofta i serie – och det är många gånger det sista man ser av den fisken!

Men ibland, och speciellt under dagfiske, är det omöjligt att undvika att fisken blir skräm. En gång krokade jag, på kort lina och en liten nymf, en fin hanfisk som gjorde elva mollbergare med skruv och sedan föll utmattad i häven – tafsen hade blivit en snara som drogs åt om fiskens nos; den kunde inte andas och råkade givetvis i full panik...

"Hoppande" torrflugor.

Den sortens manöver måste naturligtvis till varje pris undvikas vid torrflugefiske. Men det är lyckligtvis lättare då – de platser där det lönar sig att försöka med torrfluga är ju platser med oroligare, "vildare" vatten, där havsöringen har svårare att se fiskaren, och de tunnare tafsspetsarna innebär också automatiskt ett varsamt handlag.

Var – och hur – man fiskar havsöring med torrfluga har Svend Saabye skrivit en lysande handledning om i FiN nr 1 och 2/1980, och till den finns knappast något att tillägga. De torrflugor jag haft framgång med är

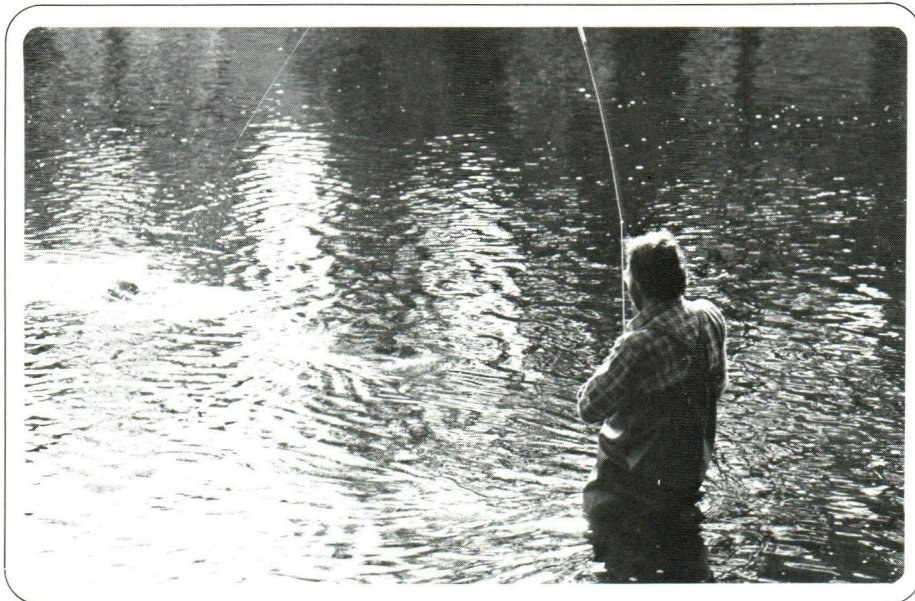
och snarlika de som Svend Saabye använder – en Nalle Puh, kompletterad med en kort, tjock bunt styva stjärtspröt och bunden på en nr 8 Mustad 94840, gav mig den största fisken, men även en vanlig hackelfluga med dubbad polykropp, längre stjärtspröt och yvigare, längre front-hackel visade sig duga.

Färgerna kan varieras, både i kropp och hackel, från ginger till mörkt brunt, och med olika inslag av grått. Av kända mönster har framför allt Goofus Bug och Irresistible i havsöringsversioner, alltså med mycket yvigt och styvt hackel (minst tre långa Metz-fjädrar), vunnit havsöringens gillande.

Det är flytkraften hos torrflugorna som är det viktiga vid havsöringstorrflugefiske. De skall "stå på tå" – och helst "hoppa" litet också – i strömvirvlar och blå blankfläckar i hårdströmmarna; när de både hoppar och snurrar lite förefaller de vara oemotsärliga...

Anthony Buxton, som för många år sedan introducerade modernt flugfiske i bl.a. Aurlandsälven, berättar i sin bok "Fisherman-Naturalist" att han vid ett torrflugefiske hade en klepper med sig, som under dagens lopp fyllde tre säckar med de havsöringar som föll för mr Buxtons flugor... så paradiskt är det ingensans i dag. Men chansen finns trots allt fortfarande – den uthållige och experimentlystne havsöringstorrflugefiskaren får – förr eller senare – sin belöning.

Som fiskeupplevelse är och förblir den oöverträffad.

Home Pool i Em, en hårdfiskad sträcka i lågt höstvattnet, trots att där alltid finns mycket fisk. Men en plötslig förändring i väder eller vattenstånd kan utlösa en kort men intensiv huggperiod – här Krister Johansson, Stockholm, med fast fisk.

Vi närmar oss Miekak och ser från luften alla de vatten, vilka vi ska fiska de närmaste dagarna.

Med fluga i Miekak

Följ med till Miekak fiskecamp längst upp i Piteälvens källflöden i Norrbottens fjällvärld – här finner du både öring, röding och harr.

Text och foto: Christer Appelgren

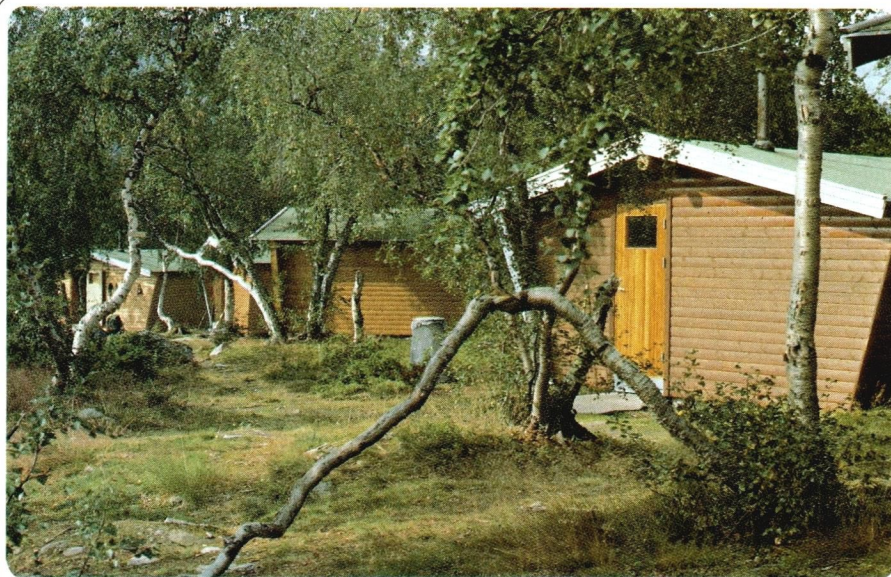
Från den sydliga slätten i Skåne, upp till Arjeplog och sedan längs Silvervägen, körde vi de sista milen fram till Sädvaluspen, som var vårt första mål. Det är härifrån Turistflyg i Arjeplog flyger sina långtande flugfiskare till Miekak. Sädvaluspen är en liten by med några hus och en gräsplan där vi parkerar vår bil. Strax nedanför vid sjön Sädvajaure ligger ett femsitsigt plan med pontoner för töjt. Piloten hälsar oss välkomna, samtidigt som han ber oss väga våra grejor på en liten badrumsvåg. Varje

passagerare har rätt till 20 kg bagage. Allt däröver kostar extra.

Vi stiger ombord och snart är vi uppe bland fjälltopparna och har en fantastisk utsikt över hela fjällvärlden. Som sockertoppar reser sig de snöklädda fjällen mot sommarsohlen. Nedanför oss glittrar hundratals fjällsjöar och i dalgångarna slingrar bäckar och jokkar genom de härligt gröna skogarna. Vi närmar oss Miekak och planet gör en kraftig högersväng ner mellan fjällen, där vi nu skymtar campen genom skogen.

Planet studsar ett par gånger på vattnet och glider sedan sakta mot bryggan, där campens värdfolk tar emot oss. När urlastningen är klar, blir vi visade till vår stuga.

Fiskecampen har 21 fjällstugor utrustade för självhushåll för fyra personer i varje, gasolkök, gasolbelysning och fotogenkamin. Den ligger vid en vacker vik av sjön Mikkojauure, som är inramad av kalfjäll. Här finns även en servicestuga, där man kan köpa lite färskvaror, frystorkat, öl och läsk samt diverse tillbehör.

Fiskecampen är försedd med välutrustade småstugor.

Harren i Sarta, som bjöd oss på så trevligt torrflugefiske.

Dam- och herrtoaletter ligger i en särskild byggnad, och ett stycke därifrån har man gjort en slaskgrop för våtavfall, som grävs ner för att inte mäsarna skall komma åt det. På så vis kan man förhindra att den obehagliga måsmasken sprids i vattendragen. Även bastu finns på campen. Båt med motor finns att hyra för dem som tänker ge sig till någon mera avlägset liggande fiskeplats, och som är rädd för valkar i händerna. Miekaks fiskeområde omfattar de stora fjällsjöarna Mikkojaure, Loddejaure, Njarkalesjaure, Sartajaure och ett antal mindre fjällsjöar samt tio kilometer strömvatten.

Vi bestämmer oss för att först pröva fisket uppe i Storselet och följer den vackra, rösade leden upp till Pieskejaure och Storselet, en sträcka på cirka åtta kilometer. Den första kilometern bär raskt uppför till Pieskeströmmen, som i ett mäktigt fall kastar sig ut i Mikkojaure. På vägen upp går vi förbi småforsar, blanka nackar, djupa sel och lugnflytande strömmar – en flugfiskares önskedröm. En fjällvråk kretsar oroligt över oss tills vi är på betryggande avstånd. Sankområdena är spångade och bredvid blommor hjortron och fjällsippa i all sin prakt. Ett stycke upp på fjället Vuorbanäive får vi en fantastisk utsikt över Storselet och Pieskejaure. Vi pustar en stund innan vi går till Storselet. Där nere träffar vi fyra fiskare, som just kommit in med sin båt. De har tillbringat nästan en vecka här, men mest fiskat ute på sjön. Vi frågar hur fisket varit, inte utan spänning i rösten. En skäggig, knubbig norrlänning svarar på sin

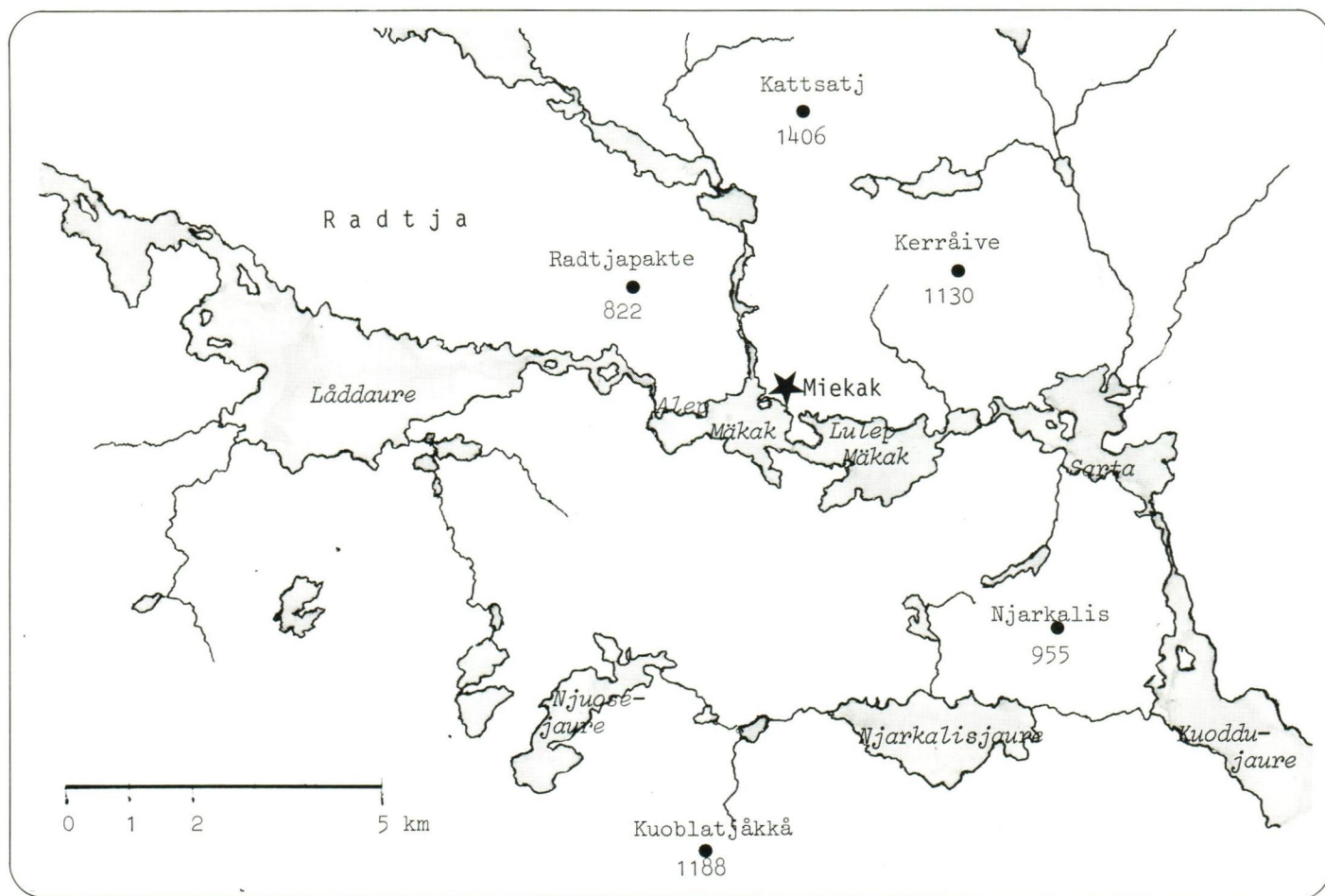
forts. på nästa sida

*CA-flygan,
artikelförfattarens
(och harrens)
favoritfluga
i Miekak.*

*Krok: 12, 14, 16
Stjärt: brunt tupphackel
Kropp: randad i rött, svart och gult*

*Vinge: Vitt polypropylengarn
Hackel: brunt och grizzle blandat
Huvud: svart*

forts från föreg. sida

typiska dialekt. "Jo men visst. Nog har det vart bra." Och som ytterligare svar på frågan håller han fram en hink med rödingar från två hekto upp till kilot.

Rödingkväll

I omgivningen ligger några stugor, av vilka en tillhör campen. De övriga två är ett båthus och en renvaktarstuga. En liten ö delar vattnet i två fåror ovanför fallet, och vi får tipset att pröva fisket därifrån. En av männen ror oss över, och vi slår läger på ön. Kaffehurran åker på medan vi tacklar våra spön. Nu äntligen efter kaffet och den långa marschen skall här fiskas. Jag tar spöt och går ner mot fallet. Strömmen nedanför ser verkligen lockande ut. Jag knyter på en liten Sawyernymf, gör några blindkast och låter den landa i det kristallklara vattnet. Inget händer. Ny fluga, men samma resultat. Inte heller de andra tjugo mönstrena ger utdelning. Jag drar mig upp mot forsacken och slår mig ner på en sten. Det är lugnt och stilla, och solen skall

just gå ner bakom fjälltopparna, när en vakring plötsligt bryter blankvattenet på nacken.

Jag reser mig och kan nu räkna ett tiotal vak. Det ser lovande ut. Något mycket smått flyger över ytan, och när jag för ner handen över vattnet får jag den full av små, svarta flugor. – Tusan också och jag som har sink-tip på rullen!

Jag skyndar tillbaka till tältet, får tag på flytlinan och berättar för de andra om den fantastiska kläckningen nere på forsacken. När vi kommer dit kokar vattnet av fisk. Jag lägger ut en Black Gnat 16 bland vaken. Nu gäller det. En röding stiger, suger i sig flugan men spottar ut den lika snabbt. De är otroligt snabba, och inte förrän i tredje försöket lyckas jag få fast fisk. Det blir en härlig strid, och rödingen bjuder på ett magnifikt skådespel. Men som ofta händer, upphör vaken lika plötsligt som de började. Skymningen smyger sig sakt på oss. Vi packar ihop och drar oss mot lägerplatsen. Kvällens fiske gav ett tjugotal fiskar, av vilka nästan hälften sattes tillbaka. Efter en slurk kaffe kryper vi ner i våra varma sovsäckar och drömmer om rödingarnas kväll.

"Akvariet"

Ett annat ställe inom Miekaksområdet är Louddoströmmen. Här finns ett antal mycket trevliga höljor. Den mest kända är "Akvariet". Tyvärr är denna hölja omgiven av höga klippor, som gör det svårt för flugfiskaren att lägga ut en fluga. Från Akvariet uppströms till fjällsjön Luoddojaure planar terrängen ut, och längs denna sträcka bjuds oändliga möjligheter till fiske efter öring och röding. I klippskrevorna stod öring och lurade. Vi serverade en Ombudsman i storlek 8, vilken öringen tog med förtjusning. Rödingen stod mer i strömkanterna, och här gjorde en torr Blue Dun storlek 14 succé, men även en hemlagad nymf i brunt och beige gick bra. Fiskar uppemot halvkilot var inte ovanliga i denna ström, men även fiskar kring kilot, ja till och med två kilo förekom. Men de hugger tydligen bara under särskilt gynnsamma förhållanden.

Till Luoddojaures strömmar och vattengrytor tar man sig lättast med båt. Den armstarke ror på ca tre kvart, och ytterligare en dryg halv-

timme till fots genom underbar natur tar honom till ett vindskydd, som är en bra utgångspunkt för vidare utflykter i området.

Harreldorado

Söderut från Miekak mellan fjällen Njuosetjåkka och Stuor Mäskevaratjah kommer man fram till fjällsjön Njuosejaure som ligger 830 m över havet. Fortsätter man några kilometer österut, stöter man på sjön Njarkalisjaure. Vid båda sjöarna finns båtar och raststugor. Har man sedan turen på sin sida och förhållandena är de rätta, kan dessa sjöar ge ett fint öringfiske. Nu finns inte bara öring och röding i Miekak utan även harr. Vi tog kontakt med vår trevlige och tillmötesgående värd Greger, som tillsammans med sin hustru sköter området på ett förträffligt sätt. Han föreslog båt med motor, eftersom harr endast finns i en sjö i Miekak, nämligen Sarta. Vi for iväg österut över hela Miekak, och i en liten vik förtöjde vi sedan båten. Därifrån tog vi apostlahästarna den sista biten till Sarta, en sträcka på dryga kilometern. Här har campen ett vindskydd, och på stranden nedanför ligger fyra båtar och väntar. Vi fäster motorn som vi burit med oss från den första båtturen. Ett par snärtiga drag och den går igång. En bit ut skrämmer vi upp några änder, som lyfter mot lugnare vatten. Det är eftermiddag och vädret är strålande. Ytan krusas lätt av den svaga vinden.

Vi är snart inne i den vik, där Sartajakkå rinner ut. Naturen här är annorlunda. Buskar och träd står grönare och tätare. Än strömmar ut från två håll och bildar ett V längre ut i viken. Kaffet är snart färdigt, och medan vi dricker denna ljuvliga dryck, njuter vi av tystnaden och den storslagna naturen långt borta från städernas buller, från fabriker och bilar som spyr ut sina illaluktande avgaser.

Jag smyger mig ner till strandkanten med den trogna harrflugan Deep Purple på tafs. Flugan landar i strömfåran, och strax innan linan rätar ut sig får jag hugg. Den vackra ryggenan plogar ytan, och efter några nervösa minuters kamp ligger en vacker harr i håven. Min fiskebroder har vadat ut mellan strömfåror och hans spö står också i kraftig bäge. Han kämpar väl, och inom kort ligger fisken i håven – en harr på halvkilot.

De sista krusningarna har dött ut och viken ligger spegelblank. Harren har övergått till ytföda och snart varkar den i hela bukten. Vi byter till små torrflugor, och efter någon halvtimmes fiske har vi ett par fiskar var. Mitt i harrens upphetsade jakt byter jag till min CA-fluga, en komposition som kom till en mörk vinterkväll. Nu skall den invigas. Flugan far ut och i samma stund den landar går en fisk upp och sörplar i sig den. Jag fiskar en bra stund, och i nästan varje kast går en harr upp och tar flugan. Aldrig hade jag drömt om att den skulle vara så bra. Våra fiskekorgar får

verkligen göra skäl för namnet. Och vilka fina fiskar. Samtliga är bortåt halvkilot.

Det var som en önskedröm att vara vid Sarta, och det gjorde ont att behöva lämna vårt harreldorado. Men vägen till stugan var lång, så vi måste tänka på återfärden. Våra härliga fiskedagar gick mot sitt slut och snart var det dags att lämna detta underbara Miekak, som gett oss så mycket av naturens goda. Men vem vet? Ett annat år står vi kanske här igen, för det finns ännu mycket för oss att utforska i Miekak.

FiN:s miniguide till fisket i Miekak

Priser 1983 i Miekak inklusive flyg Sädvaluspen ToR.

2	3	4 personer	
765:–	710:–	645:–	3 dygn/person
900:–	825:–	765:–	6 dygn/person
Fiskekort:	Familj	3 dygn 80:–	6 dygn 125:–
	En person	3 dygn 50:–	6 dygn 80:–

**Upplysningar och bokning genom
Turistflyg i Arjeplog AB telefon 0961/104 40**

Turistflyg bedriver också fiskevårdsarbete inom Miekakområdet i samarbete med Lantbruksnämnden och Sötvattenslaboratoriet. Man har bland annat inplanterat *Mysis relicta*, pungräkan, som förökat sig och blivit ett tacksamt näringsobjekt för fisken. Vidare tar man avelsfisk från Luoddojaure. Avkomman kläcks i Arjeplog och sätts sedan ut i Miekak. Genom att decimera smårödingen, har man också höjt medelvikten hos det övriga beståndet. Allt till sportfiskets fromma.

Abborre på fluga

Abborrfiske – sommarnöje för skollediga småpojkar, eller flugfiske på sportmässig grund....

Av Hasse Norell

Govänner, flugfiskare och älskare av de prickiga fiskarna. Nu skall vi för en stund glömma allt om ädelfisk. I stället skall vi ägna oss åt den gröna, rödfenade abborren. Rynka nu inte på näsan utan läs vidare. I jakten efter öring och harr glömmmer vi så lätt alla andra fiskarter som går att fånga med flugspö och fluga.

Tänk dig en solig försommardag. Du fiskar strömgäddor i en sydsvensk å. Spöet är tacklat med en fluga av en löjas storlek och utseende. När sedan en trekilos gulgrön krokodil hugger och gör luftsprång som inte står en öring efter kan jag lova dig en trevlig och spännande fajt. Eller tänk dig flugfiske efter löja

med ultralätt utrustning och en pytteliten torrfluga. Att kroka dessa med en kort snabb rörelse, likt en kobras hugg, är en svår konst. Inte att förglöma att stekt löja är en delikatess.

Själv flugfiskar jag efter abborre några gånger varje sommar. Jag skulle definitivt inte vilja undvara dessa

När öringen är slö och inte vill ta flugorna en varm sommardag, då är abborren desto ivrigare och villigare att hugga.

(Foto Kenneth Boström)

högtidsstunder, då abborrarna jagar i stim utmed vassarna och villigt tar flugorna jag serverar dem. Speciellt i juni månad hittar man den stora abborren utmed sjöns djupbranter och vid risvasar, som ligger på djupt vatten. Här fiskar man med snabb-sjunkande lina, och låter flugorna sjunka till botten innan de fiskas hem på streamervis. Flugorna ska gå så nära botten som möjligt.

Men för att belysa hur ett högsommarfiske efter abborre kan gå till, skall jag berätta om en fiskedag i augusti. En fiskekompis, som ofta hört mig tala om abborrfiske med fluga, ringde mig tidigt en lördagsmorgon.

"Hasse, nu är det på tiden att du bevisar att abborren tar på fluga. Jag hämtar dig om en halvtimme".

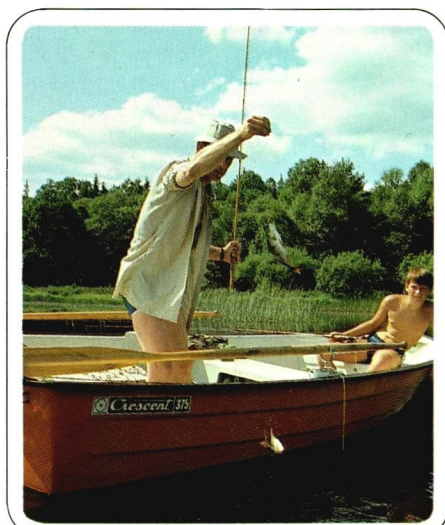
Klick!

Där stod jag yrvaken med telefonluren i handen inför faktum, att dagen skulle ägnas åt abborren. Snabbt i kläderna och fram med fiskegrejerna. Efter tjugo minuter stod bilen utanför.

Lyssna efter abborren

Vi satte kurs mot min favoritsjö, en grund och vassrik sjö, som hyser ett bra bestånd av abborre. Väl framme försåg jag mitt tiofots veka spö klass 4-6 med en sinktiplina WF 6 med en 3,5 meters sjunkande spets. På nylontafsen knöt jag min abborrfluga,

forts. på nästa sida

En solig sommardag på sjön och doublé på lätt flugspö. Vad kan man mer begära?

(Foto: Kenneth Boström)

Hasse Norells abborrfluga med nötskrikevinge.

(Foto: Bertil Ekholm-Erb)

Favoritflugan

Jag kallar den rätt och slätt «Abborrflugan», min och abborrens favoritfluga vid sommarfisket. När jag för många år sedan började fiska abborre med fluga, upptäckte jag, att det inte fanns så många mönster som var lämpliga för detta fiske. Under årens lopp har jag experimenterat med olika färgkombinationer och kommit fram till denna fluga som den bästa för abborre. Den blåspräckliga nötskrikevingen, silver, guld och de vita maraboufanen bildar kroppen. Den röda stjärten och det röda kragbundna hacklet får föreställa fenor, och de gula glaspärlorna ögon. Det röda hacklet och maraboufanen är lättrorliga i vattnet och ger liv åt min fiskyngelimitation.

Jag binder den på streamerkrok 6, och är alltid nogga med att vässa krokspetsen redan vid bindstället. Den ovala guldribben fästs in strax bakom krokögeln, och jag lindar sedan bindtråden i täta varv över ribben ända bort till krokböjen för att få en jämntjock kropp.

Stjärten, som består av två röda hackelspetsar, fästs på plats, och därefter binder jag in ett 2 mm brett väfelmönstrat silvertinsel, som jag först spetsat i änden. Efter att ha lindat silvertinslet och guldribben, gör jag ett par halvslag och klipper av bindtråden. Jag brukar tillverka ett tjugotal kroppar, och eftersom jag lackar dem ett par gånger, så hinner det för-

sta torka, innan det är dags att fortsätta med vingen.

Till den väljer jag två blåspräckliga fjädrar från nötskrikans vinge, och drar av de mörka fanen på den sida, som ska ligga mot kroppen (se foto). Det kan vara knepigt att fästa in ving- en, eftersom fjäderstammarna är tämligen grova. Lagg de preparerade fjädrarna mot varandra på krokskraftet, som då du binder in vingar på en våtfluga. Linda tre till fyra lösa varv runt fjäderskaften, och öka sedan pressen samtidigt som du lindar framåt. Då formas en kon, som gör att vingen ligger rätt. Fixera med en droppe lack.

Bind därefter in de vita maraboufibrerna. De ska nå till den röda stjärtspetsen. För att markera fenor och gälar lindar jag ett rött kraghackel. Slutligen förser jag min abborrfluga med ögon av gula glaspärlor.

Det gäller att vara nogga vid bindningen och gärna försegla de olika momenten med lack. På en vanlig öringfluga tar man en eller ett par fiskar, innan man kasserar den. Men den här flugan ska stoppa för kanske upp till fyrtio eller femtio abborrar under en fiskedag.

Pröva min abborrfluga i sommar, och ha gärna också en fluga som upphängare. Abborren jagar i stim, och upphängaren ökar fiskens nyfikenhet och stimulerar huggviljan.

Med flytringen kan även «blanka» dagar ge fint flugfiske

forts från föreg sida

och som upphängare en Alexandra bunden på öringskrok nr. 8. Min kompis tittade skeptiskt på denna uppsättning, men han försågs också med samma utrustning. Jag tyckte mig höra honom mumla något om "upphängarfluga" och "stenåldern". Så steg vi i båten och rodde ut på sjön, och när vi kommit in bland vassarna, vilade jag på årorna och bad min kompis sitta alldeles tyst medan jag lyssnade. Han tittade undrande på mig. Lyssnade efter vad?

"Tyst, annars hör jag inte abborren."

Ett gapskratt ekade över sjön.
"Inte kan du väl höra abborren?"

Jag rodde vidare och emellanåt stannade jag för att lyssna. Rätt som det var hörde jag det välbekanta ljudet av ett abborrstim, som jagar småfisk i ytan. Ljudet påminner om när en trummis slår en virvel på sin cymbal. Även min vän hörde nu abborarna.

"Åt det hållet hörs dom!"

Jag tog fram kikaren och konstaterade att stimmet befann sig i en vassrugge cirka femtio meter längre bort. Nu gällde det att snabbt ta sig fram dit, ankra upp och komma igång med fisket, så att man håller kvar stimmet.

Man bör ha ett ankare i fören och ett i aktern på båten så att den inte

driver hit och dit under fisket. Det kan ändå vara besvärligt för två ivriga fiskare att kasta i en liten båt. Några luftkast och ut med tio till femton meter lina. Eftersom jag använder mig av en sinktiplina kan hemtagningen av flugan påbörjas omedelbart med snabba halvmeterlånga ryck likt ett flyende årsyngel. Pang, där kommer hugget. En abborre är fast. Jag tar nu hem linan långsammare. Fisken får köra hit och dit, och så plötsligt bugar sig spöet ännu djupare. Abborre nummer två har inte kunnat motstå frestelsen utan slukat upphängarflugan. Två abborrar på tre hekto ger sex hekto kämpande fisk, och detta är inte fy skam på ett vekt flugspö. Om man är rädd om spöet, skall man inte lyfta in fisken med detta, utan ta i tafsens strax ovanför upphängaren och lugnt lyfta in fisken över relingen.

Jag tittar på min kompis. Han är i full färd med att drillar sina två abborrar. Han har haft bättre tur. Fiskarna är i femhektosklassen, så här kommer havet väl till pass. Huggsexan kan vara intensiv i cirka en halvtimme innan stimmet drar vidare. Fisket blir därför något hetsigt men man får för den skull inte glömma att avliva abborrarna efter hand som de fångas.

Vi drar vidare på jakt efter nya abborrstim. Fram mot middagstid har vi fått så många fiskar, att vi mås-

te tänka på nästa fas i fisket, rensningen. Det enklaste sättet är att flå abborren. Så kommer höjdpunkten på fisketuren. Vi har gjort upp en eld och tillrett några fiskar som vi kalasar på, medan vi insuper doften från den puttrande kaffekitteln som hänger över elden. Jag känner mig rikare än en oljeschejk. Han har sand och olja. Jag har sjön, flugfisket och en underbar natur runt mig. Min kompis har fått ett belåtet uttryck i ansiktet.

"Det här var ta mig tusan ett av de roligaste flugfisken jag varit med om. Det måste vi göra om."

Han har fått en första inblick i ett fiske som absolut inte är ett surrogat för öringsfisket, utan ett fiske med egen karaktär och spänning.

Ett framtida flugfiske

Jag tror att vi i framtiden blir tvingade att söka andra fiskarter, än så kallad ädelfisk, att fanga med flugspö och fluga. Vi måste få en större bredd på fisket, och orsaken till detta är att vi blir fler och fler som utövar sporten. Det finns risk för överbelastning på våra vattendrag med utfiskning som följd. Men vi har också kraftverksbyggen – gud bevara oss för minikraftverk – förurning och mycket annat, som tar ifrån oss allt fler vatten. Visst har vi put and take vatten, men dessa är få, och inte blir det billigare att fiska i dem i framtiden. Transportkostnaderna har stigit, och för oss som bor i södra Sverige blir det nog färre resor till de underbara fiskevattnen i norr. Alltså måste vi utnyttja abborren, gäddan, iden, torsken, hornögäddan med flera för vårt flugfiske.

I många andra länder – framför allt i USA – fiskar man redan sina flugor efter arter som tillhör abborrsläktet, som t.ex. bass och bluegill. En stor del av detta fiske bedrivs från flytring. Den är lätttrörlig och passar utmärkt också för abborrfiske, eftersom man obehindrat kan följa fiskstimmen. Fötterna sköter om paddlingen och man har därför hela tiden händerna fria att sköta spö och lina. Den här utvecklingen är mycket intressant, eftersom flytringen öppnar möjligheter för oss att bedriva vårt flugfiske efter helt nya arter i helt nya vatten. Vatten, som många av oss tidigare inte ansett vara värda ett försök med fluga.

Flytringen är utmärkt vid abborrfiske. Enda nackdelen är att bara överkroppen blir solbränd.
(Foto: Hasse Norell)

KÖP SÄLJ & BYT

Köp, sälj och byt-annonserna är gratis endast för FiN:s prenumeranter. En annons per nummer i mån av utrymme, bestående av högst fem textrader plus namn och adress får Du gratis. Köp, sälj och byt-marknaden avser endast PRIVAT annonsering. Företag och firmor kan ej annonsera under denna vinjett.

Skicka Ditt annonsmanus (maskinskrivet eller tydligt textat) till Flugfiske i Norden, Box 11062, 250 11 Helsingborg.

Säljes: Laxflugspö i splitcane L W Salmon 12'6" 3-delat AFTM 8-10 med 2 toppar, helaktion, ljusbruna lindningar med mörkbrun bård. I perfekt skick. Pris 1.200 kronor. Anders Eriksson tel 0372/13077 efter kl 16.30.

Säljes: 1 st HMG Fenwick kolfiber 8'6" AFTM 7-8 med aluminiumtub, 700 kronor. 1 st Hörgård Konkurrense D 9' AFTM 7, två toppar, plasttub, nyrenoverat, 300 kronor. 1 st Sage kolfiber 9' AFTM 6, plasttub, hemmabyggt, mkt fin finish, 800 kronor. Eddie Lenel, Mostingen 3, 830 05 Järpen. Tel 0647/111 22.

Säljes: Ett parti bambustockar (19 st) 1.000 kronor. Tel. 08/767 69 24

Köpes: Flugbindningsstäd, bättre beg, max 50 kr.

Bytes: Ludvig Svendsens "Lystfiskeren" fra 1932 bytes mot en hela Johnnie Walker Red Label. Claes Lindell, 0431/191 33.

Säljes: W. Powell 9 ft. canespö AFTM 6-7 i nyskick, ev. byte mot annat intressant canespö t.ex. Örvis Midge Nymph, Hardy Marvel eller Hardy Continental. Fiskejournalen i pärmar, årg. 78, 79, 80, 81 och 82, även Fiskejournalens årsbok samma årgångar. För spöbyggaren: LIM, Casco 1711, hyvel, Stanley 60 1/2. Ingvar Nilsson Tel. 0586/365 20 eft. 17.00

Säljes: Pezon et Michel Parabolic Supreme Competition 8' 5-6 I nyskick. Pris 500:- Anders Hansson Västerbyvägen 35, 776 00 Hedemora, Tel. 0225/101 13

Säljes: flugspön av splitcane, Garry H Howells 8,5 ft 2 toppar WF 6, nyskick, högstbjudande (enda i Sverige?). Walton Powell 8,5 ft 2 toppar WF 5, 6, toppskick, högstbjudande. Weir o Son 8 ft 2 toppar WF 5, 6, toppskick, byggt 1975, 1.300 kr. Hardy The Perfection 9,5 ft DT 6, 500 kr. Farlows 6 ft 10" som nytt, 550 kr. Bogdan laxrulle nr 1, nyskick, Cortland WF 11 medföljer, 2.100 kr. Marryat rulle 8a guldfärg, 350 kr. Gut eyed salmon flies, 30-50 kr/st. Hardy katalog 1937 Coronation number, bra skick, 350 kr. Tommy Brunzell, Pl 1641, 671 00 Arvika, tel 0570/214 72.

Säljes: Storlaxflugspö i glasfiber 15,5 fot "Bruce Major" fabrikat Bruce & Walker AFTM 12 och uppåt. Lev med sydd lina, Hi-Speed Hi-d St-15-S. Endast använt 1 vecka i Norge. Pris 650 kronor. Ring eller skriv till Ulf Ohlsson, Hultavägen 29, 510 52 Målsryd, tel. 033/494 22.

Säljes: Texas Instrument 59 Pocket Computer plus PC 100A Printer inklusive "Master Library" Software, to engelskprogede manuals og desuden 2 sæt magnetkort à 40 stk, hvoraf halvdelen er programmeret med bl a Garrison's stangberegning og Dahlberg's MRSP stangberegning. Pris: 1.200 sv.kr. Maskinen er faktisk som ny. Preben Torp Jacobsen, Søndermarksvej 116, Hvilsum, DK-9500 Hobro. tel. 00945-8 54 84 01.

Köpes: Metallfiskemarkar til samling Elon Petersen, Fuglebakken 7, 6823 Ansager, Danmark. Tel 05/29 77 28

Köpes: Pflueger Medalist för lina 5-6. P G Jönsson, 0410/184 01 eller dagtid 040/712 70.

Säljes: Bruce and Walker Cordon B 13'4" AFTM 8-10 i mycket bra skick 400:-, Bucknall's Sea Trout 11' AFTM 8 125:-, Ross vadarstövlar strl 40 90:-, Oxbridge sinktip WF 8 F/S 85:- Hans-Åke Bjernstedt, Havreväg 7, 288 00 Vinslöv, tel 044/814 00.

Köpes: Kjøpes evtnt lånes mot god betaling: "A Master's Guide to Building a Bamboo Fly Rod" av Garrison & Char-michel. Per Parborg, Glostrupvn 70, 2013 Skjetten, Norge Tlf 02/74 08 25.

Köpes: Elbe International 10 eller 11 fot i välvårdat skick. Intresserad även av andra haspelspön i längd 10-11 fot. Tel. 0157/603 77.

Köpes: FiN nr 2/80. Milan Halenar, tel. 08/52 22 22.

Köpes: Bruce & Walker 17'6" lax spö. Tel.: 08-52 22 22 el. 49 36 15.

Säljes: Lax- och havsöringsflugor, egna mönster för Em och Norgefisket. Håkan Norling, Snapphanev 42, 175 34 Järfälla, tel. 0758/179 25.

Köpes: Record-rullar och äldre ABU-spön, samt 1949 års ABU-katalog. F. Magnusson, Järnvägsg. 4, 460 65 Brålanda.

Säljes: Daiwa grafit GF 47 9' AFTM 8, ngt använt, pris 450:- (nypris 700:-) Lennart Pettersson, Granv 4, 783 00 Säter Tel. 0225/515 78

Säljes: fångstjournal Mörrum 1982 15:-, 1981 10:-. Vikt, längd, datum, pool, redskap, bete, väder, lufttemp, vattentemp, m³/s, lufttryck mm. H Cajander, Hedenhögsgr 19, 393 63 Kalmar, tel 0480/732 38 eft kl 17.00 Pfsk+porto.

Säljes: Cortland fluglina DT7F Masterline Oxbridge WF7F 200:- eller bytes mot Cortland SL WF6F. Obet. använda. Göran Hallin, Edinsv 11 4 tr, 131 45 Nacka tel 08/718 17 46.

Byte: utbyte laxfiske mot jakt. Laxfiske på en av Årans bästa sträckor, drygt 1 km lång, bytes mot några dagars jakt. All jakt är intressant. Hans Andersson 0346/203 77 fred-sönd.

Säljes: Boströms Signature 8'5 fot AFTM 6 två toppar och at-tub 1.900:- Laxspö J S Sharpe 12'6 fot AFTM 9 600:- Hardy Perfect 3 5/8 pris 500:- Sten Gustafsson, Arvika 0570/125 62.

Köpes: Felande nr. av FiN, 1980/1-2-3. Betalar bra. T:033/11 05 04 (kont.tid)

Säljes: Laxflugspö ABU Salmo 12 fot lina 9-10. Nytt 300:- Hans-Erik Hörnfeldt 060/12 52 91

Köpes: Örvis splitcan stang Midge eller Midge Nymph köbes eller byttes med SAGE kulstænger. Også Örvis Graphite Allrounder har interesse. Ejner Rumph, Ørevadbrovej 4, Sejlning, DK-8600 Silkeborg Tfn 06-85 55 48

Som blå namnlösa
prickar ligger de på
kartan, alla de
små tjärnar vi
passerar i
semesterjakten efter
berömda
drömvatten...

De namnlösa tjärnarna

Av Sune Adolfsson Foto: Inga-Lill Pettersson

De är som små blå prickar på den topografiska kartan. De kan verka små och obetydliga och ser ofta helt "döda" ut. Men de kan ge en givande fiskestund om man undersöker dem närmare och inte bara rusar förbi. Ett måste – och kanske det största problemet – är givetvis fiskekortet. Att bara stanna och slänga ut sin fluga är inte att rekommendera. Nej, de namnlösa tjärnar jag tänker på är de som ligger inom kortfiskeområdet, när vi kommit till vårt mål. Ofta täcker fiske-

kortet ett stort område med mängder av småtjärnar, och någon eller några av dessa kan mycket väl vara värd ett besök.

Själv har jag ett flertal somrar fiskat och semesterat i Hedmarksområdet i Norge, ett stort kortfiskeområde där det finns mängder av vatten att blöta sina flugor i. Vid ett besök vid välkända Isterfossen för ett antal år sedan, upptäckte jag en mycket fin liten tjärn endast ett drygt flugkast från landsvägen. Den var inte särskilt stor, uppskattningsvis endast 2–3 ha,

men med ett mycket fint bestånd öring i 5–8 hektosklassen.

Trots de mycket intensiva vakperioderna var öringen ytterst svårlurad och ratade helt mina hemknutna dunkrokar. Den för fisken så begärliga insekten var en liten brungrå nattslända, och mina Europea 12:or tyckte jag var en nästan perfekt imitation, men tjärnens innevånare delade inte min uppfattning och lät sig inte luras.

De små nattsländorna for fram i sick-sack rörelser på den nästan spegelblanka ytan, och öringarna tog för sig i halvmeterhög hopp från det dukade bordet. Efter en dags enträget kastande och ett tjugotal flugbyten, fick jag äntligen kontakt och utdelning för min envishet. En 7 hektos öring kunde inte motstå en sliten Coch-y-Bondhu nr 14, och efter en intensiv "fight" gled den över hävkanten.

Trots att jag hade lyckats fånga en fin öring, insåg jag att någonting var fel. Jag skulle haft mer kontakt med fisken, och mitt intensiva kastande borde gett bättre utdelning. Jag hade uppskattningsvis gått ett tiotal varv runt tjärnen denna dag. Jag var trött i benen, kastarmen värkte och trots min fina öring kände jag mig något besviken inombords. Öringen, som jag hade lyckats lura, framstod mer och mer som en lyckans nyck. Den hade huggit på min fluga av bara farten, och inte för att det var en bra imitation fiskad på rätt sätt. Nej, felet låg inte hos mig

Fisken är skygg i de små tjärnarna, och det gäller att kamouflera sig bland de buskage som finns vid strandkanten.

och mina flugor – felet var helt enkelt att fisken var för skygg. Den såg både tafsens och min egen skugga.

Solen började dala ned mot horisonten, och en svag bris drog in över den lilla tjärnen. Sommarnatten närmade sig. Istället för att packa ihop och återvända till tältet, beslöt jag mig för att stanna kvar och pröva några timmars skymningsfiske. Vinden tilltog och den tidigare spegelblanka ytan krusades av de ljunma vindilarna. Efter en stark kopp kaffe och några bloss på bästa fiskepipan, kände jag mig åter "fit for fight", och började leta efter nya imitationer i flugasken.

På den tiden använde jag relativt ofta även de gamla "klassiska" våtflugorna, som på senare år har fått stå tillbaka för nymffiskets explosionsartade utveckling. En sliten Silver Doctor nr 12 blev mitt val. Den brukade vara en bra nattfluga. Fiskens skygghet hade avtagit, och vaken närmade sig stranden. I skydd av strandvegetationen, och med korta kast på vak, bjöd jag de hungriga öringarna min glänsande Doctor. Solnedgången var ett färgskådespel, och det nattfisket ska jag länge minnas. Några minuter över midnatt vände jag tillbaka till bilen. Jag hade kunnat ta fler fiskar om jag velat, men min fiskemoral förbjöd mig det. Lagom är bäst. Fyra välgödda öringar låg nedbäddade i fiskekorgen.

Med en stänk av vedmod – men ändå nöjd och belåten – blickade jag ut en sista gång över den lilla tjärnen. Öringarna vakade fortfarande, och jag visste att någon gång skulle vi ses igen.

Fem år senare stod jag åter vid samma tjärn och svängde mitt flugspö i hopp om att på nytt lyckas lura någon av dess salmonider. Det var tidig sommarmorgon – en dag i slutet av juli. Vädret var även den här gången strålande. Fisken gick och nymfde alldeles invid stranden, och skyggheten från förra gången verkade helt bortbläst. Möjligtvis berodde det på att enstaka moln ibland skymde solen, och att en ganska frisk vind stundtals drog in från väster. Jag var ensam fiskare vid det här tillfället till skillnad från förra gången, då några plastkulefiskare i ett par timmar hade övat prickskytte på de vakande öringarna.

Vid det här besöket hade jag inte tiden på min sida. Det var endast ett kort tillfälligt besök. Vi – jag och min hjärtevän – hade legat vid Sömdalen och fiskat harr en hel vecka och var nu på väg hem. Men vi kunde inte motstå frestelsen att besöka den lilla tjärnen igen. För mig var det som att återse en kär gammal vän. Tjärnen var sig lik. Samma idylliska stämning och dessa outtröttligt vakande öringar.

En relativt stor brunaktig nattslända

kläcktes, och en Rackelhane nr 12 borde vara en bra imitation. Efter endast tre kast kom den stora överraskningen. Våldsamst påslag. En kaskad av vatten och fiskkroppen blänkte till. Mitt mothugg kom bråkdelen av en sekund för sent, och allt var över lika fort som det hände. De sista ringarna på ytan dog långsamt ut. Det var självaste "gammelöringen" i tjärnen, som jag haft kontakt med. Mustadkroken var nästan helt utträtad – otroligt! Trots ett flertal kast kunde jag inte locka storöringen till hugg igen. Den blev rispad och var nu skrämmd för resten av dagen. Detta var ändå en upplevelse. Jag hade inte ens i mina vildaste fantasier kunnat tänka mig, att någon av den lilla tjärnens innevanare skulle uppnå kilostrecket. Men den här var betydligt över den viktclassen.

Istället för att på nytt försöka lura storöringen till hugg, beslöt jag mig för att pröva en annan fisk. Den hade nästan oavbrutet nymfat efter tjärnens södersida i någon timme nu och skulle säkert gå att lura på en Sedge-puppa. Sagt och gjort. Den illa tilltufsade Rackelhanen byttes ut mot en ny fräsch nattsländeimitation. Efter flera misslyckade försök lyckades jag till slut få flugan endast någon meter framför den ivrigt vakande öringen. Hugget kom ögonblickligen. Tafsens sträcktes. Mothugg och fast fisk. Våldsamst plask och linan skar som en plog genom vattnet. Fisken bjöd på ordentligt motstånd, och med knapp marginal lyckades jag få den i håvgarnet. En vacker strålande öring med röda prickar och grönskimrande kropp. Den var en fröjd att skåda, där den låg i solljuset.

Något senare, och alldeles vid bilen, fick jag en mindre öring, som jag släppte tillbaka med önskan att den skulle ha åtskilliga somrar kvar att leva i denna lilla oas. Det var dags för hemfärd. Semestern var över, och den fick en bra avslutning. Jag visste att om tillfälle gavs vid någon kommande semester, så skulle jag inte försumma chansen att besöka den lilla tjärnen igen.

Mycket finns att berätta om liknande tillfälliga besök under årens lopp vid udda vatten. "Den lilla tjärnen" vid landsvägen har vi nog alla provat någon gång. då fisket helt gått snett vid själva semestermalet. De här vattnen är som ett nödankare, då t.ex. vattenståndet i älven ökat till det ofiskbara. Upptäckarlusten är en viktig ingrediens, om man ska lyckas finna dem – men de kan ge ett minne för livet. Självt har jag upplevt åtskilliga andra minnesrika stunder vid liknande vatten.

De heter inget. De bara finns där – de till synes obetydliga och namnlösa tjärnarna.

TIPSRUTAN

Använda flugor

Alla som gått över till att fiska hullinglöst, har också märkt att man ofta tappar flugor, som fästs i västens lammskinn. Om man istället stoppar tillbaka de blöta flugorna i flugasken, så råkar man förr eller senare ut för att innehållet rostar, och plötsligt en dag finner man, att en stor del av flugförrådet spolierats. Ett sätt att lösa problemet är att ha en liten ask speciellt avsedd för begagnade flugor. Självt har jag funnit en liten flat ask av "hård" mjukplast på apoteket. Den innehöll halstabletter, och när dessa tog slut fick asken göra tjänst i fiskevästen.

I locket har jag gjort ett hål, och sedan förvarar jag asken i en av småfickorna utan lock på västens insida. Därmed kan jag stoppa ner använda flugor utan att först ta upp asken, och de ligger nu skyddade utan att blöta ner resten av flugförrådet. Efter en fisketur tömmer jag asken på sitt innehåll, och låter flugorna torka innan jag sorterar ner dem i de vanliga askarna igen.

Gunnar Johnson

BOK- BITEN

Redaktör Nore Sundin

Denna gång har jag nöjet att kunna presentera Goddard's/Clarke's "The Trout and the Fly" på svenska – inte minst roligt, eftersom jag har haft förmånen att medverka en smula vid översättningen av boken. Det här är en bok, som för närvarande gör något av ett segertåg i den flugfiskande världen. Så har exempelvis, enligt meddelande från flitige medarbetaren Preben Torp Jacobsen, det schweiziska förlaget Müller-Rüschliikon nyligen kommit ut med en tysk översättning under titeln "Die Forelle und die Fliege". Det är glädjande – och ett vittnesbörd om snabb tillväxt hos det nordiska flugfisket – att nu också ett av våra stora bokförlag vågat satsa på ett så pass sofistikerat verk som denna bok!

I övrigt bjödes på blandad kost: en ny svensk laxfiskebok och en amerikansk handledning i konsten att fiska torrfluga i strömmande vatten. Läsarna kan glädja sig åt ett varierat utbud!

N.S.

Ett praktverk på svenska

Brian Clarke och John Goddard: "Öringen och Flugan" (översättning Inge RL Larsson, fackgranskning Nore Sundin). P.A. Norstedt & Söners Förlag, Stockholm 1983. Cirkapris 135 SEK.

Många lässugna och boksamlare flugfiskare, som jag själv, har ofta beklagat att svenska fiskeböcker och översättningar av utländska för det mesta får ett mycket torftigare utförande – sämre papper t.ex., och sällan några färgillustrationer utöver de som finns på omslaget.

Men det finns lyckligtvis undantag, och Norstedts förefaller ha gjort till sin policy att förlagets fiskeböcker skall ha samma kvalitet, minst, som de utländska. Det skall de hedras för, och vad gäller Clarke/Goddards "The Trout and the Fly" (anmäld av Rune Alm i FiN nr 3/1980) – lika följsamt som sakkunnigt överförd till svenska av Inge RL Larsson och Nore Sundin – har Norstedts lyckats hundraprocentigt, ja kanske t.o.m. hundrafemprocentigt, för jag har tillfälle att jämföra den svenska utgåvan med originalet.

Men vad händer då med priset? Ingen-ting faktiskt – originalutgåvan kostade i Sverige för tre år sedan 96 kr, den svenska versionen 135; skillnaden är knappt mer än inflationen.

«Öringen och Flugan» är en på många sätt rik bok. Den tål att bläddras i om och om igen, och dess ypperliga bilder av kritströmsöringarnas vanor och ovanor ger nya tips varje gång man tittar på dem. Bokens största värde för nordiska fiskare är nämligen de lika många som intressanta upplysningar den ger om öringen, och de slutsatser författarna drar om hur flugfiskaren bör nalkas fisken. Författarnas omtalade USD-(upp-och-ned)-flugor ter sig emellertid för mig mest som kuriosas, dels därför att dag-sländeimitationer spelar en betydligt mindre roll här än i England, och dels för att flera av de dagsländemönster som är effektiva här faktiskt skall ha magen i vattnet...

Och när det gäller att binda och fiska en Grey Fox Variant är vi, kan jag konstatera, åtskilliga hästlängder före de duktiga brittena!

B.Ö.

Instruktiv handbok

Art Lee: "Fishing Dry Flies for Trout on Rivers and Streams." Atheneum, New York 1982. Pris: 155 SEK hos Fly-Dressing, Huskvarna.

När man genom många år ivrigt har läst allt hvad det er kommet indenfor rækkevidde af bøger om fluefiskeri, så falder det een i øjnene, hvilken forskel, der er sket også med fluefiske-litteraturen inden for den sidste halve snes år.

Alle de 'gamle bøger', der danner hele baggrunden for vores hobby, var skrevet af amatører – ikke at forstå, at det ikke var folk med stor kunnen i at føre pennen, men de havde ikke det at skrive om fluefiskeri som nogen del af deres udkomme. De gjorde det af lyst og fordi de havde noget at fortælle andre om deres foretrukne fritidssysel. Derfor gennemsyres langt de fleste af en sand fortælleglæde og iver for at delagtiggøre andre i deres fornøjelser og oplevelser.

Efter den sidste krig er der især med oprindelse i U.S.A. sket en total ændring. Antallet af fluefiskere er vokset med eksplosionsagtig fart og i takt hermed er der kommet en hel skare af professionelle skribenter. Som regel er det folk, der har en baggrund som guides for

mere velstillede fiskere, og så lidt efter lidt lære og får muligheden for gennem de mange udendørsmagasiner at fortælle om deres erfaringer og meninger. Det bliver så sluttelig udmøntet i bøger, der i dag formelig vrimler frem på boghandlernes diske.

Desværre må man sige, at langt de fleste er skrevet for at udnytte den indtjening der ligger i, at en stor del naive mennesker tror, man nødvendigvis skal have læst alt det sidste nyudgivne for at være en god og såkaldt succesrig fisker..

Dette sagt for at mindre velinformerede sjæle kan være klar over, at der kommer en bunke underlødige fluefiskelitteratur i disse år, specielt fra den anden side af 'dammen'.

Så sker det, at der kommer en bog, der på flere områder skiller sig ud fra den grå hob.

Art Lee er professionel guide og fluefiskerskribent, men han hører til den nye generation, der har lært sig fluefiskeriet gennem egne erfaringer. Hvem vil ikke give meget for at have råd til gennem et par uger at fiske med en virkelig profs og lære hans erfaringer og kunnen. Som han selv skriver i forordet, så fisker han gennemsnitlig 250 dage af året. I kraft af en sådan indsats siger det sig selv, at han virkelig kan være en guldgrube at øse af – og Art Lee øser virkelig i denne sin første bog ud af hele sin viden. Bogen kan læses som en instruktion i tørlfluefiskeri, idet den indeholder alle de informationer om grej, kast, tydning af strømvand, fiske-taktik etc., som kendetegner de fleste instruktionsbøger om emnet. Men den kan også af den mere kyndige fisker læses så grundigt, at man får et klart indtryk, at man her står overfor en virkelig effektiv fisker. Desuden er bogen eksemplarisk illustreret med et utal af tegninger, der effektivt underbygger forståelsen af teksten.

Jeg kan på det varmeste anbefale bogen. Dog savner den som næsten alle 'fagbøger' den varme og charme, der gør det til en bog man gang på gang vil læse. Man bruger den efter første eller anden gennemlæsning som en opslagsbog, hvor man kan hente oplysning og svar på problemer.

Preben Torp Jacobsen

För nybörjare och erfarna

Jan Johansson: "Laxfiske". Förlags AB Västra Sverige, Kungsbacka 1983. Cirkapris 137 kronor.

Det har sedan länge funnits behov av en bok som behandlar laxfiske efter skandinaviska förhållanden. Den ymnigt förrekommade amerikanska, engelska och tyska litteraturen i ämnet behandlar sällan modernt fiske och aldrig svenska fiskevatten.

Jan Johansson, som flitigt engagerat sig

Fluglinor

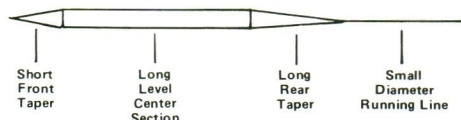
RODON BORKAST

I och med den nya generationen flugspön som började produceras i slutet av 1970-talet, har flugfiskare världen över upptäckt möjligheterna att åstadkomma högre linhastighet med smalare loop och längre kast.

Traditionella WF-linor har för dessa nya spön ofta benägenheten att hamna med mer linlängd i luften än de 9,15 m klump som en WF-lina har. Detta medför att kastet blir slängigt och ofta misslyckat.

En DT-lina har en fördel med sin egenskap att kunna roll-kasta bra med, men här stannar fördelarna. DT-linan har liksom WF-linan med sin långa fronttapering och spets, problem med loopen och precisionen i kastet. Dessutom är DT-linan jämntjock vilket ökar friktionen och begränsar kastlängden.

Utvecklingen inom fluglineindustrin går idag därför i den riktningen att producera fluglinor som täcker upp den reservkraft som finns i bra, moderna flugspön.

RODON som tillverkar BORKAST slängde bort alla traditionella räkneseffekt för en flytfluglinas utformning och började **TANKA** hur en lina skall anpassas till ett modernt spö. Första steget var att ta bort den första biten level (spets), vilken försvårar en smal loop i kastet. Detta underlättade både för en smal loop och fin presentation av flugan. Andra steget var att korta av den långa fronttaperingen så att fortplantning av energi i slutfasen av kastet blev snabbare och mer direkt. Detta gav både precision och längre kastlängd, liksom en effektiv sträckning av tafs. Tredje steget var att utforma en "forwardtaperad" lina genom att förlänga den jämntjocka delen på en standard WF-lina på ca 4,6 m till över 9 m och detta i kombination med en lång backtapering på 5,5 m. Dessa tre steg resulterade i en total forwardssektion på minst 15,8 m innan den smala skjutlinan. Detta medförde mycket god linkontroll trots att lång lina hålls i luften och suveräna egenskaper för långa rollkast.

Denna speciella tapering på ALLA Borkast fluglinor är baserat på ett invecklat förhållande mellan linviktslängd och densitet, som av nödvändighet, varierar mellan olika linklasser. Slutligen lades ett stort arbete ner för att åstadkomma hållbarhet, flytkraft, skjutegenskaper och en slät och mjuk yta på linan.

BORKAST flytlinan fick mycket stor framgång och detta ledde till stor efterfrågan på hela BORKAST-programmet.

Numera tillverkar RODON **ALLA** sina Borkastlinor (flyt, sinktip, sjunk och shooting heads) efter denna speciella tapering och har lyckats skapa ett fluglineprogram som inte har sin motsvarighet hos någon annan tillverkare. BORKASTLINORNA TILLVERKAS I FLYT, SJUNK, SINKTIP OCH SHOOTING-HEADS – ALLA MED **LONG-BELLYTAPERING**.

FLUGSPÖN **SAGE**

Sedan våren 1981 har Sage kommit in på skandinaviska marknaden och blivit mycket efterfrågade och populära. Anledningen till detta ligger i spöets egenskaper att ha en skön helaktion med utmärkande fördel att ha distinkt ryggrad för långa och precisa kast. Finishen är därtill en fröjd för den kräsne.

Vi har Sage-graphite som klingor, byggsatser och färdiga spön. SAGE S-GLAS är superlätta med fantastiska egenskaper för ett glasspö. Finns som klingor, byggsatser och färdiga spön.

SCOTT FLUGSPÖN POWR-PLY CO.

Genom sin lätthet och säregna egenskap att kroka fisk samt "skydda" tafsar mot tafsbrött, har SCOTT-spöna blivit absoluta favoriter hos de flugfiskare som tagit steget ut och investerat i ett första klassens flugspö. Att känslan av fullständig kontroll i luftkastandet med både kort och lång lina på ett Scott-spö infinner sig, gör knappast saken värre. Finns som klingor och färdiga spön.

ORVIS produkter inför vi i vårt sortiment fr.o.m. 1983. Orvis har traditioner tillbaka från 1856 av tillverkning och utveckling, och är säkert världens mest kända företag i flugfiskebranschen. Speciellt nyhetsblad över de varor från Orvis som vi kommer att lagervälja under 1983, trycks upp från mitten av säsongen och distribueras ut vid katalogbegäran och kundbeställningar.

RODMAKERS BAMBOO O GRAPHITE

Vad har Ernest Schwiebert gemensamt med Prins Charles och Lady Diana? Jo, alla fiskar med THOMAS & THOMAS SPÖN! Kom in och tag reda på varför!

Beställ vår Flugfiskekatalog nr. 2 med vår- och sommarsupplement för 1983. Katalog+supplement innehåller 170 sidor av det bästa till flugfiske. (Även flytringar på bild). **Katalog gratis.**

KARPENS
FLUGFISKE & FRITID AB
Box 403
184 00 ÅKERSBERGA
Tel: 0764-214 00, 214 60

i laxfiske sedan drygt 20 år, har nu samlat sina erfarenheter i en utmärkt bok, "Laxfiske", utgiven av Förlagsaktiebolaget Västra Sverige. Jan har fiskat lax i såväl brittiska som nordiska och svenska älvar och ger läsaren del av sina kunskaper på ett lättförståeligt sätt. "Laxfiske" är omfattande och vänder sig till såväl nybörjare som mer erfarna. Störst behållning har kanske de som fiskat efter lax i Norge under några säsonger och alltså har en egen erfarenhetsbas att bygga på. Kapitel om ståndplatser, laxhugg och revir fordrar viss erfarenhet för fullgott utbyte. Men laxfiskenovisen med vana vid öringsfiske i strömmande vatten kan också lätt tillgodogöra sig stoffet.

I kapitlet om redskap redovisas synpunkter på spön, aktion, material och längd av 10 erfarna laxfiskare. Detta samlade underlag ger tillsammans med Jans redovisning av fisketeknik varje laxfiskare goda möjligheter att välja rätt utrustning för sitt fiske.

"Laxfiske" innehåller också ett kapitel om flugval och flugdesign med ypperliga fotografier. Även om boken huvudsakligen behandlar våtflugefiske efter lax finns också ett kapitel om torrfluga. Spinn-, räk- och maskfiske beskrivs kortfattat.

Det gläder mig att författaren tagit del av det moderna flugfisket i England och framför allt Skottland. I dessa sommar-

varma älvar har finfisket efter lax utvecklats starkt de senaste decennierna. Jan nämner speciellt Charles McLaren, som inte bara är en god kastare, tidigare världsmästare i tvåhands fluga, utan också en av de skickliga fiskare som utvecklat finfisket efter lax och havsöring till fulländning. Jag minns själv med glädje fiskedagarna vid Loch Hoop och Navar i början av sextiotalet.

Författaren är både en erfaren och en beläst teoretiker. Det är en nyttig kombination och avgörande för läsarens behållning. Han exemplifierar ofta med egna upplevelser vid älven, vilket gör boken lättläst även för nybörjaren.

Leif Colleen

RAPPORT FRÅN VATTNEN

Ftalater – ett bortglömt miljögift

Ftalater är samlingsnamnet på en grupp ämnen, vilka används som mjukgörare i PVC-plast. Man har tidigare betraktat dessa ämnen som i stort sett ofarliga för människa och miljö, men i Naturvårdsverkets tidning "Miljöaktuellt" 2-83 redovisas nya oroande fakta. Enbart i Sverige används årligen 20 000 ton ftalater, men vi saknar helt värden på dessa ämnen i miljön. I USA däremot har man kommit längre. Där har man funnit höga halter i vattenlevande organismer och i sediment. En av de få europeiska undersökningarna visar också att sediment från Rhen innehåller mycket höga ftalatomängder.

Nu pågår den första svenska undersökningen på ftalater. Avsikten är att ta fram en analysmetod och sedan pröva den ute i miljön. Undersökningen leds av docent Anders Södergren, Lunds universitet, på uppdrag av produktkontrollbyrån. Hittills har hittats ftalater i vatten i närheten av en industri i Ronneby, men halterna man fann var måttliga.

Vilka effekter ftalaterna får i miljön vet man ganska lite om. De är visserligen inte särskilt giftiga och ger så vitt man vet inga akuta effekter. Men däremot finns det tecken på att de skulle störa djurs reproduktionsförmåga. I USA har man visat att vattenloppors reproduktion hämmas även vid låga koncentrationer av ftalater. Om detta gäller också högre djur vet man ännu inte.

Anders Södergren har visat, att organismer, som lever i gränsen mellan sediment och vatten eller mellan vatten och luft, tar upp stora mängder ftalater. Det beror antagligen på att ftalaterna, liksom andra icke vattenlösliga substanser, söker sig till fasgränser. Organismer vid en sådan

gräns – botten eller vattenyta – lever alltså i en högre ftalatkoncentration, än fiskar som simmar omkring i vattenmassorna. Men just i dessa faser finner ju fisken oftast sin föda, och i en förlängning vet vi inte vad detta kan innebära. Anders Södergren menar, att ftalatkoncentrationen på vissa ställen redan kan vara så hög, att djur slås ut.

Är detta nästa miljöfara? Kommer ftalater att visa sig vara ett lika stort problem som DDT och PCB? Anders Södergren tror inte att så är fallet. Ftalaterna är inte alls lika stabila som DDT och PCB, utan bryts till exempel ner i vatten. Det gör inte DDT och PCB. Dessutom finns det bakterier som kan bryta ner ftalater. Vad som möjligen oroar är att man inte vet så mycket om nedbrytningsprodukterna.

Jan Å. Fritzson

Sur nedbør i Vestjylland

Igennem de sidste tre år har Miljøstyrelsens Ferskvandslaboratorium undersøgt stødpudefattige søer i Midt- og Vestjylland med henblik på at vurdere den sure nedbørs indflydelse på søernes kemiske sammensætning. Konklusionen er ikke uventet, at søerne er påvirket af den sure nedbør og at pH-værdien er for nedadgående. Årsagen er de sidste årtiers kraftige stigning i nedbørens indhold af stærk syre over det meste af Europa. Søerne er kendetegnet ved at være ekstremt nærings- og kalkfattige og at de hverken har af- eller tilløb og at vandfornyelsen sker gennem nedbøren.

Kemiker Aage Rebsdorf, der har stået for undersøgelserne, er ikke i tvivl om, at søerne på længere sigt vil undergå forandringer i flora og fauna

på grund af forsureningen, og foreslår i konklusionen at foretage nærmere undersøgelser over dette.

Undersøgelsen har i nogen grad lidt under mangel på ældre kemiske data fra søerne og derfor er konklusionen vagt formuleret, men tendensen er klar, siger Aage Rebsdorf.

Samtidig påpeger han værdien i disse smukke og særprægede søer hvis antal er gået stærk tilbage de seneste år.

Erling Vestrup

Kilde: Miljø-projekter nr. 38. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, København.

LOOMIS

Flugspö i toppklass nu äntligen i Sverige. 96% grafit. Finishen är av högsta klass. Rullfäste i ädelträ. 3 års garanti. Spöna lagföres i ett 10-tal olika utförande. Pris från 1595:- Byggsatser kostar omkring 1000-lappen. Slutligen kan sägas om Loomisspöna att vi har provat hart när alla på marknaden förekommande kolfiber-spö, men ej funnit maken till dessa. Mycket långkastade, kastar även kort lina. Aktionen är splitcaneliknande och har en inbyggd "dubbelkick" som gör att man lekande lätt sträcker 30 m lina. Just nu har vi introduktionserbjudande vid köp av komplett utrustning.

KOLFIBERSPÖ
HARDY: RULLAR
FLUGLINOR
Jättesortering

LATEXVADARE
Ny modell Nu 358:-

SARRAZIENNE
VADARBYXOR i full sortering

KOLFIBERSPÖ – BYGGSATSER TILL LÅGPRIS t.ex.

10 1/2 fot klass 8-9. Ett utmärkt spö för havsöring och smålax ur Blue Diamond-Serien. Testat i FiN nr 3-81.

Förr 1090:-

Pris för byggsats endast

ÖVRIGA BYGGSATSER

7 1/2-14 1/2

Nu 885:-

615:-

35%

REKVIRERA VÅR REALISTA

FISKE I AURLANDSELVA

Vi har nu förmånen att kunna erbjuda fiske i denna förnäma älv. Max. 2 pers. per vecka. Kontakta oss för närmare information

Skriv eller ring till:

 WOBBLER
Sportfiskeredskap

Tessins väg 6 · 217 58 Malmö
Tel 040-651 90

NYHET

MITCHELL 7700-Serien

- Kvalitetsflugrulle i nya material, bl.a. magnesium och grafit. 2 storlekar.
- Snabbt utbytbar spole med tyst eller ljudande gång.
- Enkel att ställa om för höger- eller vänsterhandsvevning. Lätt justerbara, separata bromsar för vardera riktningen.
- Linföraren kan snabbt och lätt justeras i önskat läge.
- Mitchell 7700-seriens flugrullar är väl anpassade till teknologin i modern flugfiskeutrustning.

FISKREDSKAPSINDUSTRI AB – GNOSJÖ

Kan grafit och lägger ner hela sin teknik och känsla när dom bygger ett spö. LOOMIS är uppbyggt på 96% grafit och har en perfekt avvägning mellan styrka och smidighet. När du vill att LOOMIS skall jobba snabbt eller långsamt så lyder spöt dig omedelbart. Äntligen ett spö som har den här extra kraften att ta till utan att man överbelastar klingan.

LOOMIS FINNS FRÅN 8,6 FOT LINA 6-7 TILL 11,6 FOT LINA 8-9. DU KAN KÖPA ETT LOOMIS SOM FÄRDIGT SPÖ, BYGGSATS ELLER BLANKS.

BESÖK DIN FLUGFISKESPECIALIST OCH KÄNN PÅ ETT LOOMIS, DU KOMMER INTE ATT ÅNGRA DIG.

Samtidigt visar han dig SARRAIZIENNEs vadarprogram där du hittar stövlar, midjebyxa och bröstbyxa i storlekarna 39-46. SARRAIZIENNE är tillverkade i konstfiber och mycket starka samtidigt som dom är mycket lätta. Med 3 par på tusen i reklamation så kan du lita på ett par SARRAIZIENNE.

SATSA PÅ KVALITE, DET LÖNAR SIG I LÄNGDEN.

Box 2056
175 02 JÄRFÄLLA
Tel. 0758-556 00

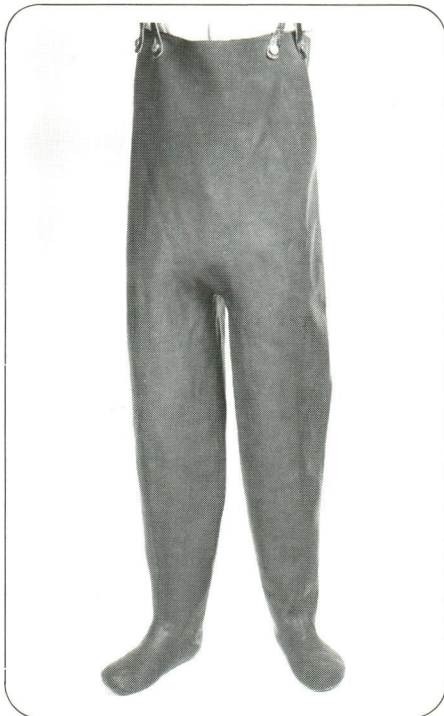
NYTT PÅ MARKNADEN

Latexvadare

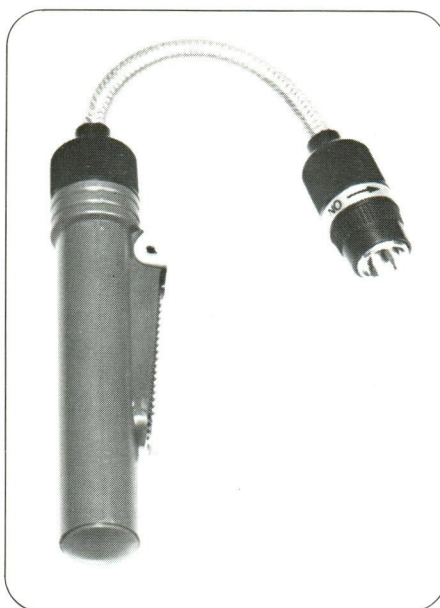
Helgjutna latexvadare har blitt mycket omtyckta under senare år. Även Sporttag marknadsför nu latexbyxor i strumpmodell, och erbjuder därmed ett alternativ till såväl flytringsfiskaren, som använder simfenor, som till den som fiskar på traditionellt sätt och förser byxorna med vadarkängor. Byxorna har med andra ord flera användningsområden. Många väljer dem också för komfortens skull, men klipper av fötterna och vulkar fast vanliga stövlar. Vadarbyxorna är vid leveransen försedda med hängslen, och de finns i storlek: small, medium, large och extra large. Du finner dem hos din redskaps-handlare och riktpriiset är 613 kronor.

Vidare har Sporttag tagit fram en serie Pin on Reels i olika storlekar till priser från 15 till 21 kronor, liksom en «ekonomiversion» av den välkända Flexlitelampen.

Gunnar Johnson

Sportags latexvadare i strumpmodell, lämpliga också för flytringsfiskaren.

Flexlite finns nu också i en enklare ekonomiversion.

Från Frankrike

Thomas Lantz på Lato i Järfälla har tagit in en serie vadare av det franska märket Sarraizienne. De lär ha väckt stor uppmärksamhet i Norge, och det låter som ett gott betyg – det tunna, lätta gummiklädda tyg som finns ovan stövlarna är också det i särklass starkaste jag haft tillfälle att försöka riva sönder.

Vadarna är mörkgröna och finns i tre typer, som vadarstövlar, som midjebyxor och som upp-till-armhålorna-vadare, och kostar resp. 385, 580 och 620 kr. Men stövlarna har *inte* filtsulor, det besväret och den kostnaden återstår efter köpet, som det brukar göra. B.O.

Lättviktsvadare

Helly Hansens lättviktsvadare av belagt nylon er laget av samme materiale som det velkjente regntøyet fra samme firma. De er formet som to poser, og "foten" i hver av dem er forsterket med en ca. 5 cm høy kant av plastbelagt duk. Foten, med sko eller støvel på, stikkes ned i "posen", som med ei klype i øvre kanten festes til jakke eller vest. Trykket fra vannet gjør at den tynne posen presses mot beinet, og sitter like godt som en støvel. Den store filtsålen gjør at grepet er utmerket selv på de glatteste steiner, men når man forflytter seg i stri elv, får strømmen godt tak i et fotblad som er flere nr større enn ens normale skonummer. På tørt land er det nærmest umulig

Helly Hansens nylonvadare med förvaringspåse. (Foto: Terje Bomann-Larsen)

å bevege seg i disse vaderne. H.H.'s nylonvader kan da heller ikke erstatte vaders og vaderbukse av tradisjonell type, men utgjør et velkomment supplement over alt hvor vekta har avgjørende betydning.

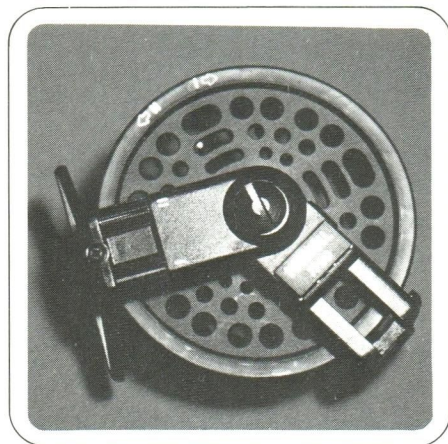
Tross alt, *noe* må vel selv disse vaderne veie? Ja, 350 gram pr. par, inklusive oppbevaringspose. Mine har sin første sommer bak seg og er fortsatt pottetette. Erfaringer med regntøy av samme materiale tilsier likevel at de bør få en omgang med nylonimpregnering fra tid til annen.

Mine kostet 175:- (NoK) i Porsgrunn, men en forretning i nabobyen vill ha kr. 220:-. Normalprisen ligger kanskje et sted midt i mellom.

Terje Bomann-Larsen

Rullarna är svarta, mycket lätthanterliga och lätt omställbara från höger- till vänsterhandsvevning. Konstruktionen med den helt friliggande spolen utesluter att lina eller tafs kommer i kläm. Men rullen har en svaghet, i varje fall det exemplar jag har provat – den inställbara bromsen hade samma effekt hur jag än vred på bromsregulatorn. Antagligen gäller det bara detta exemplar – men pröva själva, om ni skall köpa en sådan rulle.

B.Ö.

Mitchell 7750, för linor 7–8, plus 165 yards backing. Rullen är av kolfiber och väger 90 gram.

(Foto Bengt Olson).

Tre nya spön

Varför tillverkas flugspön av boron – är det möjligen för att materialet är mycket billigt och därmed lönsammare än den dyra kolfibern?

Den frågan har jag ställt mig ett par gånger de senaste åren, efter att ha provat några boronspön. De har nämligen, enligt min uppfattning, varit på tok för "käppiga" för att vara några bra flugspön.

Detta är kanske också anledningen till att vi fått se så få av dem här i Norden. Men kanske lyckas det spöttillverkarna att så småningom "tämja" även boronet... ett steg på vägen är i varje fall det 9 fots Fenwick Boron-X-spö, som Karpens i Åkersberga tagit hit på inrådan av den spökunnige Rune Alm i Mora.

Boron-X är det hittills mest flugspöliknande av dem jag provat, och i handen på en rutinerad kastare säkert ett rekordlångkastande spö – lämplig lina är nr 7, och spöt väger bara 110 gram. Den som är rutinerad, och vill kasta mycket långt, har här ett intressant spöalternativ – men för konstant otränade slarvkastare som jag själv är det fortfarande för snabbt och för hårt.

Betydligt lämpligare för oss är då den nya generation av "mjukare" kolfiber-spön, som representeras av bl.a. Sage-serien och Lamiglas nya Centuria-serie (omnämnd i nr 1/83). Till den gruppen

forts på nästa sida

Rullar av kolfiber

FiG i Gnosjö, som representerar den kända franska firman Mitchell, har tagit hit två nya flugrullar i kolfiber, kallade 7730 och 7750 (spoldiameter 80 resp. 88 mm, avsedd för linor 5–6 resp. 7–8). De är mycket lätta, 80–90 gram, och relativt prisbilliga för att vara kolfiberrullar, under 300 kr, och har en originell konstruktion med en ringformad linguide och en helt fri spole, som medger fingerbromsning på bägge spolflänsarna.

GLÖM INTE FISKEVÄSTEN

Huvudförrådet av prylar kan Du ha i bilen eller i fiskeväsken – eller hemma. Men det Du behöver, när Du står vid stranden och fisken vakar, eller Du står utvadad till naveln i strömmen – det skall Du ha i en välsydd och funktionell fiskeväst. Här har Du två som verkligen kan rekommenderas.

FLY FISHER ALL ROUND.

En väst av ordinär längd. Den har två stora blytlåsförsedda nedre fickor och bröstfickor med kardborreband. På ryggen finns en rymlig ficka, åtkomlig från sidorna. Pris: 395:00

Fly-Dressing

Box 2003, 561 02 Huskvarna, Tel 036/13 41 97

OBS! Vi har semesterstängt 14/6–7/7

FLY FISHER WADER

En väst för Dig som vill vada djupt utan att blöta ner det Du har i fickorna. Den har två stora fickor som öppnas på sidan med blytlås och två mindre med kardborreband. Också denna västen har ryggficka. Pris: 370:00

FLUGFISKARE med höga krav

kan med förtroende vända sig till oss. Vi har ett stort sortiment av allt, flugfiskaren behöver för ett lyckat fiske.

Vår målsättning är
högsta kvalitet.

Ring eller
skriv till oss!

NORDISK FLUGFISKE SERVICE

Generalagent för HÖRGÅRD

Långgatan 40, 814 00 Skutskär
Tel. 026/767 44 – 794 19

forts från föreg. sida

sällar sig nu ännu en, kallad Loomis – enligt uppgift designad av en av Lami-glas' duktiga spömakare. Loomis-serien har tagits in i Sverige av Thomas Lantz, Lato, Box 2056, 175 02 Järfälla, och jag har haft tillfälle att pröva ett av dem, en 8 1/2 fotare för lina WF-6.

Det är ett spö med en mycket "lång" aktion och en "dubbelkick" av det slag som en gång gjorde Pezon & Michels Fa-

rio Club till många favoritspö – det är mycket långsamt, men har mängder av kraft.

Det påminner därmed om ett träspö av den "gamla goda" kvaliteten, och sådana finns faktiskt fortfarande, inte bara som hembyggen och inte bara till fantasipriser. Karpens i Åkersberga har tagit hem ett sådant, från Pandion i Danmark – en far-och-son-firma som fortfarande unnar sig, och oss, lyxen att bygga handgjorda splitcanespön till ett överkomligt pris.

Spöt heter Rainbow, är 8 fot långt, och gjort för en lina WF-6 till WF-7 (6:an är lämpligast), väger 140 gram och har alla Pandion-specialiteter som handgjort, elegant och effektivt rullfäste, vridnings-fria holkar m.m. Aktionen går ända ned i handtaget, och priset är för ett canespö av den kvaliteten häpnadsväckande lågt, c:a 1.600 kr – alltså t.o.m. något under priserna för den nya generationen kolfiberspön, som i motsvarande klass numera kostar 1.700–1.900 kr.

B.Ö.

Midjeväska

Fiskekorg slutade jag använda för flera år sedan, och den vanliga typen av väska med axelband har jag aldrig lärt mig att trivas med. Lösningen har i stället blivit en grön midjeväska från Fjällräven, som även om den inte är helt ny på marknaden förtjänar att uppmärksammas, eftersom den är ett utmärkt komplement till västens ryggficka, och så bekväm, att man inte märker att man bär omkring på den. Midjeväskan har plats för termos, regnjacka eller andra småting, och förvandlas med ett enkelt handgrepp till en ryggsäck på hela 30 liter. Pris cirka 135 kronor.

Fjällräven har också lösa förvaringspåsar för sovsäckar. De är utmärkta att stoppa leriga och smutsiga vadare i. Bilens bagageutrymme och andra fiskegrejor blir därmed inte nerkladdade, och eftersom påsarna är sydda i ventilerad bomullspolyester, så torkar vadarna i påsen, och man slipper kondens. Pris kring 44 kronor.

Gunnar Johnson

Linor för laxfiskare

Många laxflugfiskare bedriver numera en allt större del av sitt fiske med de nya "superlånga" tvåhandsspöna i längder upp till 16 fot eller ännu längre.

Att finna lämpliga linor till dessa mycket långa och mycket kraftiga spön kan emellertid vara bekymmersamt – ofta fungerar ju också dessa spön bättre med linor som är en, eller till och med två, viktklasser tyngre än de som tillverkaren rekommenderar.

Stig Bergkvist, Nordisk Flugfiskeservice, Långgatan 40, 814 00 Skutskär (tel. 026-767 44 el. 794 19), har emellertid "laddat" med sådana linor i klasserna DT 11, 12 och 13, både supersnabbsjunkande Hi Speed Hi-D, och flytande Air Cel Supreme pris 350:– liksom Sink-Tip-linor upp till WF-13, samt super-snabbsjunkande klumpar från ST 7 till och med ST 15.

B.Ö.

Fjällrävens midjeväska X-pand är ett utmärkt komplement till fiskevästen.

(Foto: Gunnar Johnson)

Dan Åslund, fd världsmästare, casting

Fiske för Alla testar:

Sigma Grafit för fluga och klassikern Medalist

Redan tidigare har jag testat Sigma Grafit från Shakespeare i haspelsammanhang. Och mitt omdöme var att det här spöet var rena kastmaskinen. Hur fungerar då klingan för fluga?

Ja, vad som måste tilläggas är att Sigma Grafit, fluga, inte har någon eftersvängning som stör linans gång. Ett viktigt tillägg. Spöet dämpas snabbt och stannar upp. Linan skjuter iväg utan störningar. Fujiöglan i toppen ger minsta möjliga friktion mot linan. En detalj jag också fäste mig vid var att snakeöglorna är något större än vanligt. Ett fint tänkande, menar jag, eftersom den våta linan då har mindre benägenhet att klibba vid spöet.

Nå men Medalist då? Tja, vad säger man? När man i sin hand får en klassiker. En rulle man själv fiskat med i 30 år! Och det är samma rulle! (En inskjuten parantes: Det var med den rullen jag tog guld i fluga skish, VM i Nürnberg -63. Kanske det kan vara av kuriosaintresse för läsaren.)

Sigma Grafit, Medalist, fluorescerande Sigmalina — det är en fin kombination som bör ge mycket nöje. En kommentar om linan? Den är mjuk och följsam. En bra detalj är att den syns även när det mörknar. Glöm bara inte att sköta den. Spola den i ljummet vatten och låt den torka i stora slingor. ■

Elbe Shakespeare

"Vatten-andarna..."

forts från sid 16

I boken betecknas Hydropsychearterna som de viktigaste nattsländorna i amerikanska öringströmmar. Författaren har vid studier av larvernas beteende upptäckt, att dessa använder sig av sin spinntråd på två olika sätt, dels för att förankra sig med tråden vid fångsnätet och dels som säkerhetslina, när de lämnar nätet för att med strömmen driva till en ny uppehållsplats. För att imitera den i spinntråden hängande larven har LaFontaine med framgång använt metoden att med en speciell märkpena färga några decimeter av tafspetsen vit.

Utöver det han berättat om larverna och pupporna av Hydropsychesläktet, har han också intressanta uppgifter om den äggläggande honan. Den dyker ner i vattnet och simmar med benen till botten, där äggen läggs i strängar. Under vattnet är honan omgiven av en enda stor luftbubbla för att få syre. Det ser då ut som en korb av silver med insekten synlig inuti. Efter äggläggningen dri-

ver honan sakta upp mot vattenytan, där hon utmattad driver vidare samt sprattlar och flaxar för att komma upp i luften på nytt. Boken ger också bindningsanvisningar för våtflugor med tillsats av Antronfibrer, men också torrflugor som ska imitera honan i vattenytan efter äggläggningen.

Några slutsatser

Den som flugfiskar i forsande vatten måste räkna med att nattsländorna där i stor utsträckning består av nätbyggande arter. Dessa kräver en annan typ av imitationer och andra fiskemetoder än nattsländor i sjöar och sel. I största antal förekommer nätbyggande larver i forspartier närmast nedströms lugnvatten, där tillförseln av näring är rikligast. Även hos oss i de nordiska länderna torde Hydropsychearterna vara de viktigaste nätbyggarna. I Sverige förekommer de så långt norrut som i Rostojaureområdet, och de torde vara spridda över hela landet. En rapport från 1934 om insektafaunan i Bolman vid Skeen berättar t ex att en laxöringshona på 3,9 kg hade 13 Hydropsychelarver, 43 puppor och en full-

bildad Hydropsyché i magsäcken. Fyra olika Hydropsychearter redovisas i rapporten, och de sägs förekomma i massvis, samt vara av största betydelse för fisket.

Nu efteråt har jag insett, att jag i Parkiforsen i huvudsak fiskade där larverna höll till nära forsacken. Frånvaron av puppor i mina fiskar kan inte gärna ha berott på annat, än att dessa drifftar långa sträckor, först nära botten och sedan i vattenytan före kläckningen. Så långt ner i forsén fiskade jag sällan, eftersom den sträckan var grund och en typisk barnkammare för harr och öring. Honornas äggläggning pågick tydligen där jag fiskade och kan vara förklaringen till min framgång med våtflugor.

Ökade kunskaper om nattsländor i olika utvecklingsstadier och i olika miljöer har utan tvivel radikalt förändrat flugfisketaktiken. Torrflugan kan nu få stripa i ytan på ett kontrollerat sätt och till och med få sjunka. Våtflugorna har fått en välförtjänt upprättelse och kan återta en plats i flugasken. De har ju under lång tid ansetts som onaturliga imitationer, eftersom vingade insekter bara troddes förekomma i luften eller på en vattenyta. Morgondagens flugfiskare ger dem säkert återupprättelse.

Ett stort tack...

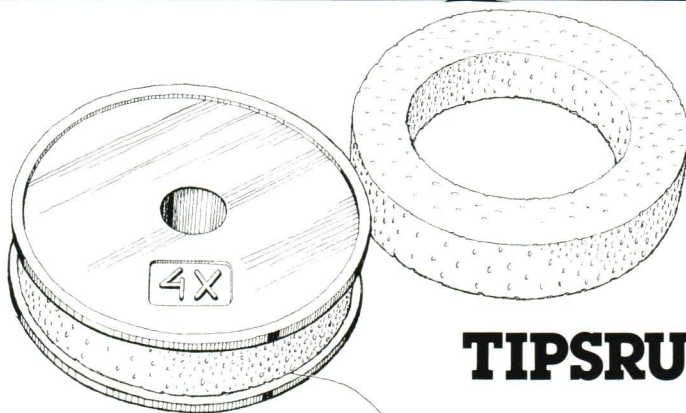

... till alla er, som stödde uppropet i FiN 1/83 med er protest mot Syd-krafts planerade kraftverksbygge i Emån. I april – då detta skrivs – har 2000 protester kommit in från enskilda och klubbar. Dessutom har tidningen Expressen givit stort utrymme åt fallet i en söndagsbilaga, och Sveriges television ägnat ett halvtimmes "Visst nappar det" helt åt utbyggnadshotet.

Vi har idag inte facit i hand, och vet därför inte resultatet av våra ansträngningar. Men vi vet – att trots att vi är små – så kan vi väcka opinion, och tillsammans med större och mäktigare vänner få stor genomslagskraft.

Tack allesammans – ni har hjälpt till att öppna dörrar, och visat nya vägar för FiN: engagemang i framtiden.

Gunnar Johnson

TIPSRUTAN

Ordning på nylonet

Många har säkert retat sig på de plastklämmor som sitter runt spolar med tafsmaterial, och som förväntas hålla nylonet på plats. Det gör de nämligen sällan, utan man finner nylonet liggande som ett skatbo i västfickan.

Problemet är emellertid lätt att lösa. Klipp eller stansa ut en ring ur en skiva skumplast, och trä den över spolen. En stans kan lätt tillverkas av rörstumpar i lämpliga diametrar, där snittytan slipas till en skarp egg. Rören fungerar sedan som en huggpipa.

Skumplasten ger precis lagom friktion för att hålla nylonet på plats, men gör det ändå lätt att dra av den bit man behöver för att knyta på en ny tafspets.

Tomas Olsson

BREV FRÅN PREBEN

Om flugor, fisk och fiskare

Att lära sig se...

Min gamle ven, nu afdøde Oliver Kite, skrev i sin bog 'Nymph Fishing in Practice': 'It is always easier to see what you expect to see, and sharpen your reaction accordingly'. Jag har kortet det ned til: Det er lettere at se en ting, når man ved, hvad man skal se efter! Det lyder såre banalt, men ved nærmere eftertanke rummer udsagnet en bunke visdom.

Vi er alle forsynet med sanser, og vi mener givet at vi bruger dem alle – vi har med moderne sprogbrug 'alle antenner ude'. Men sådan forholder det sig ikke – tværtimod. Langt de fleste af os er slet ikke klar over, hvordan vore sanser fungerer, og hvordan vi skal bruge dem for at få det største udbytte af dem.

Vi sanser nemlig kun det, vi vil sanse og alt resten lukker vi ude. Dertil kommer, at vi ikke kan bruge alle vore sanser med samme intensitet samtidig. Et eksempel: Sidder vi hjemme i stuen og læser en fængslende bog, er det os totalt umuligt at opfatte den musik, der samtidig spilles i radioen. Koncentrerer vi os om at udnytte een af vore sanser maksimalt reduceres de signaler vi får ind fra de andre sanser ganske betragteligt. Vi er altså nødt til at koncentrere os, såfremt vi vil opfatte noget maksimalt.

Hvad har al denne snak med fluefiskeri at gøre kan læseren med god grund

spørge? Jo, bevæger vi os ude i naturen, opfatter vi den vidt forskelligt, alt efter hvilke interesser vi har og med hvilken hensigt vi går der. De fleste vil kun opfatte, at her løber der en å og den er omgivet af enge og der er en spredt bevoksning af buske og træer. Kunstmaleren vil derimod øjeblikkelig registre linier, former, farver og nuancer, for han er vant til at se med henblik på senere at kunne gengive det med tegne- og male-rekvisitter. Ornithologen vil straks bemærke, hvilke fugle der er, og bestemme dem ved deres størrelse, farver og sang. Vi andre kan også se dem, og måske hvis vi er stille et øjeblik høre dem, men de fleste af os registrerer dem kun som 'fugle'. Vi ser og opfatter altså naturen efter de forudsætninger vi har, og især efter den måde vi bruger vore sanser på.

Nybegynderen som fluefisker vil første gang han står ved et strømvand se, at her har vi en å, og er han meget opmærksom og eventuelt forud ved lidt om sagen, vil han også registrere, at der er en fisk, der 'ringer' oppe i det første sving. Men ervedover ser han ikke ret meget. Først når man udpeger den konstante sværm af døgnflue-spinnere, der flyver op langs strømmen en meter over vandoverfladen og får ham til at indstille synet på disse, vil han se dem.

Jeg husker, som var det i går, en forårsdag vid Binderup å, hvor ørrederne ringede konstant, men hvor vi ikke kunne

finde ud af, hvad det var de åd. Først da Ove lagde sig ned med hovedet ud over brinken og næsen næsten i højde med vandoverfladen, kunne han få øje på de bitte små sorte fluer, der sværmede lige over eller stod på vandet.

Derfor er det af så stor betydning at vide så meget som muligt om en hobby som fluefiskeri. Ikke for at kunne slynge om sig med fine entomologiske navne, men for at vide, hvad fiskene lever af og hvad man skal se efter og hvor for at kunne bestemme, hvad det øjeblikkelige menukort indeholder.

I tilgift til denne optræning lærer vi også at bruge de andre sanser og bruge dem optimalt i andre situationer. Det er årsagen til, at langt de fleste fluefiskere f.eks. også er meget interesserede i planter og dyr, som de støder på.

Mange har givet trukket lidt på smilebåndet, når de iagttag det som en svensk fiskekammerat så betegnende har kaldt 'at fiske på det danske sættet' – hvilket vil sige fiskeri, der foregår siddende inde på åbredden og så i total afslappet tilstand lade naturen krybe ind under ens hud.. Mange mener, at er man ude at fiske, ja, så skal man sandelig bruge hvert minut til at affiske vandet. Senere, når de bliver lige så dovne som visse danskere, vil de opdage, at man også ved nu og da at fiske på vor helt egenartede måde kan få udbytte og måske større udbytte af en dag ved sit fiskevand.

Preben Torp Jacobsen

Skriv fiskejournal... eller i alla fall en insektsjournal, för kläckningarna återkommer nästan exakt på dagen, år efter år.
En journal hjälper Dig att vara på plats när sjösandsländorna svärmar, och att passa...

Dagen M i regnbågssjön

Av Anders Axencrantz

Regnbågens meny verkar ibland var som beställd av oss flugbindare och flugfiskare. Mycket sällan går den ifrån sin insektsdiet för att enbart livnära sig på fisk. Kan man sitt fiskevatten, kan man också nästan alltid säga vilken insekt som finns på fiskens matsedel.

Från tidig vår till sen höst följer matutbudet av naturliga skäl ett visst mönster. Vi vet att det på våren börjar med fjädermyggor, vi vet att det kommer dagsländor på försommaren och vi vet att det lite senare dyker upp nattsländor. Om man har mer ingående fakta om denna matsedel, har man stor hjälp av detta under praktiskt fiske.

Vi vet av erfarenhet att det finns basmönster i regnbågens matval. Corixor och husmaskar tillhör definitivt denna basmat, liksom i hög grad fjädermyggpupporna. Utöver denna basmatsedel kommer det in andra rätter, sådana som dyker upp under en kort tid under vissa bestämda förhållanden. Där de förekommer, tillhör naturligtvis de stora dagsländor-

Anders Axencrantz två myrimitationer – en torr, svart utan vingar, och en flygmyra av Rackelhanetyp.
(Foto: Bengt Olson)

Dat	Vatten	fisk	fluga	Anm.
Aug 24	Lillsjön	Regnb. * 8 hg	svart * 14 torrfluga	tog myror, men jag hade inga i boken. Sko binda i exell.
25	Lillsjön	Regnb. 1,2 kilo och 1,4 kilo	svart myra * 16 Rackelmyra * 14	Alla fiskar gick in i nten. De åt bara flygmyror.
26	Gölen	Regnb. * 7 hg Öring * 6 hg	Rackelmyra * 14 Rackelmyra * 14	Fyllt med flygmyror redan uppe vid parkeringsplatsen. Regnbågen växade utantill skogskanten. Öringen tog vid stora stenen.
				* tillbatesläppta

1,2 kilos bögen hade flera hundra myror i magen

också några större myror med svart bakkropp och brun mellankropp och huvud.

stora stenen 26 Aug. Öringen

Dagboken hjälper oss att pricka in "rätt dagar" vid regnbågsvattnet. Med nästan kuslig exakthet upprepar sig mönstret år efter år.

Den lilla skogssjön med barrskogsklädda stränder får varje år uppleva vakfester, då regnbågen kalasas på flygmyror.

(Foto: Gunnar Johnson)

na den typ av föda som under en kort tid på försommaren kan få regnbågen att alldeles tappa huvudet. Stora svärmningar av sjösandslända är rena dynamiten för hungriga regnbågar – och för regnbågsfiskare.

Kuslig exakthet

Men vad man som flugfiskare lär sig om sitt vatten beror i hög grad på om man är observant på den nästan kusliga exakthet, som finns i dessa periodiska händelser med ett överflöd på föda för fisken. Jag har under fem år noga följt ett och samma vatten och noterat datum för de olika insekterna. Med nästan kuslig exakthet uppenbarar sig de första sjösandsländorna – inte under något av dessa fem år har tidsskillnaden varit mer än tio dagar. Man kan så att säga ligga lite före fisken, om man vet vad som kommer att hända.

En händelse som inträffar med än större exakthet är svärmningarna av flygmyror. I fjol inträffade den första svärmningen vid vårt vatten på exakt samma dag som året innan. En

titt i fångstjournalen gav oss vägledning – när dagen M som i myra inföll, ja, då fanns också myrorna där.

Myror måste smaka något alldeles extra i en regnbågsmun. Inga svärmningar tycks kunna få så många fiskar att vaka samtidigt, som just myrorna. Det kan i och för sig finnas en annan förklaring än att de skulle smaka alldeles förträffligt, nämligen den att de uppträder i så enorma mängder, att ingen fisk har råd att avstå från det jättematbord som i mellansverige dukas upp runt den 25:e augusti varje år.

Ett av de första tecknen på att myror börjat svärma och fisken upptäckt detta är att fisken helt plötsligt verkar ha gjort sig kvitt sin vanliga skygghet och rädsla – den vakar ända in till strandkanten, även mitt på dagen.

Vaken är faktiskt snabbare än vad man skulle kunna vänta sig – myrorna har knappast någon chans när de väl hamnat i vattnet. Vaken påminner i hög grad om den typ av vak, som man ser på våren när corixorna efter sina flygturer dyker ner genom vattnet. Varför fisken vakar så snabbt vet väl egentligen ingen. Fisken blir också väldigt systematisk, den sim-

mar fram och tillbaka längs den strandremsa, som med vindens hjälp har samlat in eller kontinuerligt samlar in mängder av myror.

Flugstorleken viktigast

I vårt vatten har vi en vik i ena änden av sjön, som så att säga fungerar som en stor insamlingstratt och där kan man mot kvällen få se en annan typ av vak. De är sävligare, och lämnar så gott som alltid en bubbla på vattnet efter sig. Man märker också att ytspänningen i just denna vik under dessa förhållanden sjunker avsevärt, varför fisket då kräver en alldeles speciell teknik – det må gälla myror, dagsländor eller fjädermyggor. Att ideligen lyfta linan och försöka placera flugan vid det senaste vaket är nästan alltid dömt att misslyckas. Dels skrämmar man fisken, dels finns fisken nästan aldrig där när man lagt sin fluga. Det är mycket bättre att lägga ut flugan och låta den ligga – förr eller senare kommer fisken till den.

forts på nästa sida

forts från föreg. sida

Vad gäller flugmönster har bl.a. Nore Sundin i ett tidigare nummer av FiN (nr 1/1981), redogjort för både traditionellt bundna imitationer och mer komplicerade balsavarianter. Jag tror ärligt talat inte att själva mönstret har så stor betydelse. Troligen är storleken och i viss mån färgen det viktigaste – framför allt då storleken. Min erfarenhet är att man bör försöka fiska med något mörkt i storlek 16 eller 18. Att gå ned till extrema storlekar som 20 eller 22 har jag aldrig funnit nödvändigt, även om stora myrsvärmningar skulle kunna vara utmärkta tillfällen att prova de pytteflugor som snart varenda flugbindare totar ihop, men som oftast aldrig kommer närmare en vakande fisk än flugvästen.

Ett par tips kan jag dock ge om två mönster, som många gånger glatt mig under myrsvärmningar. Det första, och det som generellt sett får anses som den mest användbara, är en vanlig liten svart torrfluga utan vingar. För att få den lite mer myrlik, delar jag kroppen i två sektioner, där jag lägger hacklet ungefär på mitten av kroken – om utrymmet tillåter skall naturligtvis den bakre delen av kroppen vara något längre, så att hacklet flyttas till c:a 2/3 av krok-skaftet.

Den flugan har flera fördelar. Dels är den lätt att binda – den kräver heller inte något speciellt material – dels är den ett tacksamt tema för variationer. Man kan förse den med ljusa hackeltoppar som bakåtliggande vingar, man kan variera

den i storlek, man kan göra den tvåfärgad med svart bakkropp och brun framkropp; en variant som för övrigt för en tid sedan beskrevs under mot-tot "Matching the ant" i en amerikansk flugfisketidsskrift.

"Rackelmyran"

Det andra mönstret, som framför allt under senare tid kommit att framstå som ett mycket gott val, är en variant på den inte helt obekanta Rackelhanen. Kan man binda en Rackelhane, så kan man binda denna variant. Flugan består nämligen bara av en rackelhanekropp, som delats till myrutseende och försetts med vingar. Flugan har dock en nackdel – den är knepig att binda i små storlekar. Därför binder jag i allmänhet dessa flugor i storlekarna 14 och 16 med tonvikt på den förra.

SVART TORRFLUGA:

Krok: 16–18

Bindtråd: Svart

Kropp: Svart fin poly eller annan fin dubbing.

Hackel: Svart

Fäst kroken som vanligt. Bakkroppen dubbas med lite poly åt gången runt tråden. Detta gör det lättare att forma en liten cigarr på de bakre 2/3 av krok-skaftet. Fäst in hacklet som naturligtvis skall vara av god kvalitet. Framför hacklet dubbas sedan ytterligare en liten cigarr, som utgör framkropp. Avsluta och lacka.

MYRA AV RACKELHANETYP:

Krok: 14–16

Bindtråd: Svart

Kropp: mörkbrun grov poly.

Vinge: light blue dun grov poly.

Börja med att göra i ordning kroppsmaterialet till några stycken flugor genom att klippa den bruna polyn i bitar på 1–2 cm. Dela trådarna och försök dra isär polyfibrerna så att inte några av dem ligger parallellt. Vaxa tråden med vax av någon typ i fast form. Undvik flytande vax, det tenderar alltid att ge en för tung fluga. Dubba på lite i taget och forma en cigarrformad bakkropp. Vingen görs genom att man delar den ljusa polyn i tre eller fyra lika stora delar, var och en användbar till en omgång vingar. Ta 3 cm ljus poly och lägg den tvärs över kroken där bakkroppen slutar, och fäst in vingen bakåt och fixera den i denna position med ett par varv bindtråd runt roten. Dubba sedan framkroppen, avsluta och lacka.

Sommarens T-shirt "Vård att vårda"

.... visar att du är flugfiskare med känsla och ansvar för vår sport. Svensktillverkad i 100% vit superkammad merceriserad bomull för största formfasthet och minimal krympning.

Storlekar: 120, 130, 140, 150, 160, 170, 4, 5, 6 och 7.

Kan endast beställas från Flugfiske i Norden, genom att sätta in 45 SEK på postgiro 1 07 94-6. Ange noga antal och storlekar på talongen. Beställ snabbt, så hinner vi sända T-shirten för industrisemestern.

Flugfiske i Norden

Förfrågningar:
Bertil Ekholm-Erb,
tel 0456-107 09 eller 124 10

Nr 3 juni 1983

Ärgång 5

Redaktör:

Gunnar Johnson

Ansvarig utgivare:

Nore Sundin

Redaktionskommitté:

Kennet Boström

Preben Torp Jacobsen

Gunnar Johnson

Jerry Pettersson

Nore Sundin

Bengt Öste

Redaktionsråd: Carl Adlercreutz;

Tommy Bengtsson; Jan Forssander;

Nils Färnström; Svend Saabye;

Rolf Smedman; Steen Ulnits.

REDAKTION: Gunnar Johnson,

Box 22, 570 20 Bodafors, Tel. 0380/

303 90-303 91

ANNONSER och PRENUMERA-

TIONER (även uteblivna tidning-

ar, lösnummer etc): Bertil Ekholm

Erb, Box 82, 294 01 Sölvesborg, tel.

0456/107 09, 124 10.

Prenumerationspris: Från 1983:

Helår 120 svenska kronor. I Dan-

mark, Norge och Finland motsva-

rande pris omräknat efter gällande

valutakurser vid prenumerations-

tillfället.

GLÖM EJ ADRESSÄNDRA NÄR

DU FLYTTAR!

Vid all korrespondens med tid-

ningen rörande prenumerationer,

adressändring etc uppge alltid

prenumerationsnummer!

Redaktionen tar gärna emot artik-

lar, reportage och bilder från läsar-

na. För ej beställt material ansvaras

icke.

Eftertryck eller annat mångfaldi-

gande av innehållet i denna tid-

ning, helt eller delvis, är ej tillåtet

enligt lagen om upphovsmanna-

rätt.

Flugfiske i Norden utges av Förlags-

aktiebolaget Flugfiske i Norden, Box

11062, 250 11 Helsingborg. Tidning-

en utkommer med sex nr om året, för-

delade på tre nr på våren och tre nr på

hösten/förvintern.

Tryckt 1983 hos Abetryck, Helsing-

borg.

ISSN 0349-3849.

Nummer 4 av Flugfiske i Norden

1983 beräknas utkomma i oktober

1983.

Tankar på strandkanten

Under den här vinjetten kan kända och okända gästkrönikörer med-
arbeta. Små filosofiska funderingar, arga åthutningar, tankar och ref-
lexioner kring det där med flugfiske – allt är välkommet. Skriv högst 1,5
A4-papper och skicka in till redaktionen.

Införda gästkrönikor belönas med ett signerat konsttryck av Gunnar
Johnson.

Samma visa varje år

Äntligen på väg genom värmlandsskogarna till det årliga harrfisket. Så ser vi Klarälven för första gången, och nu kommer fiskefebern på allvar. Trycket på gaspedalen blir om möjligt ännu hårdare. Passerar Stöllet och mellantankar i Ambjörnby, – och så vidare norrut. Däcken äter mil, och ovanför Sysslebäck ser vi de första flugfiskarna utvadade i älven.

Men själva har vi en bra bit kvar till källorna för Klaran långt uppe vid Femunden-området. Vi kör förbi Trysil och Engerdal. Nu är vi nästan framme, och med ens försvinner tröttheten. Äntligen. Snabbt ut ur bilen och ner till älven för att kolla vattenståndet. Hu va' högt, och så djävla kallt här är.

Så åker vi till den hytte, som varit vår sedan många år tillbaka. Medan vi installerar oss knackar det på dörren.

Välkomstkaffet är färdigt, om det smakar...

Och visst gör det. Men fan vad dom är pratsugna ikväll, och vi som vill iväg och fiska. Äntligen, – nu sticker vi.

I bilen bestämmer vi oss för att åka till Galtahuvud, där vi parkerar och knallar ner. Eller rättare sagt småspringer ner till älven. Väl ner ser vi den så välbekanta breda forsacken. Den är alldeles blank, så när som på alla vakringar som breder ut sig.

Vilken syn. Får knappt ihop spöet snabbt nog. River fram en liten torrfluga, som alltid gått bra förr om åren. Smuttet kallar vi den. Vi drar lott om fiskeplats, och jag har tur och får själva suget, just där vattnet går blankt för att sedan bryta och gå allt snabbare. Jag vadar ut de få meter som behövs, för att lägga första kastet mot en harr, som regelbundet bryter vattenytan. Den tar flugan och jag känner det typiska harrstretandet ner mot botten. Och jag tänker: fantastiskt, – det är inte mer än nio timmar sedan vi kastade oss i bilen därhemma.

Förmodligen är vi inte riktigt kloka. Här har vi kört, som om vi trodde att vattnet skulle rinna ur älven. Men vad gör man när harrfebern sätter in? Och vilken start vi fått på vår vecka.

Så kommer tröttheten smygande, och det är dags att tänka på sängen. Vi promenerar i lugn och ro till bilen, åker sedan nöjda hem till hytten. Den värsta fiskefebern släpper så smått. I morgon kan vi börja fiska lite mer njutningsfullt och avspänt.

Det är underligt, men det är samma visa varje år. Man är som en hankatt i mars, som knappt kan vara stilla. Man tänker inte på annat än harr som vakar, och febern släpper inte förrän man fått känna första fisken. Själen hinner ifatt en rastlös kropp, och livet känns perfekt.

Äntligen är man människa.

Balanserad utrustning ger lyckat flugfiske

Dragonfly den moderna flugrullen

Extra lätt flugrulle med patentsökt, tyst, variabelt bromssystem. Modern termoplastteknologi har använts vid konstruktionen av denna kompositrulle. Den innehåller inte bara grafit utan även orienterade glasfibrer för ökad styrka. Unik friktionsfri linförare. Enkel att ändra från höger- till vänsterhandsvevning. Idealisk för grafitspön. Tre storlekar.

Det är linan som »gör» kastet Cortland original

Leder utvecklingen av den moderna fluglinan. Genom erfarenhet redan från råsilketiden har Cortland ett enastående kunnande, som byggs in i linorna. Cortland var dessutom först i världen med den syntetiska fluglinan och ligger därför även före när det gäller modern plastteknologi.

Det är därför Cortland kan »skräddarsy» linor för varje typ av flugfiske i alla slags vatten från strida strömmar till lugna put-and-take-vatten.

Men det gäller att välja rätt

Dubbel-taperade eller klump må vara vars och ens ensak.

Vad som kan sägas är väl möjligen att klumplinan ger bästa utbyte med de alla populärare grafitspöna. Att man sedan bör ha rätt linklass till varje spö är en självklarhet.

Cortland har linor för alla fiskedjup

Flytande, Intermediate med specifik vikt 1,06 (obetydligt tyngre än vatten). Denna lina »flyter» strax under ytan. Sink tip med ca 3 m sjunkande främre del. Denna linspets kan antingen vara sakta sjunkande, sjunkande eller snabbsjunkande beroende på vilket fiskedjup som är aktuellt. SL-linorna har mera »body» för längre kast och är flytande.

I sortimentet ingår naturligtvis flera varianter av sjunklinor med de så kallade »strykjärns»-linorna (snabbsjunkande) som ett gångbart alternativ speciellt vid vårfiske i stora vatten. Om man sedan väljer att fiska med shooterhead finns alla varianter.

Cortland tar ut maximal aktion ur varje spö. Det är därför så många väljer Cortland.

Mera information
i Normark-Daiwa-
katalogen som Du
kan hämta hos
Din handlare.

Normark®
Box 74, 782 00 Malung. Telefon 0280/125 65 växel